

Позориште

Број 56 и 57 | Година 68. | Септембар / децембар 2024.

Бесплатан промјерак

www.niksicpozoriste.me

Нови пројекти:

Драга професорице

Помело, мали ружичасти слон

Магареће године

Наличје

Случај Вирџина

Дулсинеја и Сервантес

Херој нације

Једино лице среће

Фестивали:

20. Међународни Фестивал глумца Никшић 2024

Фестивал интернационалног театра - ФИАТ Клатно 2024

Међународни фестивала луткарства 2024

Ускоро у Црној Гори: Фестивал режије Јагош Марковић

Нове драме:

Милорад Миња Бојанић

Бинго

Садржај

ПОЗОРИШТЕ БР. 56:

Нови пројекти:

<i>Херој нације: Комплексна и изазовна позоришна прича</i>	4
<i>Случај Вирџина: О сложеним односима традиције и савремених друштвених норми</i>	6
<i>Дулсинеја и Сервантес: Фузија легенде и фикције</i>	8
<i>Једино лице среће: Цјеловито музичко-сценско дјело</i>	10
Из угла критике - <i>Једино лице среће: Ремек дјело у споју различитих жанрова</i>	11

Фестивали:

<i>Фестивал интернационалног театра - ФИАТ Клатно 2024: Врпца - апсолутни побједник</i>	13
<i>Међународни фестивал луткарства 2024: Стара планина и Тарзан, господар џунгле - најбоље представе</i> ...	15
На Фестивалу глумца <i>Заплет</i> награђена представа <i>Мислим да треба да разговарамо</i>	17
Владан Гајовић почасни члан ансамбла <i>Никшићког позоришта</i>	18
<i>Потоњој ури Његошевој</i> двије међународне награде	19

Култура сјећања:

Стогодишњица од рођења Вељка Мандића: <i>Ожиљак који не блиједи</i>	20
---	----

Нове драме:

Милорад Миња Бојанић: <i>Бинго</i>	23
Импресум	39

ПОЗОРИШТЕ БР. 57:

Умјесто уводника – ријеч ГЛУМЦА: <i>Позориште и глумци постоје изван доказивања</i>	42
Јубиларни - <i>20. Међународни фестивал глумца Никшић 2024: Центар регионалних позоришних збивања</i> ...	43
О представама <i>20. Међународног фестивала глумца</i> из угла критике:	

<i>Гард</i> испитује просторе прелаза и властитог идентитета	47
<i>Обраћање нацији</i> - позив за новим смислом и системом вредности	48
<i>Свет могућности</i> отвара низ питања које је важно постављати	49
<i>Едвард II</i> - представа пуна тензије и охоле борбе за моћи	50
<i>Ја сам она која нисам</i> у контексту породичног система и односа	52
Ускоро у Црној Гори - <i>Фестивал режије Јагош Марковић: Репрезент врхунског умјетничког стварања</i>	53

Нови пројекти:

<i>Господа Глембајеви: Крлежа у дешифрованом коду садашњице</i>	54
<i>Драга професорице: Прича о суровости и кризи морала</i>	56
<i>Помело, мали ружичасти слон: Позоришна сликовница малог Помела</i>	58
Из угла критике - <i>Помело, мали ружичасти слон: Невербална и снажна метафора</i>	59
<i>Магареће године: Мјесец се хвата голим рукама</i>	61
<i>Наличје: Бог је постао новац, а молитва стицање</i>	62
<i>Смрт и дјевојка</i> након двије године паузе поново пред публиком: <i>Естетика Горана Булајића живи</i>	64

Биљежимо:

<i>Плућа</i> на сарајевском Фестивалу: <i>Маји Стојановић и Стевану Вуковићу Специјална диплома за глумачки дуо</i>	65
<i>Ибзен машина</i> награђена у Ужицу: <i>Представа снажних сценских слика</i>	66
Дан <i>Градског позоришта: Младену Нелевићу – Награда Василије Шћућкин</i>	67
Дан <i>ЦНП: Граховац, Вујошевић и Вукчевић – прваци драме</i>	68
<i>ЦНП и ЕТС: Форум посвећен умјетности, науци, технологији</i>	69
Театрологија:	
<i>Петровићи и развој позоришта у Црној Гори: Легитимација до данас</i>	70
Импресум	71

Позориште

Број 56 | Година 68. | Септембар / октобар 2024.

140
ГОДИНА
1884 - 2024

ПОЗОРИШТА У НИКШИЋУ

Бесплатан промјерак

www.niksicpozoriste.me

ISSN 180-7833

Иван М. Лалић

ХЕРОЈ НАЦИЈЕ

у режији

Милана Нешковића

сценограф

Весна Сушић

костимограф

Маргарета Шобот

музика

Аутогени тренинг

Азиланти

играју

Владан Гајовић

Биљана Кескеновић

Стеван Вуковић

Маја Стојановић

Љубомир Бандовић/Никола Васиљевић

Нови пројекти: *Херој нације* (Никшићко позориште)

Комплексна и изазовна позоришна прича

• Милан Нешковић: *Ријеч друштво је постала далека и велика. Од друштва смо се одродили, остала је још породица. Оног тренутка када емпатија нестане унутар једне породице тада морамо да се забринемо и као друштво и као појединци. Ова представа највише о томе говори.*

редитеља Нешковића, у ауторском тиму су: **Весна Сушић**, сценографиња, **Маргарета Шобот**, костимографиња и **Милица Бурић**, продуцентка. Музика је дјело бендова: *Аутогени тренинг* и *Азиланти*. Искусни и награђивани редитељ Нешковић направио је занимљив кастинг и улоге повјерио: **Владану Гајовићу**, **Биљани Кескеновић**, **Љубомиру Бандовићу**, **Николи Васиљевићу**, **Стевану Вуковићу** и **Маји Стојановић**.

Трагикомична породична прича са обрисима времена у којем живимо

Никшићко позориште у години великог јубилеја – **140 година позоришне традиције у граду**, сезону 2024/2025, отворило је новим пројектом за Вечерњу сцену - *Херој нације*, рађену по истоименој комедији апсурда **Ивана М. Лалића**, у режији **Милана Нешковића**. Поред

Ријеч је о комплексној и изазовној позоришној причи, која својим драматуршким и сценским рјешењима, никога не може оставити равнодушним, што се показало на премијери и репризном извођењу (19. и 20. септембар), као и првим гостовањима на сценама у Црној Гори и Србији.

Публика је на премијери вишеминутним аплаузом и овацијама испратила глумачки ансамбл који је на увјерљив начин оживио Лалићеву драму, прецизну сагу која нас се тиче у свим њеним дијалогским и драматуршким оквирима, или што би рекли одлични познаваоци драмске умјетности: *Имати добар текст, значи имати одличну представу.*

Редитељ Нешковић аутентичним рукописом, текст је поставио у оквиру савремене црногорске породице и њена никшићка верзија, од комедије апсурда – како је драма жанровски првобитно одређена, прекомпоновала је у трагикомедију, са обрисима времена у којем живимо, или како то прецизира Јанко Јелић, умјетнички директор *Никшићког позоришта*, у времену у којем сви желе ласкаву титулу хероја, а та жеља добија на значају кроз име нације.

Ту драмску дихтомију и актуелност, текстописац Лалић објашњава да свјежина текста долази из директне везе *са растућом свеопштом информационом агресијом која директно пријети да избрише малу, танку линију између наших живота и виртуелних истина коју нам пласирају медији. Као да незаустављиво идемо ка ситуацији у којој је граница између OFF и ONLINE живота више не постоји. Сви ћемо на крају постати глумци у глобалном ријалитију.*

Маестрална глумачка игра

Из тих слика, којима смо свједоци свакодневно, рађају се драме, које форсирају медији. А то име, како цијени директор **Јелић је одавно престало да буде спона између свијета оних који говоре и оних који слушају. Сада је то свијет оних који режирају и намећу, оних који владају по сваку цијену, чак и по цијену сопствене карикатурализације и самодеструкције. У том наметању и владању се разара заједница, а појединац остаје суочен са промашајем сваког друштвеног ангажовања и питањем има ли смисла бити дио такве заједнице, али и са надом да се личност спасава кроз спознају бесмисла и кроз жртву за другог.**

Одњиште и породица одавно нијесу мјесто и заједница окупљања. *Огњиште модерног доба је телевизор, појашњава редитељ Нешковић и додаје: Преплављени медијима и друштвеним мрежама, све се више отуђујемо и постајемо друштво без емпатије. Ријеч друштво је постала далека и велика. Од друштва смо се одродили, остала је још породица. Она је уточиште од свега што нам се догађа или што нам се сервира. Ту проналазимо утјеху, љубав и загрљај, ту се не стидимо сопствених суза.*

Владан Гајовић и Биљана Кескеновић

Када чланови породице изгубе емпатију једни према другима, да ли је то коначан крај друштва или само ћелије која нас чини живим организмом. Оног тренутка када емпатија нестане унутар једне породице тад морамо да се забринемо и као друштво и као појединци. Ова представа највише о томе говори. Ја заиста не знам да дајем одговоре. Само знам да постављам питања и то кроз позориште. Надам се да ће овакво постављање питања довести до тога да будемо бољи и емпатичнији према својим ближњима без обзира на екране које држимо у џеповима и којих смо робови, укључујући и себе, рекао је Нешковић након премијере у Никшићу.

Приче попут **Хероја нације**, испричане у ауторској и глумачкој естетци *Никшићког позоришта*, чине се насушно потребним у времену опште дехуманизације и отуђености. Позориште нас овим наративима отрежњује да из глобалног магновења пронађемо оно најдраже у нама – човјека и своју породицу. О томе најбоље говори монолог *Будимира Животића*, којег маестрално тумачи **Владан Гајовић**: „Шта је то што карактерише мој лик – чистота, образ, поштење. Ако су ме једном сахранили, онда ће стварно да ме сахране. Када једном то кажеш онда то одради до краја, а не да се после два минута предомислиш и кажеш нешто друго. Будимир 40 година ради као кондуктер, нико га не примјећује, а у фамилији само пријети да ће да туче све живо, и жену и сина...”

С. Маројевић

Нови пројекти: *Случај Вирџина* (Зетски дом и Центар за културу Тиват)

О сложеним односима традиције и савремених друштвених норми

• Дора Ружђак Подолски: *Појам вирџина као социолошки и цивилизацијски феномен који је у Црној Гори био општеприхваћен, тек тражи да буде објашњен и сагледан из савременог угла.*

Представа је настала по тексту **Стеле Мишковић** и режији **Доре Ружђак Подолски**. Драматургију и сценски покрет радио је **Саша Божић**. У ауторском тиму су и костимографиња **Тијана Тодоровић**, сценографиња **Иванка Вана Прелевић**, асистенткиње режије **Нина Мартиновић** и **Доротеја Бушковић**.

Фото: Зетски дом

Случај Вирџина по тексту Стеле Мишковић

У Краљевском позоришту **Зетски дом** крајем октобра премијерно је изведен комад **Случај Вирџина**, рађен у копродукцији националног Театра са Цетиња и тиватског **Центра за културу**. Тиватска публика у премијери је уживала мјесец касније.

Улоге тумаче: **Горан Вујовић**, **Марија Маша Лабудовић**, **Марта Шћекић**, **Анђелија Рондовић** и **Павле Новаковић**.

Овај драмски текст Стеле Мишковић настао је за потребе представе, а темељи се на њеном списатељском истраживању феномена вирџина, посебно сагледаван кроз призму феминистичке теорије и етнолош-

ких истраживања, чиме се отварају питања о родним улогама и идентитету унутар специфичних културних контекста.

Представа на сцену доноси причу о вирџинама као војницима и ратницима, женама које су се обавезале на целибат, жанама које су носиле мушку одјећу и до краја живота се понашале као мушкарци, како би спасиле част породице. Дио представе укључује и исјечке из документарног филма о посљедњој вирџини, која је преминула 2016. године.

стави, управо на таласу феминитета који исход има у конструктивности, оживјеле своје вриједне животе у којима су много тога оствариле - подигле дјецу која су израсла у часне и способне људе, изградиле нове успјешне животе у страној средини, послушале глас свога унутршњег бића, живјеле неконвенционални и слободни живот пуним плућима. Мени, којој је као жени требало пуно времена да признам управо ту жену. Посебно је драго да се, причајући ове приче о вирџинама, увијек можемо

Д. Ружњак Подолски: *Различитости нас доводе до истине о себи самима*

Инсценација овог дјела, према виђењу драматурга Божића је умјетнички допринос разумијевању сложених односа између идентитета, традиције и савремених друштвених норми.

Редитељка Дора Ружњак, након рада на овом пројекту, цијени да је сама тема дјела истакла феномен вирџина у Црној Гори, који тек треба да буде објашњен и истражен.

Појам вирџина, као социолошки и цивилизацијски феномен који је у Црној Гори био општеприхваћен, тек тражи да буде објашњен и сагледан из савременог угла. Но, оно што је сигурно, јесте да су све вирџине о којима проговарамо у овој пред-

подсјетити како нас једино различитости доводе до истине о себи самима. Ма каква та истина била, оцијенила је Ружњак Подолски.

Глумица **Анђелија Рондовић**, која у представи игра неколико улога, истиче да публика открива сложеност ове појаве кроз ликове мајки и вирџина.

У представи „Случај Вирџина“ глумим неколико улога, између осталог и једну од Вирџина, али и неколико мајки које бране традицију и објашњавају зашто је ова пракса опстала тако дуго, појаснила је Рондовић.

С. Маројевић

Нови пројекти: *Дулсинеја и Сервантес* (Градско позориште Подгорица)

Фузија легенде и фикције

• Снежана Тришић: *Ово је прича о промјени, појединца и друштва, али не мачем и топом, већ емоцијом, љубављу и поезијом, умјетношћу. Руше се и родни стереотипи о томе ко је емоционалнији, а који су врло честе у причама за дјецу и младе.*

Градско позориште Подгорица, са *Драмске сцене за дјецу*, 14. октобра продуцирало је пројекат *Дулсинеја и Сервантес* (12+), рађен по тексту Драгана Трипковић, а у режији Снежане Тришић. Сценограф је Дарко Недељковић, а костимографиња Тијана Тодоровић. Музику је урадила Ирена Драговић, сценски покрет и кореографију Славка Нелевић, ауторка сонгова је Драгана Трипковић. Лекторка је Дубравка Дракић, корепетитор Давор Новак, асистенткиња костимографије је Миа Ђуровић, а асистенткиња сценографа Вида Недељковић. У глумачкој подјели су: Лара Драговић, Емир Ћатовић, Горан Славић, Милош Пејовић, Вања Јовићевић, Омар Бајрамспахић, Мина Мићовић, Павле Илић, Стефан Вуковић, Итана Драгојевић, Вукан Пејовић, Милош Кашћелан, Мило Перовић, Нада Вукчевић, Ивона Раковић, Анђела Радовић, Даница Рајковић, Сејфо Сеферовић, Андреа Драшковић.

Драматуршкиња Драгана Трипковић истиче да ће ово бити само једна од многих тумачења јер, према њеној оцјени, ова легенда оставља много простора за даље интерпретације.

Мито Дулсинеји дуго ме је опсједао. Та прича о вјечитој Сервантесовој музи била је повод да настане прво један облик текста који је био намијењен за другу прилику, а онда се на позив директорице Ивоне Човић Јаћимовић он развио у једну потентну драмску причу која је у првом реду намијењена дјаци и младима, али и свим узрастима. Причу о Дулсинеји и Сервантесу сагледавам као простор фу-

зије легенде и фикције и свако друштво, поготово наше црногорско, које је пуно легенди и историјских чињеница које се међусобно преплићу, требало би да валоризује ове ствари на прави начин. Знам да су Улцињани врло поносни на ову причу. Та тема о Сервантесу и његовом робовању у Улцињу присутна је често у улцињским причама. Пуно сам истраживала ту тему кроз различите историјске књиге локалних аутора, али и других издавача. Књига Мустафе Цанке ми је доста послужила, посебно у неким ситуацијама када је требало разграничити шта је гусарство, а шта је грађанство тога времена, појаснила је драматуршкиња Трипковић.

Улцињска легенда оставља простора за даља читања

И редитељка Снежана Тришић, као и списатељица Трипковић, потврђује да ова представа носи мјешавину чињеница и легенде, које покрећу низ питања, која су нам и те како данас важна.

Сама идеја приче о Дулсинеји и Сервантесу, одмах ме заинтересовала и тај „кеч“ са данашњим временом је оно што је мене највише интригирало у том наративу, осим наравно неких историјских околности које су увијек, на свој начин, веома потентне и дио позоришта, али и оно што су проблеми данашњице нашег друштва, прије свега, поједи-

наца и онога што носимо закључано у себи. Прича је о љубави, херојству и храбрости и о томе на који начин можемо да пребродимо препреке које нам се свакодневно догађају у односима, у разним околностима које срећамо у животу. Оно што је посебно лијепо је тај сусрет Дулсинеје и Сервантеса, који долазе из два потпуно различита свијета и који настаје у једном класичном сукобу Улцињана - гусара и Шпанаца који их нападају. Цијела прича ослоњена је на тај сусрет између двије зарађене стране и око тога како се сабље, топови и мачеви које користе одбацују, а испливавају праве вриједности, односно права „оружја“ која нас чине бољим људима и која нас мијењају. Дакле ово је прича о промјени, појединца и друштва, али не мачем и топом, већ емоцијом, љубављу, поезијом и умјетношћу. Руше се и родни стереотипи о томе ко је емоционалнији, а који су врло честе у причама за дјецу и младе, наглашава редитељка Тришић.

Прича о промјени појединца и друштва

Сценограф, **Дарко Недељковић** пројекту је приступио из данашњег перспективе.

Нажалост, много је ратова који букте широм планете и надам се да ће се завршити као и наша представа – једном великом љубави. Сама прича има неку своју посебну поетику и велики изазов ми је био како да представим Улцињ, специфичан град који некако извире из хриди. Надам се да сам испунио задатак да од ове сцене, дакле ограниченог простора, направим простор за игру са свим специфичностима које Улцињ има, а опет је прилагођен дјеци, појаснио је свој идејни концепт, сценограф Недељковић.

Улоге Дулсинеје и Сервантеса тумаче **Лара Драговић** и **Емир Ћатовић**.

Лара Драговић ову улогу радила је посебном одговорношћу јер је, према њеној оцјени, и физички и глумачки најзахтјевнија од свих које су јој до сада биле повјерене у позоришту.

Добијала сам улоге принцеза које чекају да их неко спаси. Овдје је обрнута ситуација и то ми је било врло интересно и изазовно. Кроз развој Дулсинеје види се снага љубави. Она се мијења - од ратничког духа и начина живота, до схватања да је љубав главни покретач. Она своју спољашњу снагу преображава у унутрашњу која долази у виду љубави и то преноси и на цијели град, појашњава Драговић, лик који јој је повјерен.

„...љубав лакша и терет највиши“

Њен партнер на сцени **Емир Ћатовић** истиче да је порука представе та, да **ријеч може сјећи као мач али и да нам је потребно много више разговора и комуникације. Дакле прво ријечи, па тек онда мач. У представи се каже: „Ћутање овдје збори јер најтиши недоспијева глас, да туд' пролази. Ал' љубав хоће, и душа улази, јер љубав лакша и терет највиши“.** Сигуран сам да нам треба мало више емпатије, не само на локалном поднебљу, него и глобално.

Њихов колега **Горан Славић** који глуми Санча, сматра да је представа битна јер говори о љубави и пријатељству, који нам највише недостају.

У односу двоје људи једно увијек мора да вуче разум. Чак и мало страха није лоше имати у животу. Зато је мој лик контратежа Сервантесу који је пустилов и мисли да може све да постигне у животу. Но, без авантуре, без ризика нема ни узбудљивог живота, појашњава Славић.

Директорка Градског позоришта, **Ивона Човић Јаћимовић** представу је доживјела као породичну сагу, дјело за узраст од 7 до 77, што је потврдила и реакција публике на премијеру у сали КИЦ-а Будо Томовић.

Представа показује колико је публика у ствари жељна тема које говоре о љубави, толеранцији и помирењу. Зато су у времену у коме живимо, оваква представа и њене поруке, и те како важни. Најбоља порука овог дјела је да требамо да живимо у миру, са собом и другима, наглашава Човић Јаћимовић.

С. Маројевић

Нови пројекти: *Једино лице среће* (Краљевско позориште Зетски дом и Универзитет Црне Горе)

Цјеловито музичко-сценско дјело

Прва оперска представа *Једино лице среће* премијерно је изведена крајем септембра у **Краљевском позоришту Зетски дом**. Представа је рађена у копродукцији **Универзитета Црне Горе** и **Краљевског позоришта Зетски дом**, у сарадњи са **Оперским позориштем** и **Фондацијом Petrucelli** из Барија. За позоришну продукцију у Црној Гори представа *Једино лице среће* има изузетан значај јер представља премијеру опере-једночинке домаћих академских снага и по први пут на овакав начин удружила је студенте, алумнисте и професоре све три умјетничке академије Универзитета Црне Горе: **Факултет драмских умјетности**, **Факултет ликовних умјетности**, **Музичку академију**.

Ријеч је о историјском музичко-сценском пројекту који је продуциран у част јубилеја - **140 година од постављања камена темељца Краљевског позоришта Зетски дом** и **50 година од оснивања Универзитета Црне Горе**.

За идејни концепт и музичку драматургију ове оперске представе побринула се др музикологије и оперска умјетница **Сара Вујошевић Јовановић**, професорица са **Факултета драмских умјетности**, док је за режију задужена **Миња Новаковић**, алумнисткиња **Факултета драмских умјетности**. Сценографија је повјерена професорима и студентима основних и мастер студија студијског програма *Вајарство*, са **Факултета ликовних умјетности**. На пројекту су радили професори **Жељко Рељић** и **Адин Растодер**, заједно са студентима: **Милутином Касомом**, **Евгенијом Поповић**, **Ивом Трипковић**, **Василијем Анђушићем**, **Бобаном Влаховићем**. За кореографију и сценски покрет задужена је **Тамара Вујошевић Мандић**, док је костимограф **Јелена Рогановић**. На изради сценографије ангажован је и познати умјетник из Србије, **Милан Марковић**. Оперски солисти су **Сара Вујошевић Јовановић** (сопран) и **Димитрије Гриних** (баритон), а диригент је **Олексиј Молчанов**, проф. са Музичке академије, Цетиње.

У саставу оркестра су професори, алумнисти и студенти Музичке академије са Цетиња, као и истакнути умјетници извођачи из Русије и Украјине: **Марија Лазука** и **Тања Богдановић** (виолине), **Гљеб Бедњаков** (виола), **Владимир Стољетов/Теодора Ускоковић** и **Маја Антић Калезић** (виолончела), **Александра Трифуновић**

(контрабас), **Дијана Орландић** (флаута), **Микола Горбенко** (обоа), **Никола Ковачевић** (хорна), **Аница Булатовић** (труба), **Олексиј Молчанов** (чембало I), **Ања Абрамовић Вујовић** (чембало II), под руководством камерног оркестра: **Тање Богдановић**. Нотографи су **Георгиј Соломатин** и **Василије Вујадиновић**. За превод либрета задужена је **Габријела Стругар Сцхнеидер**, док је оператор за титлове **Доротеја Бушковић**. У овој јединственој оперској представи учествују студенти и алумнисти са **Факултета драмских умјетности**, са студијског програма *Глума*: **Кристина Мркић**, **Искра Зековић**, **Дарија Правилковић**, **Марија Вујовић**, **Алекса Балевић** и **Лука Станковић**. Концертмајстори су: **Ања Абрамовић Вујовић** и **Олексиј Молчанов**.

Једино лице среће пројекат домаћих академских снага

У Саопштењу копродуцената овог пројекта наводи се да он *представља омаж браћи Хајдн, вјешто повезује фрагменте кантате „Овације“ и дјелове познатих симфонија старијег, планетарно познатог композитора Франца Јозефа Хајдна, са изузетним музичко-сценским остварењем – њемачком комичном опером „Контрабасиста из Вергла“ коју је компоновао његов млађи брат Јохан Михаел Хајдн. Ова оперска представа отвара пут спајању узвишене музичко-филозофске мисли из кантате „Овације“ Ф. Ј. Хајдна са свакодневним сценама из комичне опере (зингшпила) Ј. М. Хајдна, чиме се представа обликује као цјеловито музичко-сценско дјело.*

С. Маројевић

Из угла критике: *Једино лице среће* (Краљевско позориште Зетски дом и Универзитет Црне Горе)

Ремек дјело у споју различитих жанрова

Пише: **Марија Рогановић**

• **Представа је спојила неке од најзначајнијих музичких жанрова (симфонију, кантату и комичну оперу) у хармоничну цјелину, испуњену дубоком филозофском концепцијом. Под визионарским вођењем ауторке идејног концепта и музичке драматургије представе, Саре Вујошевић Јовановић, овај музички материјал је постао више од оперске представе.**

Крајем септембра, у свечаном амбијенту Краљевског позоришта *Зетски дом* на Цетињу, одржан је догађај од неупитне важности – оперска представа *Једино лице среће*, створена на музику најистакнутијих представника европског класицизма, браће **Јозефа** и **Михаила Хајдна**, која је означила ново поглавље у богатој историји најстаријег театра у Црној Гори.

Имала сам част присуствовати репризи премијерног извођења и свједочити дупке пуној сали, гдје су се окупили истински љубитељи оперске умјетности из свих крајева наше земље. Публика, испуњена дубоким поштовањем према овој врсти стваралаштва, створила је јединствену атмосферу, ријетку и драгоцјену за свако позориште.

Црна Гора ријетко има прилику да се препусти чарима оперске умјетности, чиме се уједно и пропушта драгоценост искуство које обогађује културни пејзаж њених грађана. Нажалост, култура слушања и разумијевања класичне вокалне музике још увијек је у почетној фази развијања у нашем друштву. Управо зато, овакви догађаји представљају непоновљиве тренутке када публика може уронити у чистоћу и раскош театарског музичког израза, отварајући нове хоризонте у доживљају ове племените умјетности. Додатну тежину премијери ове оперске представе даје и чињеница да је изведена у *Зетском дому*, Позоришту које је краљ Никола Петровић Његош изградио с јасном визијом да буде и дом оперске умјетности.

Иако се бави универзалним темама среће и љубави, које су непролазна инспирација и биће док је свијета и вијека, својеврсна опера једночинка црногорског академског стваралаштва *Једино лице среће*, осмишљена као омаж браћи Хајдн, потврдила је да је највећа срећа када вам срце пјева и душа игра.

Током шездесетоминутног извођења у *Зетском дому* наше срце преузели су маестрална вила црногорске оперске сцене **Сара Вујошевић Јовановић** (сопран) и њен колега **Дмитриј Гриних** (баритон), а душу смо ставили у руке најприје диригента **Олексија Молчанова** и његовог ушушканог али свеприсутно сјајног оркестра, али и у студенте и алумнисте **ФДУ**, чијим се покретом и игром не би постидио ни Шекспиров Глобе, јер на моменте заиста подсјећају на шумска створења из *Сна љетње ноћи*.

Представа је спојила неке од најзначајнијих музичких жанрова (симфонију, кантату и комичну оперу) у хармоничну цјелину, испуњену дубоком филозофском концепцијом. Под визионарским вођењем ауторке идејног концепта и музичке драматургије представе, Саре Вујошевић Јовановић, овај музички материјал је постао више од оперске представе. Публика

је те вечери свједочила суштинском одразу људског духа, који истражује безвремене теме љубави и среће. Симфоније и кантате биле су ода узвишеним идејама, промишљањима о љубави и радости која превазилазе свакодневницу. Насупрот томе, Михаилов зингшил са својим једноставним, али снажним животним заплетом, позивао је публику да се осврне на реалност – свијет у којем срећа није узвишена замисао, већ се гради кроз свакодневна човјекова улагања у дјела доброте, храбрости и племенитости.

Прије свега, ваља истаћи суптилно и тачно тумачење духа музике Јозефа Хајдна, који је млада режисерка представе, **Миња Новаковић**, вјешто пренијела. Топао, ведар хумор прожет сеоском једноставношћу, свјетлошћу и способношћу радовања животу – све то не само да одражава темељне идеје класицизма, већ је посебно присутно у стваралаштву Јозефа Хајдна, које је јасно оживљено на сцени. Овај осјећај ведрине додатно су појачале раскошне цвјетне декорације на сцени, док су млади глумци, обучени у лагане, готово етеричне костиме, унијели невјероватну грациозност и изражајност покрета у своја извођења, пловећи кроз сценске просторе с виртуозношћу која је очарала публику. Вјештине **Тамаре Вујошевић Мандић**, која је била задужена за кореографију и сценски покрет у представи, још једном су засијале у пуном сјају.

Такође, мора се одати признање оркестру. Осјетила се огромна посвећеност коју су диригент **Олексиј Молчанов** и руководитељка инструменталног ансамбла **Тања Богдановић** уложили – посебно у симфонијским и кантатним сегментима, гдје су долазили до изражаја умјешност гудачког састава и ријетка усклађеност дувачких инструмената. И, на крају, главни извођачи који су у потпуности освојили публику – сопран **Сара Вујошевић** Јовановић и баритон **Дмитриј Гриних**, оставивши снажан утисак својим изванредним богатством вокалне интерпретације.

Требало би напоменути да се два сегмента представе вокално значајно разликују. Кантата Јозефа Хајдна захтијева истинске виртуозе оперске сцене, с каквима је тадашња Аустрија обилазала. Зингшил, напротив, поставља сасвим другачије захтјеве, тражећи од пјевача изузетно умијеће у изражавању суптилних нијанси гласа и интерпретацији речитатива. У Хајдново доба пјевачи су се специјализовали за поједине жанрове, а та се тенденција наставила и до данас. Ипак, Сара Вујошевић и Дмитриј Гриних, обоје мајстори свог заната, савладали су све вокалне изазове. У првом дијелу представе засијао је потпун белкан-

то, чврсто укоријењен у традицији старе италијанске школе 17. и почетка 18. вијека, док је други дио донио живахну, искричаву комичност, уз рафинирану интерпретацију ватромета духовитих сцена, толико карактеристичних за зингшил и комичну оперу уопште.

У првом дијелу представе, посебно се истиче складно и лијепо звучање гласова сопрана и баритона, који су бриљирали кроз широк распон неопходан за извођење захтјевних арија. Глас професорице Факултета драмских умјетности, Саре Вујошевић Јовановић, одушевио је својом њежношћу и свјетлошћу, док је њено вјешто извођење сложених музичких пасажа одисало лакоћом и елеганцијом. Њен глас је попут нектара лио и испуњавао простор прелијепим тоновима. Дмитриј Гриних се, пак, издвојио изузетном флексибилношћу свог гласа, што је за ниске мушке гласове ријетка особина, сврставајући га међу баритоне који су мајстори у захтјевним техникама пјевања.

Када је ријеч о извођењу зингшила, оперски солисти су надмашили сва очекивања. Треба истаћи да постојећи снимци опере *Контрабасиста из Вергла* па чак и они архивски, блиједе у поређењу са богатством, живописношћу и изражајношћу интерпретације које су Сара Вујошевић Јовановић и Дмитриј Гриних унијели у сваки речитатив, арију и завршни ансамбл. Њихов дует на крају представе је био права вокална демонстрација моћи, прецизно и промишљено изведен, са изузетном јасноћом израза. Свака музичка фраза била је пажљиво обликована, испуњена богатством осјећања и финим нијансама. Ниједан тон није био без смисла, већ је сваки стих на њемачком језику био дубоко промишљен и оживљен кроз њихову маестралну интерпретацију. Ова богата вокална изведба спојена је с пажљиво осмишљеним сценским покретима, стварајући емотивно снажну глумачку игру која је публику у потпуности увела у свијет овог, по трајању, идеалног и аутентичног позоришног комада.

Публика је те вечери постала сапутник у овој причи, проживљавајући заједно с ликовима обичну, али животну сваком од нас блиску, брачну расправу. Осјећало се да је било немогуће одвојити поглед од сцене, јер је сваки тренутак доносио нову нијансу емоција и доживљаја. Заиста, срећници су они који су имали прилику присуствовати овој изведби, која не само да представља важан културни догађај у историји Црне Горе, већ је и истинско ремек-дјело, како у музичком извођаштву, тако и у режијском тумачењу овог инспиративног материјала.

Врпца - апсолутни побједник

• Истраживачки приступ и одважност да се минималним средствима досегне узвишено, изналажење тјелесног и вербалног одговора на комплексна филозофска питања о животу и смрти, уз бескрајну чистоту односа два бића на сцени, учинили су да ова представа порасте до истинског театарског догађаја чији се пулс завршава на сцени, али чији ехо остаје у сваком гледаоцу.

У такмичарском програму 39. Фестивала интернационалног театра - ФИАТ 2024, који се одржао од 6. до 15. септембра у Подгорици – на више локација налазило се девет представа из: Литваније, Италије, Француске, Косова, Македоније, Хрватске, Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе.

Овогодишња селекција, према изјави селекторке Фестивала, глумице **Ане Вујошевић** била је инспирисана цивилизацијским посрнућем.

Из тог разлога тема и оно што је заједничко овогодишњим представама и пројектима су: смрт, насиље, злочин. То је нешто са чим озбиљно треба да се суочимо, да реагујемо и преузмемо одговорност, поручила је Вујошевић

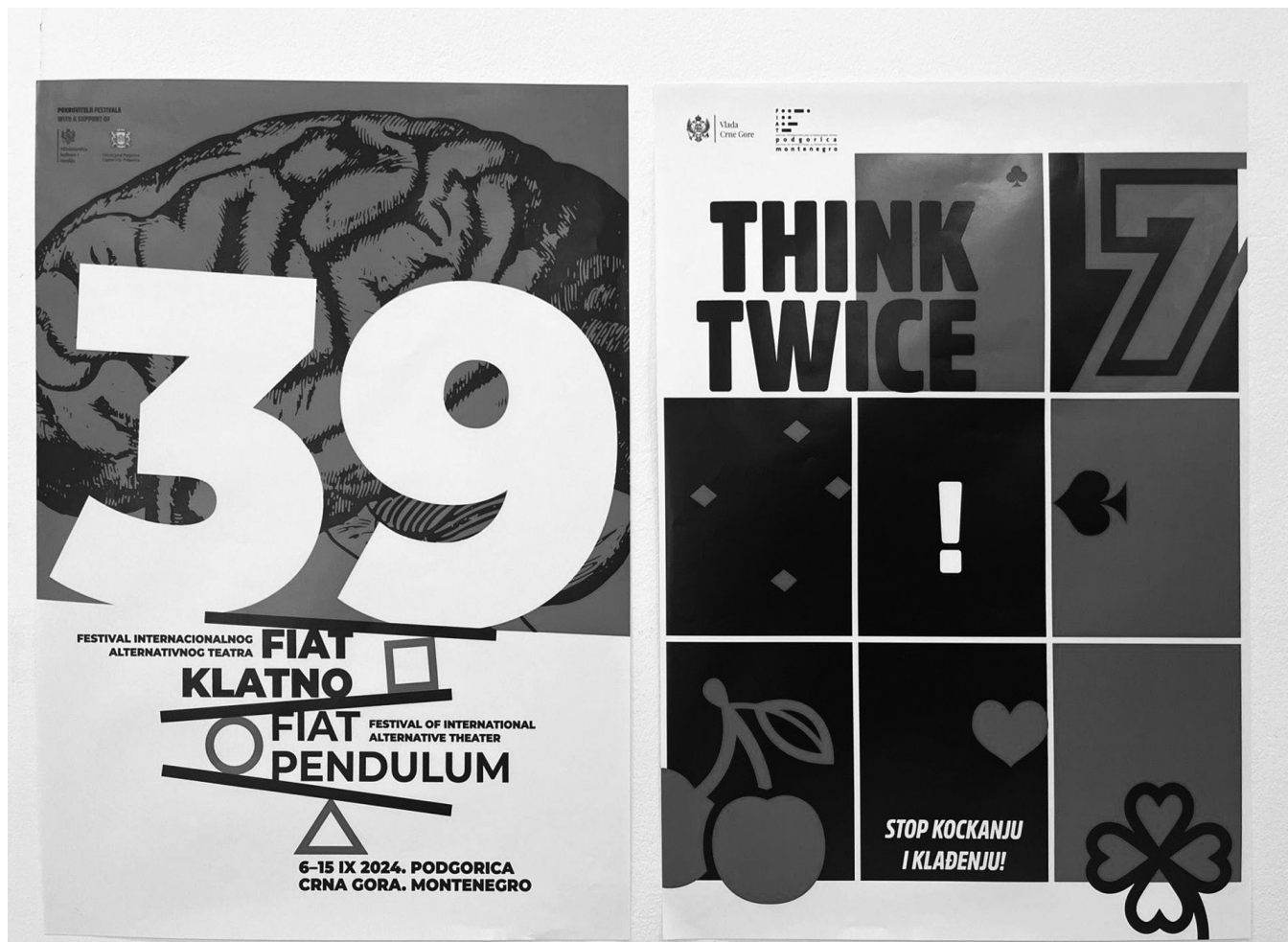
У такмичарском дијелу репертоара, овогодишњи ФИАТ публици је донио девет представа: **Смрт и њени хирови** (Црногорско народно позориште), **Хамлет машина**, Артураса Ареима из Литваније, **Медеја**, **Жудња**, Фабиа Толедија из Италије, **Дуел** из Француске, **Мировни преговори**, у режији Блерте Незирај са Косова. Из Сјеверне Македоније на ФИАТ-у су изведене двије представе: **Нема струје за електричну столицу**, **Here, kitty kitty**, Дејана Пројковског и Фи-

липа Петковског. Хрватску је представљао комад **Kill B**, Бруна Исаковића, Босну и Херцеговину - **Гидионов чвор**, Селме Алиспахић, а Србију - **Врпца**, Александре Аризановић.

По једногласној одлуци **Стручног жирија** у саставу: балерина **Соња Вукићевић** (предсједница) и чланови: **Александар Гавранић**, глумац и **Мирко Радоњић**, редитељ, апсолутни побједник ФИАТ-а је представа **Врпца**. Њиховом једногласном одлуком, све награде 39. ФИАТ-а, припале су тој представи: **Награда за најбољу представу**, **Награда Слободан Милатовић за најбољу режију** и **Награда за најбољу женску улогу** коју дијеле **Александра Аризановић** и **Јелица Аризановић**. **Врпца** чији текст, драматургију, кореографију и режију потписује Александра Аризановић је настала у продукцији **Удружења балетских уметника Србије**.

У образложењу Жирија наводи се да у садашњем тренутку цивилизације и позоришта, питање шта је то алтернатива остаје отворено и за ауторе и за публику, а овогодишњи ФИАТ је настојао да приђе том питању са више страна.

Једна представа је успјела да да одговор на питање шта је алтернативни театар, тако што то питање није било у центру њеног интересовања. Крећући од аутобиографског полазишта, ова представа превазилази приватно и интимно, те снагом стваралачког израза расте до универзалног, које својом емоционалном слојевитишћу крајње једноставно и топло комуницира са публиком. Истраживачки приступ и одважност да се минималним средствима досегне узвишено, изналажење тјелесног и вербалног одговора на комплексна филозофска питања о животу и смрти,

уз бескрајну чистоту односа два бића на сцени, учинили су да ова представа порасте до истинског театарског догађаја чији се пулс завршава на сцени, али чији ехо остаје у сваком гледаоцу, навео је Жири у Образложењу.

И ове године Фестивал имао је низ пратећих програма - музичких, визуелних и филмских. Десетодневни програм ФИАТ-а и ове године је завршен перформансом у Дабовићима - родном мјесту једног од оснивача Фестивала, редитеља **Слободана Милатовића**, који су извеле **Тамара Вујошевић Мандић** и **Јулија Милачић Петровић Његош**.

Јелена Јовановић Николић в.д. директорице Директората за културно-умјетничко стваралаштво, Министарства културе и медија, поручила је да афирмација младог црногорског креативног потенцијала чини овај Фестивал референтним простором.

Овај Фестивал утиче на развој и даљу афирмацију креативних индустрија као стратешком

концепту за који се Министарство културе и медија залаже, поручила је Јовановић Николић.

Да је ФИАТ - умјетност која се не боји да буде друга-чија, потврдила је изјавом **Јелена Ђурђић** из Секретаријата за културу Главног града.

Подгорица подржава овај Фестивал јер вјерују да умјетност, посебно она се не боји да буде другачија, има кључну улогу у обликовању и развоју наше културне сцене, поручила је Ђурђић.

Фиатовци су, поред централне теме - **Клатно**, имали и континуирану кампању **Стоп коцкању и клађењу**, која је реализована уз подршку **Владе Црне Горе**. Ова кампања имала је за циљ да скрене пажњу на алармантне податке о коцкању у нашој земљи и посљедице које изазива.

С. Маројевић

Стара планина и Тарзан, господар џунгле - најбоље представе

• Фестивал је ове године угостио луткарска позоришта из шест земаља Европе: Шпаније, Србије, Хрватске, Босне и Херцеговине, Румуније и Црне Горе.

Међународни фестивал луткарства 2024, окупио је од 4. до 8. септембра, луткарска позоришта из шест земаља Европе: Шпаније, Србије, Хрватске, Босне и Херцеговине, Румуније и Црне Горе. Чаробном свијету лутака, осим Подгорице, отворили су своја врата и четири града са сјевера Црне Горе: Андријевица, Плав, Мојковац и Жабљак. Након пет дана интензивног дружења лутака и публике, проглашени су побједници, о којем су одлучивали **Стручни и Дјечији жири**. Представа **Стара планина**, Позоришта за децу и младе из Крагујевца, по једногласној Одлуци Стручног жирија, четвороструки је лауреат Фестивала. Ово дјело освојило је **Гран при за најбољу представу у цјелини**. Редитељки ове представе **Емилији Мрдаковић** припала је **Награда Горан Булајић за најбољу режију**, драматуршкињи **Јелени Стојановић Патрногић**, **Награда Драган Радуловић за најбољу драматургију**, а сценографкињи **Клаудији Ламантеи**, **Награда за најбољу сценографију**.

Титула **Најбоље представе**, по Одлуци **Дјечијег жирија** припала је комаду **Тарзан, господар џунгле**, Градског позоришта из Подгорице. Подгоричкој представи припала је још једно значајно признање Стручног жирија - **Награда за најбољу оригиналну музику**, која је додијељена **Френкију Богићевићу**.

Награда за најбоље естетско-технолошко рјешење лутака додијељена је **Лучи Видановић**, за дизајн лутака у представи **Сретна кућица**, Градског казалишта лутака из Ријеке. Пет равноправних **Награда за глумачко мајсторство** додијељено је: **Милицы Вранеш** (Стара планина), **Алекси Балевићу**

MEĐUNARODNI FESTIVAL LUTKARSTVA
PODGORICA - CRNA GORA 2024
PODGORICA, ANDRIJEVICA, PLAV, ŽABLJAK, MOJKOVAC
OD 4. 9. DO 8. 9. | KIC Budo Tomović

PODGORICA / KIC BUDO TOMOVIĆ	ANDRIJEVICA / CENTAR ZA KULTURU I SPORT „MIHAILO LALIC“
04. SEPTEMBAR, SRJEDA 12:00h OTVARANJE FESTIVALA (Velika sala) 20:15h Jan Bibijan (6+) (Velika sala) Pozorište za decu i mlade - Krajujevac - Srbija	04. SEPTEMBAR, SRJEDA 12:00h Patrica Žutkica (3+) Pozorište lutaka Niš - Srbija
05. SEPTEMBAR, ČETVRTAK 18:00h i 20:00h STARA PLANINA (5+) (Velika sala, ograničen broj mjesta 100) Pozorište za decu i mlade - Krajujevac - Srbija	PLAV / CENTAR ZA KULTURU „HUŠEIN BAŠIĆ“ 04. SEPTEMBAR, SRJEDA 12:00h NEKA NOVA CRVENKAPA (3+) (Velika sala) Pozorište za decu i mlade Merin, Temišvar - Rumunija
06. SEPTEMBAR, PETAK 10:00h i 12:00h BILO JEDNOM JEDNO JAJE (3+) (Velika sala) Pozorište lutaka u Mostaru - Bosna i Hercegovina 20:00h TARZAN, GOSPODAR DŽUNGLE (6+) (Velika sala) Gрадско позориште Podgorica - Crna Gora	ŽABLJAK / CENTAR ZA KULTURU 04. SEPTEMBAR, SRJEDA 12:00h BEBI - SFERA (6+) (bez teksta) Abun teatar, Vitoria - Gasteiz - Španija
07. SEPTEMBAR, SUBOTA 10:00h i 12:00h NEKA NOVA CRVENKAPA (3+) (Velika sala) Pozorište za decu i mlade Merin, Temišvar - Rumunija 18:00h i 20:00h BAJKA O RIBARU I RIBICI (4+) (Velika sala) Pozorište lutaka Niš - Srbija	MOJKOVAC / JU CENTAR ZA KULTURU 05. SEPTEMBAR, ČETVRTAK 12:00h BILO JEDNOM JEDNO JAJE (3+) Pozorište lutaka u Mostaru - Bosna i Hercegovina
08. SEPTEMBAR, NEDELJA 10:00h i 12:00h BEBI - SFERA (6+) (bez teksta) (ograničen broj mjesta na 100) Abun teatar, Vitoria - Gasteiz - Španija 18:00h i 20:00h SREĆNA KUĆICA (3+) Kazalište lutaka Rijeka - Hrvatska 20:00h Uručivanje nagrada (Velika sala)	

*Organizator zadržava pravo izmjene Programa.
**Besplatne ulaznice mogu se preuzeti sat vremena prije početka predstave. Rezervacije nisu moguće.

www.lutkarstvo.me | #lutkarstvo2024

(Тарзан, господар џунгле), Слободану Миљковићу (Бајка о рибару и рибици), Дарији Нешић (Јан Биб-ијан) и Златку Вицићу (Сретна кућица). Специјална награда жирија за инвентивност, оригиналност и прецизност извођења додијељена је представи **БЕБИ – СФЕРА**, Abun teatra, Vitoria–Gasteiz ИЗ Шпаније.

Стручни жири засједао је у сазиву: **Зоран Ђерић**, драматург и историчар позоришта, директор Српског народног позоришта из Новог Сада (предсједник стручног жирија) и чланице: **Кристина Обрадовић**, глумица Црногорског народног позоришта и **Луција Прстец Смолчећ**, костимографкиња, умјетничка директорица *InPuT феста* из Хрватске.

У Дјечијем жирију су били: **Андрија Шаковић** (предсједник) и чланови: **Петар Ђурановић**, **Анђела Челебић**, **Николија Поповић**, **Лоран Личина**, **Вучета Јањушевић**, **Јана Војиновић**, **Ксенија Пејовић**, **Мила Чановић** и **Јања Милић**.

Фестивал је званично затворила др **Јелена Николић Јовановић**, вршитељка дужности генералне директорике Директората за културно-умјетничко стваралаштво у Министарству културе Црне Горе, која је поздравила предан и напоран рад његових утемељивача, усмјерен ка афирмацији пројеката за најмлађе.

Суфинансијска подршка Министарства културе и медија културно умјетничким манифестацијама и фестивалима један је од приоритета развоја црногорске културе. Важно је истаћи и до-

принос равномјерном развоју културе, будући да су програми били реализовани и ван Главног града. Такође, на овај начин се доприноси и развоју регионалне сарадње у области позоришне умјетности, будући да су пред најмлађом, али и старијом публиком, у данима који су за нама били програми из шест земаља, казала је Николић Јовановић.

Након проглашења побједника и уручења награда, у част награђених, *Градско казалиште лутака* из Ријеке извело је представу **Сретна кућица**.

Међународни фестивал луткарства, осим афирмације луткарског стваралаштва за најмлађе и окупљања европских и свјетских луткара, значајан је и због тога што половину програма реализује у сарадњи са институцијама културе на сјеверу Црне Горе и на тај начин најмлађој публици из овог дијела државе пружа могућност да уживају у магији лутака. За похвалу је и чињеница да је улаз бесплатан за све представе које се у оквиру Фестивала играју на сјеверу Црне Горе.

С. Маројевић

На Фестивалу глумца *Заплет* награђена представа *Мислим да треба да разговарамо*

Награде у руке Вање Јовићевић и Миливоја Обрадовића

Представа *Мислим да треба да разговарамо*, *Градског позоришта* из Подгорице на бањалучком Међународном фестивалу глумца *Заплет* који се одржао крајем октобра, добила је двије награде. Према одлуци стручног Жирија, награду *Најбоља млада глумица* добила је **Вања Јовићевић**, а *Награда публике за најбољег глумца вечери* отишла је у руке **Миливоја Обрадовића**. У објашњењу Жирија, који су чинили: **Младен Шукало**, театролог из Бање Луке, **Никола Бундало**, редитељ и **Белинда Стијак**, из *Народног позоришта РС*, наводи се да *Јовићевић својим стваралачким ангажманом и преданом игром носи ритам представе и одлично се сналази у врло захтјевним њеним цјелинама. У свакој од тих цјелина успијева вјеродостојно да представи лик јунакиње коју тумачи.*

ве, хвала мојој породици и пријатељима који су ми највећа подршка свих ових година, хвала публици што је ту увијек, што прати и навија за моје успјехе, казала је Јовићевић.

Из *Градског позоришта* су саопштили да су бескрајно поносни на њихову сталну чланицу, Вању Јовићевић и награду коју доноси.

Градско позориште Подгорица, у своје приоритетне циљеве за наредну годину планира искључиво фестивале такмичарског карактера, с тим у вези вјерујемо да ће та врста размјене умјетничких стваралаштава и могућих награда унаприједити имиџ Градског позоришта и Главног града. Овом приликом честитамо на награди и нашем драгом сараднику Миливоју Обрадовићу, уз захвалност што је увијек цијелим срцем дио нашег тима - казала је в.д. директо-

Фото: Градско позориште

Са извођења на Фестивалу Заплет

Глумица Јовићевић је истакла да награде глумцима стижу као признање за глумачки раст, а не за једну конкретну улогу.

Ово јесте најтежа улога коју сам имала до сада, али сматрам да ипак претходне године рада, труда и неких одрицања су допринијеле да као глумица стасам и сазрим и помјерим границе својих могућности неколико поља напријед. Захвална сам Жирију што је то препознао и мом матичном Позоришту, колегама који чине ансамбл предста-

рице Градског позоришта **Ивона Човић Јаћимвић**.

На овогодишњем издању бањалучког Фестивала који се одржао под слоганом *Пуном паром*, у такмичарском програму су, поред подгоричке представе учествовали: *Каубоји*, Позоришта *Приједор*, *Како сам научила да возим*, *Хартефакта*, *Крамер против Крамера*, Београдског драмског позоришта, *Цуре*, Колектива *Игралке/ХНК Ријека* и *Смрт човека на Балкану*, Народног позоришта Кикинда.

С. М.

... Биљежимо ...

Владан Гајовић почасни члан ансамбла Никшићког позоришта

Позоришни, телевизијски и филмски глумац **Владан Гајовић**, Одлуком управе **Никшићког позоришта**, добио је статус **почасног члана ансамбла** овог Театра. То је саопштено 19. септембра, након премијерног извођења представе **Херој нације**, у којој Гајовић тумачи главни лик (*Будимир Станишић*). **Владан Гајовић** рођен је у Никшићу, 14. фебруара 1960. године. Основну и средњу школу завршио је у Никшићу, а **Глуму** је дипломирао на **Факултету драмских умјетности** у Београду. Стални је члан београдског **Народног позоришта** од 1. септембра 1985. године, гдје је у **статусу првака Дrame**. Поред матичног Театра, Гајовић је често био ангажован и на другим сценама у Србији, Црној Гори и осталим земљама региона. У каријери је до сада остварио на десетине запажених улога, како у позориштима, тако и у филмској и телевизијској продукцији.

Од бројних улога које је овај глумац оживио на сцени, посебно запажене су у представама **Народног позоришта**: **Војвоткиња од Малфија**, **Је ли било кнежеве вечере**, **Сирано де Бержерак**, **Ричард III**, **Маска**, **Побратим**, **Вожд Карађорђе и кнез Милош**, **Центрифугални играч**, **Дон Жуан**, **Сан летње ноћи**, **Јанез**, **Максим Црнојевић**, **Путујуће позориште Шопаловић**, **Живот је сан**, **Косовска**, као и, у представама са актуелног репертоара: **Женидба**, **Дама с камелијама**, **Калигула**, **Године врана**. У продукцији **Никшићког позоришта**, на почетку позоришне сезоне 2024/25 ангажован је у драми **Херој нације**, у којој глуми главну улогу - *Будимир Животић*.

У филмској продукцији, Гајовић дебитује у ТВ филму **Силе у ваздуху** (ТВ Београд; 1989), а касније се ређају улоге у телевизијским, играним филмовима и серијама: **Народни посланик** (ТВ Београд; 1990), **Кућа за рушење** (ТВ Београд; 1991), **Бољи живот** (РТВ Београд; 1991), **Рај** (ТВ Београд;

1993), **Електра** (ТВ Београд; 1993), **Срећни људи** (ТВ Београд; 1993), **Вечита славина** (ТВ Београд; 1994), **Знакови** (ТВ Београд; 1995), **Све ће то народ позлатити** (ТВ Београд; 1995), **Крај династије Обреновић** (ТВ Београд; 1995), **Горе – Доле** (ТВ Београд, серија; 1996), **Не мирише више цвеће** (РТВ Србије; 1998), **Зла жена** (ТВ Београд; 1998), **Код мале сирене** (ТВ Београд; 1999), **Хотел са седам звездица** (Призор, РТВ Пинк; 2002), **О штетности дувана** (Бандур филм, РТС; 2004), **Трагом Карађорђа** (ТВ Београд, документарно-играна серија; 2004), **Стижу долари** (Комуна, РТС; ТВ Београд; 2004), **Сиви камион црвене боје** (Комуна, Thoke Moeblus film company, EMotion Film; 2004), **Синовци** (Аве Србија и Телеком Србија; 2006), **Принц од папира** (Лукс Филм кућа; 2007), **Последња аудијенција** (РТС; 2008), **Рањени орао** (Кошутњак филм; 2009), **Горки плодови** (РТС и Аве Србија; 2008-2009), **Кад на врби роди грожђе** (РТВ Пинк; серија, 2009), **Бела лађа** (РТС и Кошутњак филм; серија, 2010), **Цват липе на Балкану** (Кошутњак филм и Адреналин продукција 2011-2012), **Камионџије д. о. о.** (Нира Про Београд, РТС и Телеком Србија; серија, 2020), **Александар од Југославије** (United Media, Vision Team, серија 2021), **Бележница професора Мишковића** (Кошутњак филм, Телеком Србија, РТС; 2021), **Бранилац** (UP&UP – Београд, РТС; документарно-играна серија; 2021-2022), **Феликс** (Stigliz production, FireFly Productions, Телеком Србија; ТВ серија; 2021), **Убице мог оца** (RTS, Work in Progress, Direct Media, Dandelion Productions, Филм данас, Телеком Србија; серија, 2022), **Кошаре** (Omega Production, Телеком Србија, Филмски центар Србије; 2023), **Пад** (FireFly Productions, Телеком Србија; 2023), **Вера** (РТС, ГФЦ продукција; серија 2023), **Сети ме се** (Art and Porcorn; серија 2023), **Руски конзул** (Vision Team, Телеком Србија)...

Гајовић је добитник престижних награда и признања: **Никшићко позориште** 2023. године додијелило му је **Награду Вељко Мандић**, за изузетан допринос драмском стваралаштву у Црној Гори. На **Фестивалу Позориште једног глумца у Никшићу** два пута (1998 и 2000) освојио је **Награду публике**. Добитник је и **Годишње награде**, **Народног позоришта** 2005. године. Исте године, Гајовић је освојио је још двије награде: престижно признање – **Награду Раша Плаовић**, док је у Пожаревцу на Фестивалу Миливоје Живановић добио награду **Глумца вечери**. Исту награду добио је пет година касније на **Нушићевим данима** у Смедереву. Лаурет је престижног признања – **Златног ћурана** за 2000. годину. Прву награду Гајовић је добио 1996. године на крушевачком Фестивалу, када му је припала титула **Глумца вечери**.

С. М.

... Биљежимо ...

Потоњој ури Његошевој двије међународне награде

Монодрами *Потоња ура Његошева*, односно глумцу **Слободану Маруновићу**, на престижним интернационалним фестивалима у Киргистану и ХанOVERу припале су двије значајне награде.

Глумац Маруновић је у октобру добио двије награде, на **9. Интернационалном фестивалу малих сценских форми Импулс** у Бишкеку (Киргистан) добио **Награду за величанствену сценску креацију историјске личности**, а на **Интернационалном камерном фестивалу Мост** у ХанOVERу (Њемачка) **Награду за бриљантно оличење велике историјске личности**.

Представу је према тексту **Слободана Томовића** режирао Благота Ераковић. Од премијере 19. маја 1988. године у *Црногорском народном позоришту*, ово дјело је изведено око 1600 пута, а Маруновић је добитник најпрестижнијих признања на домаћим, европским и свјетским фестивалима.

Са додјеле Награде у Киргистану

Монодрама приказује посљедње тренутке живота пјесника, филозофа, владике и господара Црне Горе, кроз његово драматично суочавање са смрћу, те филозофским пропитивањем о смрти, судбини, богу, љубави и смислу његовог постојања.

С. М.

Фото: ЦНП

Са извођења *Потоње уре Његошеве*

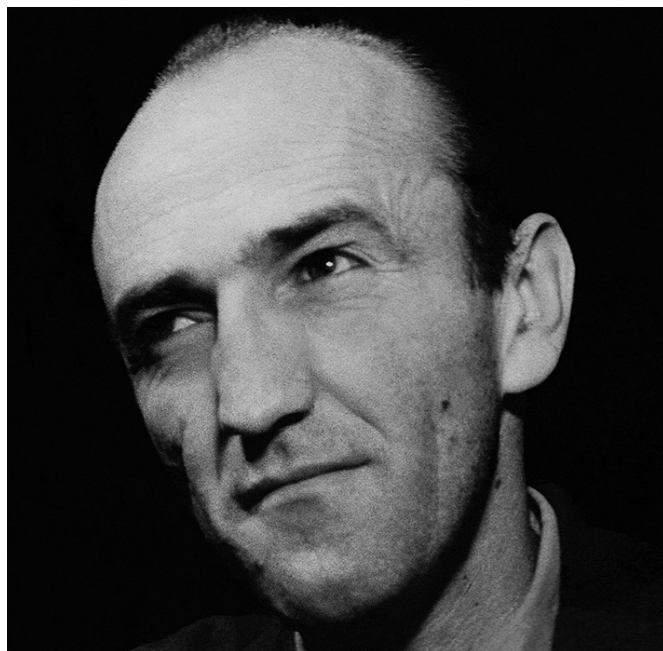
Стогодишњица од рођења Вељка Мандића

Ожилњак који не блиједи

• **Вељко Мандић** је најуниверзалнији црногорски драмски умјетник - глумац, драмски писац, адаптатор, редитељ и аниматор позоришног живота.

• Стеван Копривица: *Мандићеве драме би требало понудити неком новом читању, неком новом редитељском сензибилитету који би пронашао оно што, можда, до сада нијесмо видјели.*

Поводом 100 година од рођења прослављеног црногорског глумца **Вељка Мандића**, 10. октобра, **Црногорско народно позориште** кроз културу сјећања подсјетило је позоришну и филмску публику и ширу јавност на умјетничке домете овог најуниверзалнијег драмског ствараоца у Црној Гори. Јавни медијски сервис **Радио и телевизија Црне Горе**, у знак сјећања на овог познатог глумца, 14. октобра емитовао је ТВ филм **Јаков грли трње** (ТВ *Титоград*; 1977), сценаристе **Вељка Радовића**, у режији **Благоте Ераковића**. **Никшићко позориште** и **Библиотека Његош** у мају 2023. године, објавили су збирку **Драме**, у чијем је садржају сакупљено Мандићевих десет драма.

Најуниверзалнији црногорски драмски умјетник (глумац, драмски писац, адаптатор, редитељ и аниматор позоришног живота) **Вељко Мандић**, рођен је 10. октобра, 1924. године, у Никшићу гдје је стекао основно и гимназијско образовање. Завршио је **Школу за аниматоре драмских дружина Југославије**, у класи Вјекослава Афрића. Један је од иницијатора формирања првих послеријатних културно-умјетничких друштава - **Радоје Дакић** и **Захумље**, а касније и **Народног позоришта**. Његов глумачки опус оставио је снажан печат на развој позоришног живота Црне Горе у другој половини 20. вијека. То се не огледа само у Вељковој глумачкој естетици, већ и посвећености позоришту и „умјетности живљења“ театра.

Мандић се глумом почео бавити у **СКУД Радоје Дакић**, тумачећи главне улоге у представама **Машењка** (1947/48) и **Ватра и пепео** (1948). Играо је у драми **Немирна старост** са чијом је премијером 4. јуна, 1949. године почело са радом **Народно позориште**, на чијим даскама се остварио не само као глумац, већ и одличан адаптатор и редитељ. Касније је на никшићкој сцени тумачио на десетине улога, међу којима су посебан траг оставиле оне у представама: **Монсерат** (1951/52), **Коштана** (1951/52), **Сумњиво лице** (1953), **Породица Бло** (1953/54), **Добри војник Швејк** (1954/55), **Подземље пакла** (1954/55), **Господска крв** (1955), **Двије кристалне чаше** (1958), **Дугоња, Трбоња и Видоња** (1952)... Половином минулог вијека, осим никшићке позоришне сцене имао је ангажмане у **Југословенском драмском** и **Крагујевачком позоришту**. У марту 1956. године прелази да ради у **Градско народно позориште Титоград** (данас ЦНП) и остаје до септембра 1957. када се враћа у **Народно позориште**, гдје ради до 1961. године борећи се за његов опстанак. Није се мирио са чињеницом административног гашења Позоришта у Никшићу, због чега је често учествовао у раду и развоју драмске секције **Захумља**. Са редитељем Благотом Ераковићем 1974. године основао је **Отворено позориште** у Никшићу из чије продукције настаје Мандићева **Ђевојачка кула**, која је имала запажена извођења у свим водећим позориштима Југославије.

У никшићком **Народном позоришту** и касније у **Захумљу** успјешно се бавио и режијом. У периоду од 1954. до 1976. године на сцену је поставио 22 дра-

ме: *Жорж Данден* (1954), *Силом љекар* (1954), *Господска крв* (1955), *Блудница достојна поштовања* (1958), *Дневник Ане Франк* (1958), *Узоран муж* (1959), *Из мрака* (1959), *Дугоња, Трбоња и Видоња* (1959), *Доживљаји Николетине Бурсаћа* (1959), *Лисица и грижђе* (1959), *Пљусак* (1959), *Кутак за играчке* (1960), *Сирото моје паметно дијете* (1959/60), *Чежња под брестовима* (1959/60), *Чаробна фрула* (1960), *Мишоловка* (1960), *Нина* (1960), *Изгубљени мој дједа „или дрвени тањир“* (1961), *На трну и камену* (1961), *Топаз* (1961). На сцени Захумља, 1976. године оживљава три драме: *Нора*, *Породица Бло* и *Звек* (1976).

У Црногорском народном позоришту остварио је четрдесетак улога (32 у режији Благоте Ераковића). Неке од представа у којима је остварио значајне улоге су: *Биберче* (1956), *Двије кристалне чаше* (1957), *Муж, жена и смрт* (1961), *Сумњиво лице* (1962), *Хајка* (1962), *Мртво дубоко* (1963), *Максим Црнојевић* (1964), *Антигона и они други* (1964), *Арсеник и старе чипке* (1965), *Ујка Вања* (1965), *Станије Главаш* (1965), *Хвалисави војник* (1966), *Црвени адмирал* (1967), *Непријатељ народа* (1968), *Капа небеска* (1969), *Кањош Мацедоновић* (1970), *Омер и Мерима* (1970), *Лисистрата* (1970), *Пророк* (1970), *Црвени петао лети према небу* (1971), *Свечаност се одлаже* (1971), *Поданици* (1972), *Човјек је видик без краја* (1972), *Горски вијенац* (1960; 1973), *Мистер Долар* (1973), *Лажни цар Шћепан Мали* (1969; 1987)...

Одиграо је око стотину улога у филмовима и телевизијским серијама најзначајнијих црногорских и југословенских редитеља. Критика сматра да је подједнако био успјешан и у главним и у споредним улогама. Мандићев филмографски опус је уједно и дио кинематографије свих бивших југословенских република, а играо је и у филмовима стране продукције.

Каријеру на филму започиње 1956. године у два остварења - *Умрежи* и *Зле паре*, у продукцији *Ловћен филма* из Будве. Један период остаје искључиво везан за позориште да би опет заблистао на филму 1968. године у *Лелејској гори* (Филмски студио Титоград и *Космет филм*; 1968). Касније се ређају на десетине његових филмских и улога у серијама, а најпознатије су у насловима: *Низводно од сунца* (Дунав филм; 1969), *Хороскоп* (Босна филм, Кинема Сарајево; 1969), *Тишине* (1972), *Хајка* (Центар Филмских радних заједница Београд; 1977), *Врхови Зеленгоре* (Филмски студио Титоград, Зета филм, Будва, Центар ФРЗ, Косова филм Приштина, Јадран филм; 1976), *Петријин венац* (Центар филм, ТВ Београд; 1980), *Доротеј* (Авала филм Београд; 1981), *Маратонци трче почасни круг* (Центар филм; 1982), *Шест дана јуна* (Арт филм 80; 1985), *У име народа* (Авала Про Филм, Зета филм Будва, Центар филм Београд; 1987), *Пуста земља* (РТВ Титоград;

1981), *Ђекна још није умрла, а ка' ће не знамо* (РТВ Титоград; 1988).

Вељко Мандић је први професионални глумац у Црној Гори који је писао драме. Књижевна и позоришна критика га препознаје као родоначелника савремене црногорске драме и његова дјела су наставна јединица у силабусу *Историје црногорске драме*. Аутор је десет драмских текстова: *Снаха је допутовала*, *Мој зет директор*, *Тодорова женидба*, *Има ријеч друг Мироточиви*, *Свраке*, *Истини слично*, *Ђевојачка кула*, *На петом боју*, *Паун и јоргован*, *Море до кољена*. Написао је и сценарио *Село, село Тисово*.

Познати драмски писац и професор **Стеван Копривица**, коментаришући Мандићев драмски рукопис истиче да је он као писац *користио свој посматрачки дар, осјећај за фину иронију, лоцирајући своје драмске приче у наш менталитет, али не правећи од тога самодовољност која је често домаће писце водила у карикатуралност, него је умио да своје ликове одређује вјешто и сугестивно артикулисаним драмским карактером. Писао је много више него што је ондашња, а и данашња црногорска позоришна продукција била кадра да реализује. Симплификован када је у питању драмска прича, руководећи се оним Дидроовим упутом „што прије и брже ка драмској кризи“, Мандић је показивао да барата високим умијећем технике драмског писања*. У осврту на објављену збирку *Драме*, Копривица је рекао да је то начин да се *Мандићеве драме понуде неком новом читању, неком новом редитељском сензибилитету који би пронашао оно што, можда, до сада нијесмо видјели*.

Мандић је двоструки добитник **Тринаестојулске награде** за улоге - *Ујка Вања* у истоименој представи (1965) и *Теодосије Мркојевић* у представи *Лажни цар Шћепан Мали* (1970). Лауреат је и *Награде 19. децембар* (1968), *Златне арене* на пулском *Фимском фестивалу*, за улогу у филму *Врхови Зеленгоре* (1976), *Награде за најбољу мушку улогу* на нишком *Филмском фестивалу*, за улогу у филму *Дервиш и смрт* (1974), као и других друштвених и глумачких признања.

Мандић је умро у Никшићу, 19. новембра, 1988. године.

Никшићко позориште је 2006. године установило награду која носи име овог умјетника – Награда Вељко Мандић за посебан допринос позоришном стваралаштву. До сада је то значајно признање добило једанаест драмских стваралаца: Драго Маловић (2006), Бранислав Мићуновић (2007), Благота Ераковић (2008), Горан Булајић (2009), Мира Ступица (2010), Драгица Томас (2011), Никола Вавић (2015), Сретен Перовић (2017), Божо Копривица (2019), Андрија Милошевић (2021) и Владан Гајовић (2023).

С. Маројевић

Нове драме

Милорад Миња Бојанић

Бинго

Лица:

Адам, још живахан на прагу девете деценије и углађен човјек који солидно говори сваштараш варијанту западнобалканског језика с примјетним америчким и њемачким нагласком.

Ева, још шармантна скулпторница, но непристојно је дами помињати године...

Ноћ је пуног мјесеца, може то бити и године 1999. у галерији хотела било гдје на приморју. Изложба скулптура с поставком једанаест глава природне величине урађених у бијелом полиестеру, међу којима се истиче пропрсје жене са наглашеним анђеоским крилима. Амфитеатрално су постављене на црним постаментима.

Амбијенту су још нужне двије црвене полуфотеље на точкићима и клупски сточић. Као и музичка инструментала која допире из'вана... Коначно, полумрак је у коме се назире Адам. Сједећи у столици, возика се између скулптура по којима куцка металним штапом. Потом шкљоцне брава, бљесне свјетло и улази Ева...

ЕВА (затечено): Мој Боже!!!

АДАМ (равнодушно): Превисоко је...

ЕВА: Али, откуда Ви овдје, господине?!

АДАМ: Управо пао с Марса.

ЕВА: Није ми до шале...

АДАМ: Ни мени.

ЕВА: Јесте ли гост хотела?

АДАМ: Гост сам ја и код куће.

ЕВА: А, зашто сте остали у галерији?

АДАМ: Да сведем рачуне с мраком... И мјесечином.

ЕВА: Маните јефтине шифре, господине! Жао ми је, ја журим... Хоћете изаћи?

АДАМ: Нећу! Баш уживам у овом вашем кењању... Глуве пјесме.

ЕВА: Глуве пјесме?!

АДАМ: Признајем, ови сталци су вам најбољи.

ЕВА: Више пристojности Вам не би било на одмет! (Нервозно пали цигарету). И, сад Вас најљубазније молим да напустите галерију!

АДАМ: Нипошто! Паше ми ова Ваша наива. Глава до главе... Звече као празан чајник.

ЕВА: Чајник!? Ма, ко сте Ви, уопште, господине?!

АДАМ: Онај кога сте овдје закључали док је пишао у тоалету... Простата.

ЕВА: Господин Простата?!

АДАМ: На Вашем мјесту био бих обазривији, драга дамо. Можда сам дошао и да Вас запросим... То би Вам био четврти брак!

ЕВА: Трећи!...

АДАМ: Четврти!

ЕВА: Уосталом, зашто ја с незнанцем и расправљам?... Хоћете коначно изаћи?!

АДАМ: Жив, не!

(Уз једну од скулптура зазвони мобилни. Ева га узима, јавља се)...

ЕВА: Да, заборавила сам га овде, уз главу седам мили... Пожурићу, ал' имам неки проблемчић... Ма, објаснићу ти кад сиђем... Пуса Кики!

АДАМ: Ки-ки-ки!? (Смије се).

ЕВА: Што је ту смешно?

АДАМ: Кики!... Слинави Едип који је вечерас онако патетично отворио изложбу.

ЕВА: И што то Ви још знате о том човеку, а ја не знам?

АДАМ: Слинач који је у Вама нашао маму.

ЕВА: То је Ваше мишљење...

АДАМ: ...Као и мишљење већине оних који су вечерас дошли на отварање... Уствари, нико Вам, осим мене, ово и није погледао. Сви су само пиљили у туде перје и сендвиче... Оговарали се, тискали пред камере. Па попут термита опустошили и шведски сто. Пиће бадава, такође, искапили до задње и утекли! Као да с гробља бјеже... Елитна умјетност! И Ки-ки... Никад ни цента од тог га-ле-ри-сте нећете видјети драга дамо! Кажите, кад сте задњи пут продали неки рад?

ЕВА: Што се то Вас тиче?

АДАМ: Па, можда сам ја прави купац.

ЕВА: Муштерија за ово моје срање?!

АДАМ: Све је срање осим пишања, мила дамо.

ЕВА: Лепо од Вас, заиста!... А, зашто бисте баш Ви имали моју скулптуру?

АДАМ: Из чисте самилости... Рецимо да сте дотакли само дно, умјетрице...

ЕВА: Оно?!

АДАМ: Дупло!... Јер сте и вечерас обули дубоке чизме да сакријете рупу на чарапама, пошто за нове немате новаца. Чачкалицом сте чупали и мрвице истрошеног ружа „тицијан“, да прекријете своје дражесне усне...

ЕВА: Чачкалицом?!

АДАМ: Тачно!.. Обукли сте потом и хаљину, купљену на бувљаку за три паре. Истина, покојница је била за два броја већа. И у зрелим годинама излажете по јефитним провинцијским хотелима. Као академски цврчак, да бадава премостите зиму. Пресрећни и што Вам бркати шеф сале стално нуди дупли дезерт и мјерка Ваше гладно дупе... Баш поразно!

ЕВА (већ љутито): Е, сад ми је свега доста, госпо'н Упишанко... Ван, или ћу да зовем обезбеђење!... Напоље!

(Гура Адама са столицом према излазу. Он се хвата за једну од скулптура коју обори скупа с постаментом. Ева застаје, усправља скулптуру).

АДАМ: Збога, зашто се љутите?... Кашаљ и сиромаштво не могу се сакрити, госпођо умјетнице!

ЕВА: Бараба матора, уништи ми деветку!

АДАМ: Ако, платићу.

ЕВА (подругљиво): Ви ћете неком платити?!

АДАМ: И сувим златом!... А и није Вам неки материјал. Смола и пластика, блажени мој Леонардо! Од тога сте и добили хронични бронхитис... Плус Ваше пушење.

ЕВА: Можда маторац жели и да му попушим?!

АДАМ: Одавно је то код мене опушак... И чему толика срџба? Није то нимало дамски. Мислите и на Ваш тен!

ЕВА: Ма, ко сте Ви, човече?!

АДАМ: Народни херој. *(Намјерно обори још једну скулптуру).*

ЕВА (подиже скулптуру): Збиља, ово је да човек начисто попизди!... Чуј, народни херој?!... Лудак, бре!

АДАМ: И резервни пуковник!... А прије тога: саксофонист, скијаш, мајсторски кандидат у шаху... Па првоборац, тумач, шпијун, мешетар на берзи... Трговац праћкама за одрасле, колекционар, падобранац...

ЕВА: Мистер Саксофон?

АДАМ: Од дјетињства. И сад је са мном спава, горе, у апартману... Тридесет девете с њим сам и утекао из Минхена... Спасаво ми је ову луду тинтару...

ЕВА: Немац?

АДАМ: И Кристов дужник... Можда и Жидов по мајци. Али није научно доказано.

ЕВА: лндијана Џонс! ...Падобранац! И вечерас Вам се падобран баш овде отворио?

АДАМ: Дуже од пола вијека тренирам ја за овај почасни скок.

ЕВА: А шта ја имам с тим небеским спортом?

АДАМ: За сад, ништа. (*Штапом обори и трећу скулптуру*).

ЕВА: Идиот! (*Враћа скулптуру*). Што да нормалан човек чини с матором будалом?

АДАМ: Ова матора будала јединствен је квиз у коме Вам је унапријед осигуран главни добитак... Лака и сјајна зарада!

ЕВА: Бинго?!

АДАМ: Ваша шанса миленијума.

ЕВА: И у кревет да подем с Вама?... Хоћете и то?!

АДАМ: Боже сачувај, хрчем к'о трактор!... А и Ви сте одавно могли постати бабускара. У веселијим народима и прабака... Искрено, такве баш не преферирам.

ЕВА: Опа, почели смо и да се вређамо?!... Слушајте човече, ја збиља више немам живаца, а ни времена да се с Вама ту натежем... лзволите ван!

АДАМ: Натезете? Баш љубазно од Вас... Стварно, Ви своју златну птицу ноћас нећете да зграбите за реп?!

ЕВА: Касним, човече, на вечеру! Пријатељи чекају.

АДАМ: Немате Ви пријатеља, ни за лијека! Осим мене... Дакле, да чујем колико ово кошта?

ЕВА: Моје срање?

АДАМ: Да, „Чипкин дим“... Све главе купујем.

ЕВА: Баш све?! А, зашто?

АДАМ: Можда и да их полупам. К'о ускршња јаја... Све да потуцам осим, можда, једне.

ЕВА: Које? (*Сједа*).

АДАМ: Еее, то је моја тајна.

ЕВА: Прво, немате Ви те новце... А тек ово што ме већ целу вечност цимате!? Ни говора!

АДАМ: Све има своју цијену, мила дамо. Као што и свака роба нађе своју будалу... Колико ?!

ЕВА: Није на продају, човече и здрааа-во! (*Демонстративно се диже, док Адам поново обара скулптуру. Она је опет подиже*). Баш сте удав! И мене сте нашли?

АДАМ: Не, Ви сте нашли мене!... Понављам: колико тражите за ових једанаест пуноглаваца? Чек, кеш, свеједно ми је. Само реците!

ЕВА: О'ладите човече! (*Јави се на мобилни који зазвони*)... Да, Кики душо, стрпи се секунд, ево дооолзиим!

АДАМ: Колико?

ЕВА: Ма, лепо Вам кажем и немате Ви те новце, побогу, човече!

АДАМ (*вади чековну картицу из џепа*): А ово? На што Вам ово личи?

ЕВА: Картица, па што?

АДАМ: Тек једна из моје збирке. *Union Bank New York!* Златна... И ти ћеш мени?!

ЕВА: Да, ја ћу теби... А, откад смо то нас двоје на ти?

АДАМ: Скоро стољеће, лудо!

ЕВА (*сједа*): Ал' се частимо!... И баш из Њујорка чова запуцао по моје тинтаре?

АДАМ: Да, са пресједањем у Франкфурту.

ЕВА: Ма Ви сте елеменатрна непогода, господине!

АДАМ: Зар нисмо и даље на ти?

ЕВА: Мени за то треба времена... (*Сједа*). Дакле, народни херој, па још Амер, запрашио да купи ово моје срање од смоле? Читав „Чипкин дим“... Не блефирајте!

АДАМ: Ти блефираши.. Пазарим све до једне!

ЕВА: Зашто?

АДАМ: Можда, и да умрем међу њима...

ЕВА: Примите моје саучешће, унапред!

АДАМ: Одавно и ходам на почек... Девет банки примакло.

ЕВА: Признајем, нико Вам и не би дао те године.

АДАМ: Не бих ни узео. Али су и без питања стигле.

ЕВА: Стварно, ме мучите човече.

АДАМ: Добро, па иди на ту вечеру, да твој Кики више не чека цуцлу... И заборави ову стару корњачу која је пола бијелог свијета прешла да стигне на твоју изложбу у овом балканском шупку... Мада је свијет, збиља, постао село весело...

ЕВА: Весео, као покајање!

АДАМ: Истина, чим сам на интернету угледао овај твој...

ЕВА: Пичкин дим!

АДАМ: Ма, само сам се шалио!... Твој „Чипкин дим“ зграбио ме отпрве... Као поподневни сан...

ЕВА: Само Ви сањајте, човече, али без мене!

АДАМ: ...Зато ме моја тамна страна Сунца, биће, и довела овдје. Можда ћу баш овдје и вечерас да отегнем папке, дична умјетнице!?

ЕВА: Па, умрите! Ваша смрт, Ваша ствар! Немам ништа против... Али није смрт на дугме.

АДАМ: А ни пет бајпаса у мојим грудима нису вјечни... Баш синоћ сам уснио своју сахрану.

ЕВА: Сан народног хероја с оног свијета?!... Бајка! Сад сте и Егзипери?

АДАМ: Спрдаш се, спрдаш са незнанцем... Знам, нема логике, али ја сам четрдесет шесте заиста проглашен народним херојем. Истина, забуном...

ЕВА: Јеб'о луд збуњеног!

АДАМ: Збиља, нећеш да саслушаш како сам уочи кржаве офанзиве своје нове чизме посудио лудом бомбашу кога је разнијела граната пред швапским бункером...

ЕВА: Па Ви сте још и бомбаш!? Немогуће!...

АДАМ: Све је на овом сулудом свијету могуће, мила дамо!

ЕВА: И, кад коначно намераваате да погинете?

АДАМ: ...Уствари, као и сви опјевани епски јунаци, биће да сам и ја само солидан издајник. Но, моји су стопосто били убијеђени да сам погинуо у тој офанзиви. Оно, кад су нас Швабе растурили по босанским и црногорским вукојебинама... Неки су се суборци клели и да сам чак јуначки пао...

ЕВА: У Холивуду!

АДАМ: ...Имаш то у свим читанкама за четврти, страница шездесет четири...

ЕВА: Хе, хе, драги мој бомбаш! Жалим, кад смо то учили, била сам болесна...

АДАМ: ...Дакле, те четрдесет треће, пао сам у шаке Швабама...

ЕВА: ...Који су Вас потом, као свог Жидова и побегуљу сместили у хотел с пет звездица!... Ма, не занима ме Ваша бајка, ни под разно!

АДАМ: Немаш ти појма о рату!... То је само крвава трговина и ништа више... Био сам им драгоцјен жив језик.

ЕВА: Живи језик на кисело?!

АДАМ: ...И, пропјевао под батинама, као и сви јунаци... Јер рат је и збирка чудеса, мила моја... Маја четрдесет пете, као живог костура, из логора су ме зграбили Амери. Па накљукали љековима, потхранили, препарирали, префарбали...

ЕВА: Дакле, постали сте и пуњена птица?

АДАМ: ... И, њима сам још вриједио као живи језик. Па, свједок и тумач. А, остало се у биографијама иначе фућка...

ЕВА: Фућка?

АДАМ: И даље дебело сумњаш?

ЕВА: Не! Верујем Вам све, на часну пионирску реч... А, зашто пре нисте пропевали и исправили грешку?

АДАМ: Нисам имао примједби!... И није здраво враћати се из мртвих.

ЕВА: Баш сте весељак, човече?!

АДАМ: И даље сумњаш?!... Па добро, да већ сјутра кренемо и да се сама увјериш како име Јосипа Адамића и данас носе улице у три града! Чак и једна издавачка кућа!

ЕВА: Кућа народног хероја, бомбаша Јосипа Адамића?!

АДАМ: Да, то ми је било прекрштено име. Шумско...

ЕВА: Очигледно, крстили су Вас и левом и десном!... Чуј, његови тргови и улице?!

АДАМ: И тај излет ћу да финансирам, већ сјутра, ако хоћеш...

ЕВА: Уколико се мртав не пробудите!

АДАМ: Лијепо речено!... Кренућемо да видиш како и сад моје бисте по парковима подједнако запишавају и отмјена пашчад и џукеле.

ЕВА: Ваше бисте?

АДАМ: Да!... И све их је извајао твој професор са Академије, онај килави носоња, Ото... Тај Оепето је и лијепу вилу у Дубровнику стекао на мом лику и недјелу.

ЕВА: Оепето?!... А Ви сте, биће, Минхаузенев потомак?

АДАМ: Можда!... И као Амер, мила моја, чак сам склапао и лијепе послове са фирмом која је носила моје херојско име. Производили су ти добри Босанчероси првокласну муницију... Боже мој, колико сам само те смрти по свијету распродао... Истина, тај погон за муницију у брдима био је маскиран као Творница украсне дугмади „Народни херој...”

ЕВА: ...Који обилази своје споменике!? ...Ма, хајте, молим Вас! Сад ми нудите и научну фантастику, бестселер?! ...Да се предбиљежим за Нобелову?

АДАМ: Само је Библија бестселер. Све остало, само јалове копије. Ни историја ни повијест не постоје, Милице моја... Све је само голи маркетинг...

ЕВА: Јел' Ви збиља мислите да ова лујка пада на Вашу бајку?

АДАМ *(вади фотографију из џепа):* Ако лаже јарац, не лаже рог! Па, ко је онда овај човјек у бронзи посађен на црном мермеру? ...Ко?! Марко Краљевић? Или сам то, ево мртав-ладан, ја? ...Кипарица си, просуди!

ЕВА *(загледа наизмјенично фотографију и Адама):* Морам да се уштинем! Заиста личите!... Али, то не значи... *(Огласи се мобилни. Ева га енергично искључи).* Забога, у коме си ово сад филму, Ева?

АДАМ: У Адамовом!

ЕВА: Сад ми још само реците да Вам је то крштено име!?

АДАМ: Баш тако, А-дам! Адам Валферт!

ЕВА: Да ти узвратим жваку?

АДАМ: Боље и то, но с Кикијем на вечеру?... И да наставимо ову погодбу? Ето, нудим и бланко чек, па сама упиши цифру... Баш колико зинеш!

ЕВА *(уноси му се срдито у лице. Зијева):* Ево, зевам, ааа!... И да хоћу, никад не бих продала свих једанаест. За неке сам јако везана... Као деца су ми...

АДАМ: Које никад ниси имала.

ЕВА: Откуд сте и то ископали?

АДАМ: Интуиција! *(Опет обори једну од скулптура. Ева је не подиже).*

ЕВА: Побогу, па имате ли Ви срца? Каква Вам је ово игра?

АДАМ: И срце ми је одавно препарирано! Рекао сам, имам читаву збирку бајпаса.

ЕВА: Зарадили сте и огрилицу око срца?

АДАМ: Али, мерак још имам, што би рекли Босанци.

ЕВА: Мерак са мојом муком... Две године сам у ово спиздила, човече, а Ви то обарате к'о оловне војнике...

АДАМ: Оловни војници?... Ма све су ово твоји дезертери!

ЕВА: ...Хиљаде скица, цртежа. Дани и месеци лепљења, склапања, брушења, а Ви тако?!

АДАМ: Две године у „Чипкин дим“? ... А, што те баш инспирисало за ове главоње?

ЕВА: Главоње!? Па и Ваша је као школски глобус!...

АДАМ: Зашто је онда овдје нема?

ЕВА: Срећом, нисте били случајни шетач из моје улице. Они су ми инспирација... Понеког сам фотографисала, неке скицирала на брзака и накупило се.

АДАМ: Баш се накупило?

ЕВА: Ако Вас већ занима, изазов је била и ова стаклопластика... Волим да мењам материјале, гос'н Индијана.

АДАМ: И мужеве!... Искрено, код тебе ми се највише допадала фаза у којој си ово правила од старих кашика и виљушака. Оно, кад си набасала на распродају старог есцајга у хотелу који су рушили... Боже, како је само то сребро у твојим рукама лијепо пјевало! А глад ти била у подсвијести...

ЕВА: Сад сте и теоретичар уметности?

АДАМ: Нипошто! Само хронично знатижељан смртник... Био сам ти и на'тој изложби у Бечу, прије петнаестак година. Дан раније морала си' хитно кући, мати је већ била на самрти...

ЕВА (као за себе): Боже мој, уштини се опет, Ева!

АДАМ: ...Да, равно два сата остао сам под оним кашикама у крилима анђела... Бијаше ли оно Габријел? Дјеловао је моћно. Но, прије мене уграбио га је онај бечки коњушар...

ЕВА: Власник царске ергеле.

АДАМ: Коњ!... Липицанер који ти је такође, нудио атеље у Бечу и тобож брак. А, и овај ти је случајни шетач? (Обори опет скулптуру). Пролазник?

ЕВА: Заиста сте бешћутник!

АДАМ: А ти лажљивица!...

ЕВА: Јеси луд; човече?!

АДАМ: Забога, откуд код Вас умјетника та патолошка потреба да лажете? И себе и друге...

ЕВА: Лажем?!

АДАМ: Дебело! И зашто кријеш да је ово, уствари, твој породични круг?... Потоњи од ових мрдекнуо је прошле године.

ЕВА (ипак затечено): Моја фамилија? Свашта!... Још ћете да ме насмејете.

АДАМ: Не, покушаћу да те расплачем.

ЕВА: Тешка сам на сузи, неће ићи...

АДАМ: Знам и то.

ЕВА: Видовит господин! Можда и Распућинов родак?!

АДАМ: Само добро обавијештен... А, кад нешто гледам, ја то стварно и видим... Истина, свакој од ових глава даровала си и трунку свог лица.

ЕВА: Ауторски рукопис и моје право.

АДАМ: Рукопис?... Ово је тек твоја збирка траума.

ЕВА: Јеси можда и Фројдов рођак?

АДАМ: Заправо, ти шеташ своје покојнике чије би посмртне маске да утрапиш као високу умјетност... Чиста некрофилија.

ЕВА: И, што је тиме обожаватељ Агате Кристи хтио рећи?

АДАМ: Да мене не мораш и не можеш да лажеш! Јер си и ово направила од остатака твоје несуђене једрилице. Оне којом сте ти и твој трећи несретник намјеравали да опловите свијет. Са твојим изложбама на води... Свирач друге виолине у симфонијском наговорио те да градите вашу Арку.

ЕВА: Чак и име брода знате?!

АДАМ: Да, Арка! А, кад је зготовио барку, здимио је тај гуслар без поздрава са оном двоструко младом и појебљивом харфистицом. Теби су остале само ове крпице стаклопластике и оскоруша у грлу. Чемер... Као и увијек, након три законита и безброј твојих волонтера у кревету...

ЕВА: Чему онда Ваша понуда, свезнајући господине?

АДАМ: Милосрђе. И могућ призив савјести...

ЕВА: Ваша савест?

АДАМ: Да! Јача нарочито откако сам замиришао земљом.

ЕВА: А, што Вам ја ту могу?

АДАМ: Можеш, да укључиш тај мобител, позовеш ресторан и поручиш нам вечеру. Да прославимо дил... Свакако, да ноћас откачиш и свог Ки-ки-ја!

ЕВА: Жао ми је, сад више и не могу да једем.

АДАМ: Мораш!... Ослабила си много у односу на прошлу годину.

ЕВА: Откуд Ви знате и како сам изгледала прошло лето?

АДАМ: Јавила ми 'тица-ругалица... Можда си опет озбиљно обољела...

ЕВА: Човек Рентген, јеботе! (*Крсти се, укључује мобител, бира број*).

АДАМ (*опет обара фигуру коју је прву и начео*): Пих!

ЕВА: Скот! (*У мобител*): Хало, Ева из собе 203. Ресторан молим!...Хало! Добро вече, ресторан?... Ева је... Јесам... Чекају.... Жао ми је... Најљубазније молим, кажите им да још не могу да им се придружимо... Виша сила...

АДАМ: Велесила!

ЕВА (*и даље у мобител*): Да, сачекајте, само час!... (*Адаму*): А, што би господин за вечеру?

АДАМ: Нешто већ готово... Ма, дај ми то чудо! (*Ева му додаје мобител*): Да, да, ону рибљу паштету за двоје, молим!... И, доста препеченца... Који шампањац имате, господине?... Може... Не, у галерију то донесите... Рачун ставите на апартман А-3...Тенкс!... И, пожурите!

ЕВА (*подиже скулптуре*): Побогу, зашто сте се тако окомили на ове моје јадничке?!... И што Вам је баш овај скривио?

АДАМ: Усрани Прокопије... Идиот!

ЕВА (*крсти се*): А по чему баш подсећа на Прокопија?

АДАМ: По смраду!... И сад му базди из уста. Шупак под носом. Тај би слагао и прије но зине.

ЕВА: Моја деветка...

АДАМ: Прави број!... Прокопије, пропали фудбалер „Ударника“. Центарфор... Истина, солидан конобар, па сервилни шеф сале. Након рата вјечни директор хотела „БристоИ“. Делегат свих конгреса и власник ципела број 49... Курир Ка-Пе-Ју, који је футролу мог саксофона користио за илегалну пошту... То сам тек касније, у Америци, сазнао.

ЕВА: Прока?

АДАМ: Да, да, твој ујак, лисац Прокопије... Хвалисао се, након рата, по свим новинама. (*Туче га штапом*): Ухо под кирију... Колико је само глава платило његову усрану гузицу?!

ЕВА: Тек сад ништа не разумем!?

АДАМ: ...Наредио говнар да опљачкам и теткину златару, у Змајевој... Добре моје Фриде, Бог да јој душу прости. Мораш, за нашу ствар, је И' тако било, Прокопије?... „Мазни тетке злато, па бриши у шуму! Партија то од тебе очекује, Адаме...“ И он ти је, велиш, неки про-лаз-ник?

ЕВА: А, Ви сте сад и као писац мог породичног стабла?... Фрида?

АДАМ: Тетка и прва сусједа твојих. Удомила ме кад сам збрисао од лудог Адолфа... Њене главе немаш ту?

ЕВА: Ето, признајем, тог имена сећам се само из маминих прича.

АДАМ: Четрдесет друге још си била у мами. Кад је и моју Фриду продао Прокопије. Трампио је са Швабама, за неког илегалца, јебивјетра... Чим сам замакао у шуму, Фриду је скот отпремио на туширање, у Аушвиц.

ЕВА: Да и ту жваку прогутам ?!... Ујка Прока провала?

АДАМ: Прожвакаћеш ти још штошта. Твој Прокопије радио је и на струју и на батерије...

ЕВА: Зихераш?

АДАМ: Као и већина твојих глава овдје.

ЕВА: А, Ви сте, чак и на прагу девете деценије, још невин народни херој?

АДАМ: Само је магарац народни херој.

ЕВА: Адам, наш чова из Америке, коме су чизме случајно ушетале у алеју великана?... Јеботе, па ко је овде блесав?

АДАМ: Обоје!

(*Вани се огласи конобар, Адам устаје и на колицима довози вечеру и вино. Одмах се лати шампањца, отвара флашу, сипа. И, као заводнички је загледа испод ока*).

ЕВА: Ма, казала сам већ, престара сам Вам ја за спонзорушу, Господине Саксофон!... Вама треба пилетина...

АДАМ: Пилетина?!... Није ова говедина због тог вечерас овдје... И најбоље да наздравимо, да објавимо примирје?! (*Пружа јој чашу са шампањцем. Куцну се*).

ЕВА: Већ сам доста попила.

АДАМ: Ха, имаш ти иначе добар цуг!... Да ниси рођена у знаку рибе, сигурно би била мушко, права бећарина.

ЕВА: И то!?

АДАМ: Стопосто!

ЕВА: Свевидећи човек! Треће око, јеботе!?... Виртуелац?!

АДАМ: Ја сам само зрно прашине усраног човјечанства које и сад свјетлосном брзином јури натраг, у пећину!

ЕВА: Чак и невидљиви филозоф?!

АДАМ: Само сјена, одавно... Што мислиш и како си ушла на Академију?

ЕВА: Лепо, на врата!... Јел' и за то треба баш Вама да захвалим?

АДАМ: Не мораш!

ЕВА: ...Или да закључим како сте, као невидљиви педофил, опет и безнадежно заљубљени у мене још од вртића?... Ма, да нисам тако васпитана, одавно бих Вас ја отпремила у...

АДАМ: ...У три материне!?

ЕВА (*већ помало пијански*): Да, у лепу пизду материну! ...И, Вас и Ваше картице с причом и падобраном! Давите, човече, к'о змија жабу. Што Ви, заправо хоћете од мене, легендо са чизмама?! Стриптиз!?!... Ево, и то задовољство! (*Енергично почне да се скида*).

АДАМ: Не, забога, не то! (*Устаје, обгрли Еву и намјешта јој одјећу, покушава закопчати дугмад. Потом је сједа у столицу. Обоје сједају, заћуте*).

ЕВА (*сипа шампањац и испија*): И, шта сад?! ...Која је Ваша наредна перверзија господине Минхаузен?... Да чујем жељу?!

АДАМ: Још једном да ме пошаљеш у...

ЕВА: ...Пизду материну!... У пећину, матори!

АДАМ: То! ...Може ли још једном!

ЕВА: Ма, гони се, бре, у сто пичака материних!

АДАМ: Тооо!... Брависимооо! (*Смије се*). Одавно ми нешто тако сочно уху није легло! Балканише цуштенде... (*Устаје, њежно је загрли и пољуби. Сједа*).

ЕВА: Опа, а јел' сад петинг на реду?! ...Сенилни перверзњак...

АДАМ: Перверзија?! ... Ма, никад ти ниси имала смисла за маркетинг и зато ти је тако како јесте...

ЕВА: Ма јок, човече, ти си!

АДАМ: И, кокош кад снесе јаје кокодаче пола сата, да је читаво село чује... А ти опет заборављаш и да сам озбиљан купац твојих пуноглаваца...

ЕВА (*устаје, опонаша кокош, маше*): Ко-ко-да, ко-ко-да, кооо-ко-дааа! (*Нехотице обара и она фигуру*).

АДАМ (*славodobитно*): Брааавооо! Обори и ти Кристу!

ЕВА: И Кристину си познавао?! ...Свашта!

АДАМ (*враћа скулптуру на постамент, сједа*): Старија сестра твоје мајке и жандар у сукњи. Безнадежно је била заљубљена у мене, четрдесете... Но, превише је ждерала и величанствено прдила... Након три пасуља, могла је и солитер да сруши, покој јој души!

ЕВА: Види, види, па још си и песник!? И не клима ти се ова рима... (*Крсти се*). Дакле, ти ми сад дођеш и као несуђени тетак из Америке?!

АДАМ: Никад се не зна.

ЕВА: Моја даља фамилија! ...Јој, што те све ноћас снађе, луда Ево!?

АДАМ: Нема ноћас лућег од мене.

ЕВА: Можда си и мафија, мама миа?... Мафијаши иначе обожавају уметнике и, кобајаги, уметност... Тако ваљда надокнадују хронични недостатак емоције.

АДАМ: Појма ти немаш о мафији. А, и умјетност је тек јалов покушај утјехе, мисиз... Но, да ми нешто ипак презалогацимо!? (*Нутка је препеченцем и рибљом паштетом у папирнатој салвети*).

ЕВА: Нисам беба, бре, умем и сама да узмем!

АДАМ: Хајде, учини ми за љубав, узми! Узми овај пут из моје руке! Лијепо сам их опрао у тоалету... Хајде, да видим како и то чудо изгледа.

ЕВА: Збиља си проверзњак!? Па, хајде, нека ти и то буде. *(Зубима хитро зграби залогај).*

АДАМ: Тако, паметнице! ...Па, то лијепо залијмо винцем.

ЕВА: *In vino veritas!* ...А, познавао си још неког од ових мојих?

АДАМ: Готово све... Овај бркати ти је стриц, глуви Антоније. *(Обара га, Ева више и не подиже скулптуре).* Распоп, па ноћни портир...

ЕВА: За живота себи штампао осмртнице. Свој човек... Оставио само празнину за датум смрти и сахране...

АДАМ: ...И одапео баш у штампарији.

ЕВА: Побогу, има ли ишта што ти не знаш?!

АДАМ: Нема!...То о Антонију пренијеле су и свјетске новине...

ЕВА: Сањао је да постане светски шахист, велемајстор.

АДАМ: Али, никуд даље од мајсторског кандидата... Пацер!

ЕВА: Ипак, прославио се тим посмртним матом... Заиста, тек кад им се затвори гроб, отворе се велике и мале тајне покојника... Лажи, преваре, подлости, лицемјерје. Њихов паралелни живот... Ал' сам ноћас паметна, јесте! *(Искапи чашу, налива још. Затим пролази Адаму иза леђа, стопом чаше куцка га по тјемени, но овај на то и не реагује).*

АДАМ: Као и мој и твој, сваки живот има свој паралелни колосијек.

ЕВА: И сад ћеш ми и за овог млађег ујака рећи да је био кретен?

АДАМ: Душу си му прелијепо извајала... Но, Иван је био будала. Туђа срећа и слијепец уз оба ока.

ЕВА: Мој уја Вања? ...Јел' зато што је оженио оперску певачицу и предратну дворску даму?

АДАМ: И њу му је смјестио усрани Прокопије... *(Загледа скулптуру о којој је ријеч, али не обара је).* Признајем, добро си погодила и веселу Марију... При-ма-до-на! Мада би јој боље пристајало име Радојка... Имала је још дебљи врат, као блавор...

ЕВА: ...Била је, бре, и први сопран Балкана! Нема опере где није гостовала, рођена дама... Истина, причало се да ју је Прока спасао бајбукане, јер је за време рата певала Немцима... Гадови су говоркали да је и њему у крилу певала на увце, у „Касини“...

АДАМ: Швабама сам свирао и ја!... Али, твоја ујна, свјесна примадона, намјерно је фалширала окупаторима! Бар тако је чувену пјевачицу бранио твој Прока, пред високом партијском комисијом...

ЕВА: А, чему оно Радојка?! ...Због оне црнчуге с којим се спетљала у Њујорку?

АДАМ: Црнац је био сваки у њеном кревету. Чак и Прока... Након рата у њеног црнца је произвео и рођеног брата. Наредио му женидбу као партијски задатак... Истина, прогурао га и за управника позоришта. Мада је Иван био тек солидан шустер...

ЕВА: Позориштем је зато дрмала она!?

АДАМ: Вања се и није превише мијешао у свој посао... Био сам им спонзор и кад су први пут гостовали у Америци, шездесет и неке...

ЕВА: Никад о том нису причали?!

АДАМ: Нису ни знали ко им иза тог излета преко баре стоји.

ЕВА: Па јеси ти од крви и меса, или си сав саздан од тајни, човече!?

АДАМ: Само кожна врећа пуна гована и воде, мила моја, то је сваки од нас!... Као и ови твоји лажњаци, овдје, сад спокојни, чедни и безбрижни у бијелом...

ЕВА: ...Сјеба ме твоја прича, матори! Баш ме спизди... Ништа ми ту није јасно. Нит' си ми род, нити помозбог, а осећам се пред тобом к'о ушлогогирана кокош!? ...Породичну сапуницу ми наприча човек!?

АДАМ: Тек први наставак...

ЕВА: Има још?

АДАМ: Ихихииии!

ЕВА: Ехехеее! ...Па убрзај човече! Докољи! *(Сипа још вина, искапи. И, наравно, пали цигарету, једну о другу).*

АДАМ: Гдје ти се сад жури?

ЕВА: У моју светлу прошлост... У пизду материну!

АДАМ: Боли?

ЕВА: Ма заболе ме она ствар за све! ...Него, колико рече да дајеш за ово моје, па да се лепо разилазимо?... Пишкит' и спават'!

АДАМ: Полако! Дил се не ломи преко кољена... Значи, пристајеш да продаш ?

ЕВА: Сад да! ...Комплетно моје гробље ти продајем! Колико нудиш, падобранац?... И, где ћеш да сместиш овај мали музеј мадам Еве?

АДАМ: Међу успомене. У мој апартамент на 26. спрату, Медисон Сквер Гарден...

ЕВА: Лепа гајба и светска адреса. Баш тамо желиш своју збирку балканских узорака... Моје беле птичице...

АДАМ: Има ту сваке птичурине, од врапца до орлушине... И нема те крви која им није колала у венама. Од праславенске, византијске, отоманске, руске, све до швапске, јеврејске...

ЕВА (*с оба кажипрста искоси очи, устаје и подружљиво му се уноси у лице*): И кинеске?!

АДАМ: Свакако, и кинеске! Јер ова ти је сестра од тетке, прауника кинеског трговца свилом из хиљаду осам стотина и неке... Приженио се одмах косооком сиротицом, уз пристаниште на Дунаву... Никад се ниси запитала откуд тој клептоманки и учитељици плеса ситне косе очи?

ЕВА: Моја Ида лопужа?! Баш си ђубре!... Она је, бре, била светица, покој јој души!

АДАМ: И неизљечива лопужа!... Специјалитет су јој били сапунчићи, тоалет папир, паста за зубе и остале тричарије. Превладао бакин балкански ген.

ЕВА: ...Четке за ве-це, шампони, спужве, додај и то!... Истина, била је болесна чистуница, али лопов не! Знала бих бар за то?!

АДАМ: За то су знали само њен Тимотије и пословође по трговинама... Ишао је сиротан за Идом и поштено плаћао. Чак и оно што не би мазнула.

ЕВА (*сједа, пали цигарету. Долива вино, али кане тек која кап из већ празне флаше*): Па с ким сам то ја живела, човече?... Са духовима и вампирима, јеботе!? И од чега је Тимотије могао да то кешира кад је био го к'о пиштољ? Само ситни банкарски чиновник...

АДАМ: Хонорано је тимарио неку богату бабускару. И, повремено крцкао с њеног жиро-рачуна. Открили га тек кад је госпођа преселила на онај свијет...

ЕВА: Сад ми још само реци да је и то опет попеглао наш свемоћни Прокопије?!

АДАМ: Браво!... Напредујеш у логици...

ЕВА: А, зато су Тимотија онако тихо и експресно шутнули у инвалидску?... Уз прву пензију опалила га срчка. Трећи инфаркт и, адио Тимотије!... (*Обара и његову скулптуру*). Пих! Пишам ти се и у такав живот... (*Кришом али неспретно, да Адам не види, вади из торбице металну плоску, нагиње и пије*).

АДАМ: Допунски допинг? ...Зашто и то кријеш од мене? Да поручимо још једну боцу шампањца?

ЕВА: Нећу! Ништа више од тебе нећу. лскопаћеш још коју рану. Само кеш хоћу! ...Или да ноћас и ја убијем тебе, народног хероја? Бомбаша, капиталца! (*Кажипрстом опонаша пиштољ*). Та-та, и готов си пуковниче...

АДАМ: Ра-та-та!... Предајем се...

ЕВА: Читаво вече моје тестеришеш, а о себи ни речи? Па ко си ти, коначно, пичка ти материна?

АДАМ: Хвала лијепо! Ја сам и даље озбиљан купац и полиглота!

ЕВА: Појасни!

АДАМ: Мојих пет језика и саксофон увијек су ме и водили и вадиле у животу...

ЕВА: Дакле, док су језици овдје ломили кости, теби су свуда спасавали дупе?!

АДАМ: Дефинитивно!.. А посебно ми је ваљао овај ваш љути балкански сваштараш. Савладао сам чак и ијекавицу, чујеш ли?... Ма, језици су благо, мадам. Још ако се затечеш у прави трен на правом мјесту...

ЕВА: А ти си, очито, увек знао за то право место? Теби ни Џемс Бонд није до колена... Значи, ти си матора шпијунчина?!

АДА: По потреби чак и то.

ЕВА: А, за кога си радио?... ЦИА, КГБ, МИ5...?!

АДАМ: Ко је боље плаћао...

ЕВА: ...И где је био бољи виски, па лепше појебуље, јел?!... Био си мушка Мата Хари?

АДАМ: Лупаш опет. Највише сам преводио...

ЕВА: ...Жедне преко воде!

АДАМ: Преводио сам комунистима и фашистима, још у рату. Па Истоку и Западу... У свакој прилици био сам само мост.... Савјетовао сам, лобирао за компаније...

ЕВА: Превеслао си ти многе. Као и мене вечерас!

АДАМ: Гријешиш! Тек, уновчио сам оно што ми је Бог подарио. Многи и данас имају брдо новаца, али и пропук у глави...

ЕВА: А ти си им тај пропук ћапио?!

АДАМ: Може се и тако рећи. Уграђивао сам се гдје год је било прилике.

ЕВА: Као Мистер Десет Посто?

АДАМ: Некад и више. Наплаћивао сам само незнање богатих, сујетних и оholих...

ЕВА: И похлепних?

АДАМ: Е, такве сам најслађе дерао, до кости!

ЕВА: Још ћеш испати и Робин Худ!... Ма, збиља, ко си ти? Минхаузен?! Јеси жењен?

АДАМ: Не... Али сам се увијек женио помало.

ЕВА: Потомство?

АДАМ: Нико ми се не јавља...

ЕВА: Можда си себичан човек?

АДАМ: Признајем, могуће је и то, на први поглед.

ЕВА: А на други? Себично си бјежао од одговорности, зар не?

АДАМ: Само сам се хронично бојао биједе. А и дјеца су, мила моја, и доживотна робија...

ЕВА: Да не направиш гријех правећи сиротињу у кревету? ...А, видиш, мати ми је причала да је мој ћале желио бар десеторо?

АДАМ: Твој отац је био племенит човјек.

ЕВА: И њега си познавао?

АДАМ: Више из прича...

ЕВА: Да чујем?... Била сам у другом основне кад је умро.

АДАМ: Скорман и услужан предратни бакалин из Главне улице. И мати ти је, као дјевојка, у тој бакалници била трговачки помоћник.

(Ева устаје, загрли скулптуру оца, загледа је као да је види први пут. И опет потегне из пљоске).

ЕВА: Немој ми само рећи да је и мог Гулу средио Прокопије?

АДАМ: Нажалост, да! ...Након што је 1942. Гула оженио твоју мајку, Прока га је присилио да приђе илегалном покрету.

ЕВА: Причало се да је ћале делио свима, све до задњег бонбона и банкрота...

АДАМ: Не, Прока му опет није дозволио да банкротира. Снабдијевао га је дефицитарном робом коју је отимао или добијао од Шваба. И узимао своју пинку... Ако је и дијелио, отац ти је то чинио од свог залогаја...

ЕВА: Ни сад ми није јасно како је умро на службеном путу?... Магла...

АДАМ: Твој Гула је погинуо.

ЕВА: Откуд ти сад и та жвака?!

АДАМ: Забољеће те, бојим се?

ЕВА: Нека боли!... Свакако ме чак и ципеле боле, још од рођења...

АДАМ: ...Да, опет су то биле густе године на Балкану. А, да би доказао своју правовјерност и оданост Партији, Прока је, као и многи, морао да нађе непријатеља и међу својима. У фамилији, у својој кући...

ЕВА *(шутира Прокину главу, плаче):* Пих, ђубре!

АДАМ: ...А на твој седмом рођендану оцу ти се отело како руски штофови нису ништа лошији од енглеских...

ЕВА: И због тога су га гурнули на Голаћ?

АДАМ: Не, него у сјечу босанских шума... Кад на вријеме није хтио у шуму, нека иде сад, образложио је опет Прока на партијском састанку. И отпремио Гулу на три године васпитно-поправног и друштвено корисног рада... Само два мјесеца касније, скончао је Гула под обореном буквом. Ни грома ти отац чуо није...

ЕВА (*бришући сузе*): Прока је баш био пизда! А мој Гула хтео десторо...

АДАМ: ...Зато што није могао да има ни једно.

ЕВА: Дај, не сери више, матори!... Па, откуд онда ја, човече?!... Падобранац, као и ти?!

АДАМ: То питај птицу роду... Него, да се ми вратимо нашој погодби. Колико?

ЕВА: Не буди и ти Прока, не дави! И нећу с тобом да се ценкам... Ма дотуче ме човече, спизди тотално!... Уосталом, гукни колико нудиш ти!

АДАМ: Милиони за почетак.

ЕВА: Чеге?

АДАМ: Долара...

ЕВА: Милион зелембаћа!? (*Љутито, готово насрне на Адама*). Не спрдај се више са мном, матори! Нисам ја таква лујка и курвица, како ти мислиш!

АДАМ: Милион и вила на Јамајки...

ЕВА: И два мајмуна да ми беру банане!? ...А, који би ми мој и та вила на Јамајки? Ти се баш лепо спрдаш са мном и мојим поцепаним чарапама. И ружом „тицијан“ на чачкалици. Па и дебелим конобаром који ми мерка дупе!... Ма терај се, бре, у сто пизди материних! (*Узима торбу, демонстративно полази*). Монструм!

АДАМ: Па, само ти, мати вриједи више од милиона!

ЕВА (*застане*): А што ти имаш с мојом кевој?

АДАМ: Много... Сједни и смири се, дијете?

ЕВА: Дете?! Одавно ја више нисам дете.

АДАМ: Сједни, кад те молим!

ЕВА (*враћа се и сједа, пиљи у Адама*): И?! Сад ћеш да ми трачаш кеву?! Да тркељаш како си и моју Меланију познавао?!...

АДАМ (*устаје, узима скулптуру Меланије, помиљује је и сједа држећи је у рукама*). Па, добра моја Мели?...

ЕВА (*изненађено*): А, је ли, је ли, то је и твоја Мелии?!

АДАМ: Четири најљепше године у мом усраном животу... Хиљаду девет стотина тридесет девета, хиљаду девет стотина четрдесет друга.

ЕВА: Четрдесте друге сам ја рођена!

АДАМ: Нека си!... Нисам те за године питао.

ЕВА (*као за себе*): Заправо, крајем четрдесет друге.

АДАМ: Заслужила је Мели ова анђеоска крила... Е, она је твоје ремек-дјело, Ева!

ЕВА: Тек, ништа сад не разумем, народни хероју!... Књавао си можда с мојом кевој?

АДАМ: Да!... Заволио сам Мели чим сам стигао из Минхена. Код ње сам купио и први ђеврек, док сам вукао кофер са станице... Била је то, збиља, љубав на први поглед...

ЕВА: На поглед кроз рупу у ђевреку?

АДАМ: Никад ми се то више у мом вијеку корњаче поновило није. Нити ће... А, како је смао прелијепо пјевала... Славужек!

ЕВА: Славужек?! И ноћас ми то кажаеш?! Баш си хуља... Сад ћеш и своју несретну љубав да свалиш на Проку?!

АДАМ: Ко каже да је била несретна?! Боже сачувај! Само је моје поријекло било препрека... Музикант, па још Швабо да уђе у угледну грађанску кућу. Немогуће! Тад није било никакве шансе...

ЕВА: Али сте нашли шансу да се туцате... Види ти, види моје светице, Меланије, ко би рекао!? А ја мислила да сам плод безгрешног зачећа?... Па, где ти здими, мангупе?

АДАМ: ...Прослиједили ме на провјеру, у герилу.

ЕВА: И убрзо се твоја Мели удала за Гулу?

АДАМ: Тачно. Из очаја... Била је већ трудна...

ЕВА: С мојим Гулом.

АДАМ: Не, са мном је остала у другом стању!

ЕВА: А јесам се у другом стању, као, праћакала ја?!... Јел' и то хоћеш да ми кажеш, идиоте?!... Заправо, да сам ја твоје кукавичије јаје!? Па да ти и то поверујем на часну пуковничку реч!? Пих!... Јебо те бог, што ти је још ово требало, Ева, зашто?! Типичан лудак, докон маторац... На чије шупље форе губиш још једно драгоцено вече.

(Обоје заћуте, Ева нервозно шетка међу постаментима, тек повремено Адама ошине погледом. Још би потегла из пљоске, али и у њој пресушило).

АДАМ: Вараш се Ева, ти добијаш...

ЕВА: Што добијам, стоко?! Ружичасту породичну сапуницу?... И твоју сентиш жваку! Па, где си био до сад?!

АДАМ: Лутао свијетом и околином...

ЕВА: Курво мушка!... А, зашто се никад ниси јавио мојој кеви?

АДАМ: Прво, нисам хтио да њој и Гули кварим срећу...

ЕВА: Срећа никад није становала у нашој кући, идиоте! Јеси свестан, човече, што ми ноћас чиниш?! *(Заплаче).* Све ми поруши, Хирошима!... Јебо те бог, луда, Евааа!

АДАМ: Смири се!

ЕВА: Што да ме смири, матора будало?!... И како да ти било што поверујем? ...Народни херој, пуковник, бомбаш, падобранац, живи језик, шпијун, млитава мешина... И да те сад још зовем: та-та, та-та, татицеее?!... Серем ти се у милион и твоју Јамајку, кукавицо!

АДАМ: Јесам, признајем, ја сам кукавица... Увијек сам се највише и бојао самог себе.

ЕВА *(сједа на патос, главу притишће кољенима):* Зашто си ноћас дошао, човече? Зашто баш ноћас?!

АДАМ: Једном је морало да буде и ово ноћас.

ЕВА: Сад ћеш да ми понудиш и де-ен-ка анализу, јел?

АДАМ: Не, није потребно... Покушај да се смириш. Устани и сједни до мене...

ЕВА: Ма не могу да те гледам, ни под разно, човече!

(Ева ипак устаје, примиче столицу, сједа до Адама, али леђа уз леђа).

АДАМ: Твој смеђи паук, мрља у лијевом оку?

ЕВА: Па шта?!

АДАМ: И мој смеђи паук, мрља у лијевом оку... Окрени се, ево, погледај! *(Ева се невољно окреће, дотакну им се кољена и забуље једно у друго).*

ЕВА: Паучак!

АДАМ *(покушава да загрли Еву, која се измакне):* Исти!

ЕВА: Нажалост, у длаку исти!... Али, ја ти опет не верујем!

АДАМ: Мораш... Мислиш да си случајно добила и име Ева?

ЕВА: Јебе ми се и за име... И ништа ја више не морам, него умрети...

АДАМ: Можеш ли да ми опростиш?

ЕВА: За опрост прво моли Меланију и Гулу... Кад се сретнете горе, у памучини изнад облака.

АДАМ: Изнад облака?

ЕВА: Да!... Онда ћу да ти опростим, кад и ја доперјам до вас... Одавно имам збирку веселих туморчића... Само не знам гдје ћеш ти бити, јер пријатеље очито имаш и у рају и у паклу...

АДАМ: Опет те молим, дијете...

ЕВА: ...Што да ти опростим, човече?!... Ако си ми прави отац, где си био кад сам боловала велике и мале богиње и годинама пишкила у сну?! Па кад сам оперисала крајнике и престравила се од прве

менструације, где си био, бомбашу?!... Јеси још јурио холивудске бабе кад сам ја губила трудноће и док су моје нерођене бебе отицале у канализацију?! ...И где си био, народни хероју, кад су ми пржили тумор на десној дојци, кад сам умирала на рате?... Није те нигде било, свињски оче?! Можда су ми и твоје бомбе падале на главу... Кад си таква свезналица, зашто бар на сахрану Меланији ниси дошао?

АДАМ: Стигао сам на прво јутро.

ЕВА: Илегално, са саксофоном у футроли!? И тако, као умирио савест оним мамутским букетом орхидеја, који смо затекли с потписом од Старог пријатеља...Ти си комплетан идиот! Шуњао си се около, по белом свету, док смо ми једва крај с крајем састављале. И док су нас несреће пресовале као биље у хербаријуму...

АДАМ: Покушавао сам, али Мели никад више није хтјела ни да чује за мене...

ЕВА: Па да, то је оно кад је први пут пукла. И кад је као одјекнула неког лудог рођака из Америке, па доживела нервни слом... Мистер Икс, о коме су тек шапутале сестрице несретнице, Криста и Меланија... Криста ти је била савезник?

АДАМ: Као швајцарски сеф... Умјела је прда да ћути. Мој човјек доносио је Кристини и новце за вас...

ЕВА: А она нам широкодушно доносила мрвице. Тобож, девизе из свог „Црног фонда“... Курва матора!

АДАМ: Нисам био у прилици и да контролишем Кристу...

ЕВА: Боже, уз какве сам ја цвећке и протуве живела и остала жива?!... Ти си, дакле, онај дух који се мојој несретници стално јављао с оног света! Меланијин злодух... А, тетка Криста твој пацовски канал!... Па, јел' те имало боли што је од велике тајне и ракије Мели пресвиснула? И скончала у лудачкој кошуљи због тебе. А и због мене, што никад није могла да ми плује истину у лице... Пукла кева к'о звечка... Као што ћу и ја.

АДАМ: Нећемо то дозволит!

ЕВА: А ти ћеш и с мојом душом да се питаш? ...Макар не било ни зрна истине, усрао си ми се ноћас у живот, дефинитивно, човече!

АДАМ: Па, ево покушавам да поправим...

ЕВА: Да повучеш и пустиш воду?!... Нема те реке која ти грехе може спрати!

АДАМ: (узбуђен, вади коверат из џепа, пружа јој): Ево, ево ту ти све лијепо пише...

ЕВА: Што још лепо мени може да се напише?

АДАМ: Па, пише да, све што је до сад било моје, остаје твоје...

ЕВА: А који ће ми ђока све то твоје? И што ћу ја с тим?! Да сад полудим као и кева од твојих милиона и јebene Јамајке?!... Прекасно, човече!

АДАМ: Још је живота пред тобом...

ЕВА: Само дуга и тамна ноћ је предамном... И збогом!... Збогом заувек Незнани Јуначе!

(Ева узима торбу, и енергично полази. За њом нагло устаје Адам, потом се десном руком хвата за груди и пада као покошен. Приповрати се и Ева, продрмуса већ беживотно тијело и одвлачи у угао до излаза из галерије.

У полумраку тек свијетле ђонове Адамових ципела, док Ева безуспјешно покушава са оживљавањем. Усплахирана, с ковертом у руци, враћа се потом међу разбачане скулптуре које подиже и поново намијешта. Отвара коверат, овлаш баца поглед на садржај).

ЕВА: А у пизду материну! Збиља, папир на моје име!... Тестамент народног хероја!? (Бира број). Девет четири, девет четири, девет... Јавите се, јебо вас бог лењи врач, јавите се!!! (Изгубијена, сумануто и даље бира број и готово да врисне). Људи, ко је био овај човек?!... Паучак у оку, смеђи... Паучак, штипни се опет, Ева?!... Боже мој, ко је овај лик?!... Ко си ти, човече!!!!... Људи, ко је био овај...?!

(Потоње реченице наизмјенично понови неколико пута. Сједа, забија главу међу кољена и дуго плаче. Ни Адамови ђонове сад се више не виде. Мрак и звук саксофона) ...

Крај

... Биографија писца ...

Милорад Миња Бојанић

Доајен црногорског и босанско-херцеговачког новинарства, писац и сликар **Милорад Миња Бојанић** рођен је 1950. године у Мостару. Дуже од пола вијека окушао се у низу књижевних жанрова (од поезије до драме) и ликовној умјетности, па је Бојанићево стваралаштво на особен начин обиљежило Црну Гору и његов родни град. Оловка и перо су га освојили још као седмогодишњака (1957), када су објављени његови први радови, који су му трајно унијели умјетнички (не)мир и увели га у новинарство, литературу и сликарство. За новинарство је живио јер је аутор око хиљаду вриједних наслова. „Прво полувијеме“ радног вијека (двје деценије) провео је у сарајевским листовима *Ослобођење* и *Свијет*. „Друго полувијеме“ (од 1992. до 2016. године, када је пензионисан) „играо“ је у „првом репортерском тиму“ подгоричке *Побједе*. Но, како му стваралачки „немири“ нијесу дали мира, Бојанић са неколицином колега, након пензионисања, покреће часопис *Комуна*, у чијој редакцији наставља новинарски посао као главни уредник. Данас живи у двије државе, на релацији Херцег Нови – Мостар.

Бојанић себе најчешће представља као „писца опште праксе“ у дубокој младости, кога је завичај печатао, а поријекло и избјеглиштво обиљежили. Животне ожилке којих има напретек данас у самоћи често претуре, у љутом херцеговачком и црногорском кршу, а године и болести тек преброји и наставља даље, ношен духом Вечерње академије животних умјетности. Ту диплому коју је стекао у класи академика Зука Џумхура седамдесетих година минулог вијека с поносом истиче. Осталих школа, око којих се људи и те како јагме, данас се сасвим и разложно одриче, наводи Миња, пун сјете, пркоса, али и комотности и топлине.

Литерарни, а и ликовни мотиви Бојанића саткани су на древној: *Човјек је увијек дужан завичају*. А његов завичај је завичај предака; родитељи Мињине мајке су рођени Новљани, а преци по оцу су Бојанићи из Кривошија. У прољеће 1992. године, у ратним страдањима, Бојанићу се живот преко ноћи сасуо, како сликовито каже, „у двије пластичне кесе“.

Породица, или заправо оно што је претекло од ње из ратног караказана, изронила је баш у Херцег Нови, који му је широкодушно пружио уточиште и какву-такву утјеху. Наравно, то не значи да се и поред трагичног искуства, одриче херцеговачког завичаја, посебно родног Мостара, гдје у посљедње вријеме и најдуже борави.

Бојанићев ликовни портрет као да носи боје и терет живота умјетника. На сликама доминирају медитерански мотиви и то са магарцем - племенитом животињом. И за тај лајтомтив, Миња има објашњење: *Ништа сличније људској нарави нема, па некако тиме настојим и ликовно да исправим неправду према овој племенитој и вриједној животињи, која такође ишчезава на овим просторима. Мада ме многи својевремено и нису схватили онако како сам хтио и очекивао... Чак је и моја мантра, записана и у неколико слика: Само је магарац народни херој!*

Своје упечатљиве приче Миња је преточио у двије књиге: **Бисери које нијесу појеле свиње** и **Лелек**. У рукопису му је романтијерска прича **Мамба** (роман о Међугорју), који би тестаментарно могао бити Бојановићев коначан обрачун са самим собом!? Мињино појашњење као најава тог дјела: *Углавном, и у њему је наша вјечита прича, и надаље актуелна нажалост, о патриотама и издајницима*. Дриму **Бинго**, скицирао је у Херцег Новом, писање наставио у Мостару, а завршио у Шавнику, у *Кући Пекића*.

ИМПРЕСУМ

Позоришни савјет:

Миомир Бели Ковачевић (предсједник),
Миодраг Бато Самарџић,
Ратко Раичевић,
Зоран Маловић
Вељко Дендић

Директор

Радинко Крулановић

Умјетнички директор

Јанко Јелић

Уредница

Славојка Маројевић

Дизајн и графички прелом

Никола Кадовић

Техничка припрема текстова

Весна Вукићевић и Анка Томић

Фотографија насловница

Лука Зековић
Весна Сушић

Штампа:

RAS PRESS

Часопис „Позориште“ суфинансира Министарство културе и медија као пројекат од значаја за остваривање јавног интереса у области културно – умјетничког стваралаштва у 2024. години.

НИКШИЋКО ПОЗОРИШТЕ

ГОДИНА 1884-2024
ПОЗОРИШТА У НИКШИЋУ

НОВЕМБАР 2024

01.11

ПЕТАК

Гостовање,
Културни центар Златибор, 19.00 ч.

Иван М. Лалић

„ХЕРОЈ НАЦИЈЕ“

Адаптација и режија Милан Нешковић

Играју: Биљана Кескеновић, Владан Гајовић,
Стеван Вуковић, Маја Стојановић
и Љубомир Бандовић/Никола Васиљевић

ЈУ Никшићко позориште

02.11

СУБОТА

Гостовање,
Центар за културу Аранђеловац, 20.00 ч.

17. Позоришни фестивал „Театар у нама“
Иван М. Лалић

„ХЕРОЈ НАЦИЈЕ“

Адаптација и режија Милан Нешковић

ЈУ Никшићко позориште

04.11.

ПОНЕДЈЕЉАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Свечано отварање 20. Међународног
фестивала глумца – Никшић 2024

Филип Ругић и Дражен Крешић

„ГАРД“

Режија Дражен Крешић

Играју: Лана Ујевић, Никола Недић,
Бернард Томић, Иван Јурковић, Лана Менига
и Лука Стилиновић/Јаков Зовко

Театар &ТД Загреб

Цијена улазнице: 7,00 €

05.11.

УТОРАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Асканио Челестини

„ОБРАЋАЊЕ НАЦИЈИ“

Режија Бојан Ђорђевић

Играју: Јована Гавриловић, Гордан Кичић,
Бранислав Зеремски, Александар Срећковић,
Дејан Дедић, Катерина Жутић, Исидора
Минић/Горица Поповић, Иван Јевтовић,
Миона Марковић и Иван Михаиловић

Атеље 212 Београд

Цијена улазнице: 7,00 €

06.11.

СРИЈЕДА

Никшићко позориште, 20.00 ч.

„СВЕТ МОГУЋНОСТИ“

Текст и режија Харис Пашовић

Играју: Гордана Ђурђевић Димић, Лидија
Стевановић, Сања Ристић Крајнов, Јелена
Антонијевић, Мина Павлица, Марија Фелдеш,
Милан Ковачевић, Марко Савковић,
Вукашин Ранђеловић, Аљша Ђидић,
Александар Сарапа и Раде Перовић

Српско народно позориште Нови Сад,
„Град театар“ Будва, „East–West Centar“
Сарајево и Плесни центар „Тала“ из Загреба

Цијена улазнице: 7,00 €

07.11.

ЧЕТВРТАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Сашо Димоски и Андриј Жолдак
(по Кристоферу Марлоу)

„ЕДВАРД II“

Режија Андриј Жолдак

Играју: Борис Крстев, Илин Јовановски, Јована
Миладинова, Васил Зафирчев, Јордан Витанов,
Бранко Михајловић, Кире Ацевски, Никола
Петковић, Сандра Танчева, Марија Баркова,
Леонида Гулевска, Бобан Алексоски
и Тодор Стојковски

НУЦК „Јордан Х. К. – Џинот“ Велес
и Драмски театар „Масалитинов“ Пловдив

Цијена улазнице: 7,00 €

08.11.

ПЕТАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Мате Матишић

„ЈА САМ ОНА КОЈА НИСАМ“

Режија Вито Тауфер

Играју: Анђела Маруновић, [Стеван Радусиновић]
/Никола Васиљевић, Горана Драгашевић,
Срђан Граховац, Јаколина Оштир, Јелена Ненезић,
Дејан Ђоновић, Ана Вучковић, Зоран Вујовић,
Лазар Драгојевић, Давор Драгојевић, Варја Ђукић,
Изудин Бајровић, Александар Гавранић/Лазар
Ђурђевић, Предраг Павићевић, Марко Кажич,
Мина Мићовић, Андреа Драшковић, Радмила
Шкулетић и Кристина Мркић

Црногорско народно позориште Подгорица

Цијена улазнице: 7,00 €

09.11.

СУБОТА

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Дођела награда и свечано затварање
20. Међународног фестивала глумца – Никшић 2024
У част награђених
Антон Павлович Чехов

„МЕДВЈЕД“

Шала за чез трио Лолита
и једног глумца у десет слика

Режија Зијах А. Соколовић

Играју: Зијах А. Соколовић, Примож Симончић,
Изток Видмар и Марјан Станић

Цијена улазнице: 7,00 €

12.11.

УТОРАК

Никшићко позориште, 18.00 ч.

Породични филм

„ПЛАНЕТА 7693“

Режија Гојко Беркуљан

Улоге: Андрија Кузмановић, Илија Пејаковић,
Кристина Стевовић, Хана Иванишевић,
Мара Ракчевић

Мрежа киноприказивача Црне Горе

Улаз бесплатан

15.11.

ПЕТАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Balkan Soul Festival

КОНЦЕРТ АМИРЕ МЕДУЊАНИН

Општина Никшић и ЈУ Никшићко позориште

Цијена улазнице: 10,00 €

16.11.

СУБОТА

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Balkan Soul Festival

КОНЦЕРТ

ДУО „КАЛЕМ“

ЉУБОМИР ИНТИМЕ -

„ЏУРИЦЕ МОЈА“ СТИХОМ И ТОНОМ

Општина Никшић и ЈУ Никшићко позориште

Улаз слободан

19.11.

УТОРАК

Никшићко позориште, 18.00 ч.

Поводом јубилеја 530 година од штампања
прве књиге/инкунабуле на словенском југу
„Октоиха прогласника“ (1494)
у државној штампарији Црне Горе
Изложба

**„ЦРНОГОРСКО ЋИРИЛСКО
ШТАМПАРСТВО XV И XVI ВИЈЕКА“**

Матица црногорска и ЈУ Никшићко позориште

Улаз слободан

20.11.

СРИЈЕДА

Никшићко позориште,
10.00 ч. и 12.00 ч.

Породични филм

„БАМБИ – ПРИЧА О ЖИВОТУ У ШУМИ“

Режија Laurent Charbonnier, Michel Fessler

Цијена улазнице: 3,00 €

22.11.

ПЕТАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Мултимедијални позоришни пројекат
По мотивима дјела Ернеста Сабата

„ТАНГО – О ЈУНАЦИМА И ЉУБАВИ“

ауторке Кристине Радовић

ЈУ „Захумље“ и ЈУ Никшићко позориште

Улаз слободан

23.11.

СУБОТА

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Играни филм

„МЕГДАН: ИЗМЕЂУ ВОДЕ И ВАТРЕ“

Режија Тодор Чапканов

Улоге: Виктор Савић, Енис Бешлагич, Војин
Ћетковић, Нина Сеничар, Александар Радојичић,
Јована Балашевић, Петар Божовић, Александар
Гавранић, Васо Бакочевић, Маја Беровић, Душан
Џакић, Ион Бечте, Генериј Бојаркин, Благој
Веселинов, Ива Крајнц...

Цијена улазнице: 3,00 €

26.11.

УТОРАК

Никшићко позориште, 20.00 ч.

Хуманитарни концерт

**„ЉУБАВ, ЕМОЦИЈА, ТРАДИЦИЈА
– ВАШИ ЂУРЂЕВДАНЦИ“**

Ансамбла народних игара и pjesама
„Ђурђеванско коло“

ЈУ Никшићко позориште и Ансамбл народних
игара и pjesама „Ђурђевданско коло“

29.11.

ПЕТАК

Никшићко позориште,
11.00 ч. и 13.00 ч.

Мултимедијални пројекат за дјецу од 5. до 9. разреда

„ПОГЛЕДАЈ УНУТАР СЕБЕ“

Ауторка пројекта Жана Гардашевић Булатовић

Глумци: Лара Драговић, Итана Драгојевић
и Алекса Балевић

НУ „Црногорска експертска мрежа за одрживост
и иновације“ Подгорица

Цијена улазнице: 3,00 €

Информације на тел:
067/ 932-646

Напомена: ЈУ Никшићко позориште
задржава право измјене репертоара.

Позориште

NIKŠIČKO POZORIŠTE

Број 57 | Година 68. | Новембар / децембар 2024.

Ministarstvo
kulture
i medija

Opština Nikšić

ISSN 180-783X

XX
MEĐUNARODNI
FESTIVAL
GLUMCA
NIKŠIĆ
2024

Život za po(d)nijeti

04.11.

Nikšićko pozorište u 20.00 h

SVEČANO OTVARANJE 20. MEĐUNARODNOG FESTIVALA GLUMCA – NIKŠIĆ 2024

04.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
Filip Rutić i Dražen Krešić**GARD**Režija Dražen Krešić
Teatar &TD Zagreb05.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
Askanio Čeladini**OBRAĆANJE NACIJI**Režija Bojan Đorđev
Atelje 212 Beograd06.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
Tekst i režija Haris Pašović**SVET MOGUĆNOSTI**Srpsko narodno pozorište Novi Sad,
„Grad teatar“ Budva, „East–West Centar“
Sarajevo i Plesni centar „Tala“ iz Zagreba07.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
Sašo Dimoski i Andrij Žoldak
(po Kristoferu Marlou)**EDVARD II**Režija Andrij Žoldak
NUCK „Jordan H. K. – Džinot“
Veles i Dramski teatar „Masaltinov“
Plovdiv, Bugarska08.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
Mate Matišić**JA SAM ONA KOJA NISAM**Režija Vito Taufer
Crnogorsko narodno pozorište Podgorica09.11. / Nikšićko pozorište / 20.00 h
U čast nagrađenih

Anton Pavlović Čehov

MEDVJEDŠala za džez trio Lolita i
jednog glumca u deset slika
Režija Zijah A. Sokolović

Svake večeri u 22.00 h

Razgovori o predstavama u foajeu Nikšićkog pozorišta
Moderator Radisav Jevrić

09.11.

Nikšićko pozorište u 20.00 h

SVEČANO ZATVARANJE 20. MEĐUNARODNOG FESTIVALA GLUMCA – NIKŠIĆ 2024

DODJELA NAGRADA

... Умјесто уводника – ријеч ГЛУМЦА ...

Позориште и глумци постоје изван доказивања

Познати редитељ и театролог др Радослав Лазић у својим пропедеутикама о драмској умјетности често је писао да је *глумац – чи-нодејственик театра*, а глумац Зијах А. Соколовић у својој монодрами *Глумац... је глумац... је глумац*, пише али и игра из првог лица једине.

Соколовић је на отварању овогодишњег *Међународног фестивала глумца* у Никшићу, говорио о глумцу, позоришту, умјетности уопште и и друштву.

Умјесто уводника објављујемо ријеч ГЛУМЦА:

Терористи широм свијета и умјетности чине да се позориште и представе посматрају као роба. За њих је занимљив само производ који се може добро да прода. Али свако краљевство, па и позоришно, и глумачко има своје сплеткароше, издајце и дворске луде. Знам, не може се доказивати, нити доказати потреба за умјетношћу или постојањем позоришта, викати и махати рукама да је потребно то јадним људима, та култура, умјетност... Јер умјетност и позориште и глумци постоје изван доказивања.

У позоришту не постоји ни прошлост, ни садашњост, ни будућност. У позоришту могу бити комуниста и фашиста и револуционар и вјерник и невјерник и лопов и љубавник и магарац и за све то ја добијем аплауз. Глумац не може бити политичко биће у оном смислу да политику представља као циљ. Она може бити средство или материјал.

Значи умјетност и глумци збуњују политику јер негирају могуће и зато је држава држи на граници преживљавања. Ја вјерујем, односно ја не вјерујем својим политичким убјеђењима чак и кад их имам.

Него, глумац, гдје си ти?...Ја сам између стварности и истине. Истина је негдје између сцене и глумца, гледалишта и гледалаца. Стварност је могуће сагледати само ако ми умјетници, глумци, разложимо ту стварност на дјелове, а гледалац те дјелове спаја на свој начин, на нов начин у своју истину. ...Она може бити средство или материјал. Политика је оно могуће, а умјетност, позориште и глумци, инсистирају на немогућем.

... Глумци су задња граница стварности, јер кад глумци оду, онда долазе машине и роботи. Моје позориште је контролисано лудило, а ми глумци, ми смо луђаци у слободном простору, који се играју. Играју се, јер немају одговорности. Глумац је пусто острво у којем љетују бродоломци. Глумац је празник позоришта...

До следећег празника позоришта - светковине (фестивала) или свечаности (премијера), ми Вас чекамо на истој новој, старој адреси – **Трг Саве Ковачевића бр. 5; Никшић.**

Позориште је отворено.

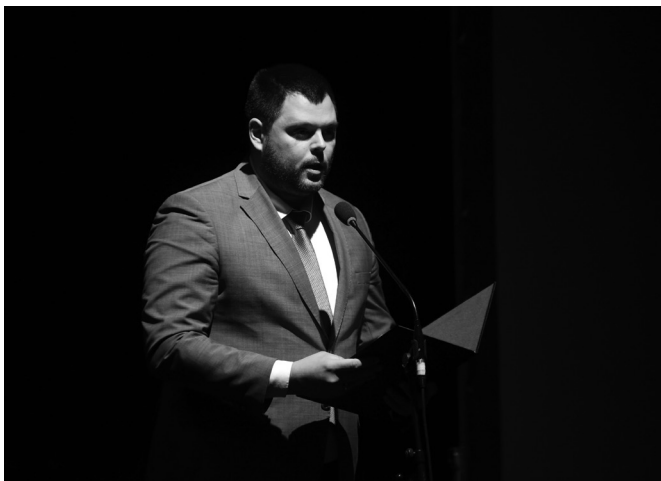
niksickopozoriste.id@gmail.com

Јубиларни 20. Међународни фестивал глумца - Никшић 2024

Центар регионалних позоришних збивања

• Јелена Стајковац: *...Човеку је потребно да се с времена на време загледа дубоко у себе и покуша да пронађе неке одговоре на питања која га муче. ...Позоришна представа је несумњиво једна од могућности за таквак вид самосуочења.*

Никшићко позориште и јубиларно - 20 издање *Међународног фестивала глумца – Никшић 2024*, били су у центру пажње регионалних позоришних збивања од **4. до 9. новембра**. То се осјећало почев од најаве те међународне глумачке смотре, преко фестивалског репертоара и естетике представа које је повезивао појам живота у свим његовим нијансама и на крају - у постпродукцентским одјецима Фестивала, који су потврди да је град Никшић био и остао центар културних дешавања Црне Горе и мјесто окупљања умјетника.

Предсједник **Ковачевић**: Никшићко позориште, институција која је урезана у историју и културу града

Осврћући се на **140 година позоришне традиције у Никшићу** и фестивалски јубилеј, директор *Никшићког позоришта*, **Радинко Крулановић**, скренуо је пажњу на културолошки значај глумачког надметања не само за град Никшић, Црну Гору, већ и регион.

О Фестивалу глумца као мјесту окупљања, инспирације и подстакнућа подсетио је предсједник Општине Никшић, **Марко Ковачевић** на отварању смотре глуме, који је нагласио значај и улогу *Никшићког позоришта* као **институције која је дубоко урезана у историју, културу и душу града**. Од првих представа до данас, *Никшићко позориште* је било **мјесто сусрета, размјене идеја и осјећања, али је и простор у којем се одувјек славилa људска креативност храброст и израз**, казао је Ковачевић.

Министарка **Вујовић**: Министарство културе даје подршку позоришној и издавачкој дјелатности Никшићког позоришта

Да је Фестивал препознат као пројекат од значаја за остваривање јавног интереса у култури Црне Горе, потврдила је министарка културе и медија, **Тамара Вујовић**, истичући прогрес, визије и идеје *Никшићког позоришта* - театра који у свијетлом Никшићу - кандидату за Европску пријестоницу културе, сопственим снагама или са гостима из региона, у великом броју окупља публику dobrим текстовима, одважним режијама и глумом. О феномену глуме на којем почива концепт никшићког Фестивала, говорио је и умјетнички директор Театра у граду под Требјесом и предсједник Савјета Фестивала, **Јанко Јелић**. Он нагласио да глумачка игра оплемењује све оне који вјерују у магију театра јер то је **игра живог живота**.

Репертоар у слогану - Живот за по(д)нијети

Живот у свој његовој пуноћи, или фестивалски слоган - **Живот за по(д)нијети**, заједничка је нит свих представа из такмичарског програма овогодишњег *Међународног фестивала глумца*. Његов репертоар потврдио је умјетничку промишљеност и сензибилитет селекторског одабира **Јелене Стајковац**.

Такмичарски програм отворила је представа **Гард** (Театар &ТД, Загреб), прича која нам је показала да се у сулудим временима, када је све обесмишљено, кроз глумачки свијет проговора о људима, њиховом стварању, о љубави и љубомори али и о свакодневним покретачима, или једноставно – о људима. Атеље 212 из Београда у **Обраћању нацији** донио је колаж језгровитих, експресивних, директних и сурових сцена, осликавајући људе и њихове односе који карактеришу неолибералну садашњост, разобличавајући све њене негативности, које би нас требале и забрини и поучити. Представа **Свет могућности** (Српско народно позориште, Нови Сад, East – West Centar, Сарајево, Град театар,

Будва и Плесни центар Тала, Загреб), недвосмислено упућује да у времену које живимо доминирају одсуство вјере, емпатије, људскости, те да је оно препуно свеопштег мука као посљедице многих криза, ратова, стања које се попут пандемије шире на вијек у ком битишемо. Тај комад нас подучава да постанемо бољи људи и да упркос различитостима на планети, која је довољно велика за се нас, има мјеста за друге и другачије. У фокусу драматуршког „римејка“ класичне драме - **Едвард II** (НУЦК театар Јордан Х. К. Џинот, Велес и Драмски театар Масали-тинов, Пловдив) су свакодневне појаве и односи, чији поремећаји преиспитују разлоге тих појава. Представа **Ја сам она која нисам** (Црногорско народно позориште) проговара о разним друштвеним аномалијама, које нас, као и теме из других представа са фестивалског репертоара, и те како тичу, и дотичу. То је у бити или суштини свих добрих позоришних дјела и драмске умјетности која покушава да проникне у све оно шта је дубоко укоријењено и тешко променљиво у људима. У том наративу, селекторка Стајковац у уводном слову поставља питање: Које су то колективне особине људског рода које ће опстајати упркос историји, времену, идеологији, новаторијама, трендовима... које ће се попут трагичке кривице преносити с колена на колено? Умјетност, у првом реду драмска, покушава да пронађе или понуди одговоре на те или сличне запитаности. Отуд и објашњење селекторке да је књижевност и позоришну уметност погрешно тумачити и користити као критику појединаца:

Истина, било би много лакше да имамо једног кривца који на крају, као у каквој бајци, испашта за своје грехе и бива кажњен, унижен и прогнан. Из позоришта бисмо тада излазили насмејани и спокојни, уверени да има правде и да ће кад-тад негативце у стварности стићи иста судба. Али шта када са тог светог места, један метар изнад свих, дође страшна вест да смо сви негативне личности и да смо одговорни за своја (не)дела? У том случају из позоришног мрака неки излазе у већу таму, носећи у себи стрепњу и неверицу, дубоко повређени и запитани над истином коју су чули. А има и оних који, без гриже савести, са слатким осмехом, ваљда не проналазећи се у овој страшној несумњивости, спокојно одлазе кућама. Упркос постојању ових других, нова театарска остварења и, на основу њих, обликовани позоришни фестивали насушна су потреба ових првих. Човеку је потребно да се с времена на време загледа дубоко у себе и покуша да пронађе неке одговоре на питања која га муче. Да спозна и ружноћу и лепоту сопственог лица и да се позабави собом упркос

свету и времену у коме живи. Позоришна представа је несумњиво једна од могућности за такав вид самосуочења. Управо те, универзалне истине, које је добро с времена на време, сасути публици у лице, уткане су у селекцију 20. Међународног фестивала глумца.

Жири Међународног фестивала глумца

Самосуочавање са истином и животом у позоришту показује сву исправност тврдње британског драмског писца и сценаристе Роналда Харвуда да је позориште један од најгениознијих човекових компромиса са самим собом и један је од најмоћнијих инструмената за истраживање и покушај да човјек схвати самога себе, свијет у коме живи и своје мјесто у томе свијету. Театар у томе успијева вјековима кроз феномен позоришног чина и игре, у чијем је центру ГЛУМАЦ. А, глумац, како рече **Зијах А. Соколовић** је празник позоришта и само он доводи позориште у питање, што су глумци показали на свом Фестивалу, на сцени *Никшићког позоришта*, а што је касније констатовао и Жири у образложењу једногласних одлука о додјели награда.

Театар је мир

Жири 20. Међународног фестивала глумца у саставу **Зијах Соколовић**, (председник) и чланови **Весна Чипчић** и **Милош Латинковић** у образложењу Одлуке наводи да је **избор представа у такмичарској конкуренцији био разноврсан и уметнички потенциан, те да је концепт Фестивала посвећеног глумачкој игри оставио много простора за тетаролошку и критичарску анализу, али и задовољство публике. Жанрoвска разуђеност, тематски битно, редитељски занимљиво и глумачки надахнуто уметничке су константе које су из вечери у вече чиниле Никшићко позориште уметничком престолицом региона.**

Најбоље улоге на Међународном фестивалу глумца - *Никшић 2024*, остварили су **Никола Недић**, **Јована Миладинов**, **Васил Зафирчев**, **Варја Ђукић** и глумачки пар **Милан Ковачевић** и **Аљоша Ђидић**.

Зијах А. Соколовић, Весна Чипчић и Јована Миладинов

Глумцу **Николи Недићу** припао је **Гран при за главну мушку улогу** у представи **Гард** (Театар &ТД, Загреб), а **Јовани Миладинов**, **Гран при за најбољу главну женску улогу**, у представи **Едвард II** (НУЦК Јордан Х.К. – Цинот и Драмски театар Масалитинов, Пловдив).

У образложењу се наводи да је Недић интелигентно, занатски разноврсно, убједљиво и досљедно оживио лик умјетника у скученом простору између жеља и могућности. Глумица Јована Миладинова, је по оцјени Жирија, храбро искорачила из простора свог тренутног животног хабитуса и смјело се отиснула кроз значајан редитељски поступак и на фасцинантан начин - ријечју, покретом, енергијом – креирала лик *Изабел*, жене разапете између љубави, страсти, али и жеље за влашћу и висинама моћи.

Гран при за најбољу мушку епизодну улогу припао је **Василу Зафирчеву** за улогу *Гејвстона* коју је креирао прецизним глумачким средствима ослоњеним на кореографију и сценски покрет у представи **Едвард II**, по тексту Саше Димовског и Андрија Жолдака, у режији Андрија Жолдака.

Гран при за најбољи партнерски однос на сцени додијељен је **Милану Ковачевићу** и **Аљоши Ђидићу**. Они су у представи **Свет могућности**, рађеној по тексту и у режији Хариса Пашовића (СНП Нови Сад, Град театар, Будва, East – West Centar, Сарајево и Плесни центар Тала, Загреб), дочарали емотивно, узбудљиво и истинито, болан и трагичан однос сина и оца остављених у свијету без разумијевања.

Гран при за најбољу епизодну женску улогу отишао је у руке глумице **Варје Ђукић**, за тумачење *Станке* у представи **Ја сам она која нисам**, по тексту Мате Матишића, у режији Вита Тауфера (Црногорско народно позориште). Она је по оцјени Жирија тај лик креирала једноставним сценским средствима, ослањајући се на узбудљиво, поетично и трагично трагање за смислом жене која је изгубила све.

Примајући награду, првакиња ЦНП-а **Варја Ђукић** изјавила је да је театар мир који постоји да нас утјешу, поучи, усхити и обузда зло и глупост.

Како у уводнику Билтена Фестивала стоји – умјетност је мир, каже Фосе, рекла бих театар

Глумица Варја Ђукић и директор Никшићког позоришта
Радинко Крулановић

је мир. Али то је наша привилегија, наша неупоредивост. Под тим миром јесу сви лични и велики ратови, под њим су сви суноврати убијања и насиље, пузећи изми који сагрегацијом, искључивошћу окоштавају и оробљавају човјека и жену. Захвална сам што сам играла звезде жене које страдавају у отпору и бунту и упозоравају, говоре и не допуштају да то наше заједничко дијете звано свијет око нас из дана у дан постаје све одвратније и одвратније. Хвала театру што постоји да утјешу, поучи, усхити и обузда зло и глупост, поручила је глумица Ђукић са сцене Никшићког позоришта.

Награде су уручили директор Никшићког позоришта Радинко Крулановић и глумица Весна Ћипчић, чланица Жирија, која је и затворила 20. Међународни фестивал глумца, оцијенивши да **овакав Фестивал глумца не може имати свако. Ви сте с пуним правом, двадесетогодишњим искуством, показали и доказали да је овај Фестивал изванредан, фестивал коме је управо мјесто у Никшићу.**

У част награђених, глумац Зијах А. Соколовић извео је монодраму **Лијево, десно, глумац.**

Након спуштања фестивалског јарбола, из Никшића је пуштена порука да је човјеку *потребно да се с времена на вријеме загледа дубоко у себе, те да покуша да пронађе одговоре на питања која га муче. Да спозна и ружноћу и љепоту свог лица и да се позабави собом у свијету и времену. Размишљања и дилеме до новог сусрета на Фестивалу глумца, у новембру, 2025. године, са новим истинама о животу и, у животу.*

Фестивалски репертоар у ретровизору критике

Позоришна критичарка **Наташа Гвозденовић** објављивала је своје критике о представама са репертоара 20. Међународног фестивала глумца – Никшић 2024. Гвозденовић је рођена 1978. године. Завршила је студије Српске и упоредне књижевности. Позната је новинарка и позоришна критичарка. Пише текстове и позоришне критике за часописе и интернет портале који се баве театрологијом и театарском критиком у региону.

На интернационалном театарском фестивалу *MESS* у Сарајеву је добила **Награду Марко Ковачевић** коју додељује дирекција тог познатог Фестивала за серију критика на порталу Радио Сарајева, објављених током трајања те смотре. Гвозденовић је била главна и одговорна уредница часописа *Култура* који је био дио пројекта *Нови Сад – Европска пријестоница културе*. Учествовала је у пројекту *Критичарски караван* који је покренуло Удружење позоришних критичара и театролога Србије. Члан је **AICT** (Интернационалног удружења позоришних критичара). Живи у Новом Саду.

У овом броју часописа, објављујемо њене критике на представе из такмичарског програма 20. Међународног фестивала глумца.

О представама *Међународног фестивала глумца* из угла критике

Гард испитује просторе прелаза и властитог идентитета

• **Представа Гард, Филип Ружић и Дражен Крешић, режија Дражен Крешић, Театар &TD Загреб.**

Пише: **Наташа Гвозденовић**

На отварању *Фестивала глумца*, Зијаж Соколовић рећи ће да се *позориште налази између стварности и истине*. У том простору између одиграва се представа *Гард*, Театра &TD. **Никола (Никола Неђић)** бивши боксер прави филм о боксу, филм о себи, кроз читав процес покушава се суочити са сопственим неманима, са оним што носи *испод тепиха*, а што из предела несвесног излази у виду бика, који се појављује на сцени (и у филму који се снима). *Бик* је, објасниће **Никола**, мушка рањивост. *Бик* је (и) пртљаг који носимо и трудимо се дуго, што дуже понашати као да га не носимо, као да он неће у једном тренутку показати своје пуно присуство.

Предио несвесног излази у виду бика

ком живимо (поготово кроз интервју *Лане* са новинарком (и) то видимо) мрви, тражи од нас да смо у непрестаном гарду без опуштања, што је једна у најмању руку напорна, готово неиздржива позиција. Костими (**Александра Ана Буковић**) асоцирају на осамдесете прошлог века, дају осећање блискости које везујемо за то време.

Редитељ **Дражен Крешић** спретно усложњава планове представе, указујући на порозне ивице сваког од њих које пониру једне у друге, светови које видимо немају јасне границе, територија на којој смо је између стварности и истине. Звучни пејзажи (музика **Антун Алекса**) подцртаће лиминални амбијент представе, као и сценографија **Матеја Книењалда**. **Никола** ће спустити гард на крају и завршити лежећи на поду, нокаутиран.

Представа *Гард* испитује просторе прелаза, преиспитивања властитог идентитета, а периоди транзиције периоди су несигурности, узнемирења. Представа потиче на преиспитивање не само власититих емоција него и искустава и начина на који их интерпретирамо, него и на

Бик је (и) пртљаг који носимо

Фото: Лука Зековић

Док је гард у боксу основна позиција, она из које све друге крећу и гард се, у принципу не спушта, гард је граница према другима, у извесном смислу нас самих према нама самима, зависи са ким се заправо боримо. Наспрам **Николе** је **Бернард (Бернард Томић)** који је све оно другачије. **Никола** ће **Лани** (**Лана Лијевић**) глумици и својој некадашњој партнерки која и игра у филму рећи да је све супротно од њега, лаган, са савршеним идејама за филм, креативан, лишен инхибиције.

Филип Ружић и **Дражен Крешић** отварају све време текст, владају његовим током, пуном интрузија, са свим дубоким вировима који су га део. Колико живот даје апсурд као кључ за његово тумачење, колико је мешавина карактера и трауме коју носимо као терет, а колико просто нисмо кадри суочити се? И колико нас време у

преиспитивања значења које дајемо симболима (попут бика). Једнако она испитује и просторе позоришне игре од гледаоца захтева активно укључивање његових менталних и емотивних капацитета, она садржи линчовску смелост за улазак у оно што је са друге стране познатог, што је *обрнуто*, али има и смелост игре. Парафразирају *Реч драматурга*, **Филипа Ружића** у програмској књижици *Фестивала*, присутно је стално искушавање методе покушаја и погрешке са мотом који је ту да ослободи и потакне процес: једино што сада можемо направити је било што.

На крају не могу да не помислим на потрагу за увидом какав налази **Де Ниро** у **Кополином Разјареном бики**, потребу да видимо оно што до сада нисмо видели, потребу за променом перспективе.

О представама Међународног фестивала глумца из угла критике

Обраћање нацији - ПОЗИВ за НОВИМ СМИСЛОМ И СИСТЕМОМ ВРЕДНОСТИ

• **Обраћање нацији**, Асканио Челестини, редитељ **Бојан Ђорђевић**, **Атеље 212**, Београд.

Пише: **Наташа Гвозденовић**

Обраћање нацији италијанског аутора **Асканиа Челестина** смешетен је у фиктивну *Малу земљу*, за коју је јасно да је Италија, односно да је Европа, односно свет западног наратива.

На сцени је свет који је митолошки, медитерански зачудан. Свет је сачињен од огромних риба, морских звезда, део смо чудесног и страшног имагинарија (сценографија Синиша Илић) тако да имамо утисак да се *Обраћање нацији* дешава на дну мора, атмосфера која се креира има у себи нечег пиранделовског. Челестини кроз низ монолога врло спретно преплиће наше егзистенције са митом и у том преплетају спретно нас и упорно подсећа на дистопију коју живимо, лишену потраге за смислом. Низ монолога чини целину, различити гласови сливају се у један крик, крик несвесних људи који попут бекетовских креатура живе у пустоши савременог света. Фрактална структура текста (драматуршкиња Мина Ми-

Одједном особе из градског превоза са улице, из супермаркета, из пекаре, са телевизије, из администрације, из школе, постају гротескна митска чудовишта нашег времена која спроводе свакодневна мала зла. Та мала зла, здружена, за резултат имају друштвену катастрофу, наводи у *Речи драматуршкиње*, **Мина Милошевић**. Врло пажљива режија **Бојана Ђорђевића** на сцени гради свет чији је ослонац у театру апсурда, ехо је и Пиранделовог света колико и Бекетовог (између осталих) пре свега Челестинијев свет је наш свет који је давно надиграо апсурд, питање у ком простору су наше егзистенције. Музика **Марије Балубчић** наглашава дистопијску атмосферу представе. Као да смо део Гинзеберговог *Крика* који се све време урушава унутар себе. На тренутак чујемо *Bella ciao* која звучи као давно сећање, сећање на нешто за шта нисмо више сигурни шта је. Глумачки тим у којем су **Јована Гавриловић**, **Гордан Кичић**, **Бранислав Зеремски**, **Александар Срећковић**, **Дејан Дедић**, **Катарина Жужић**, **Исидора Минић**, **Иван Јефтовић**, **Миона Марковић** играју посвећено, луцидно, духовито. Предано публику суочавају са чињеницом да смо део апсурдног кључа, а да то можемо мењати само уколико то освестимо. Живимо дистопију, сви смо роба која има своју цену, део смо система у ком нас уче да се срећа може остварити без односа са Другим.

Обраћање нацији нас позива у потрагу за новим смислом

лошевић) доноси монологе мушкараца жена и деце који говоре о свету, чији смо део, лишеном основних вредности, солидарности, емпатије, о љубави према другом да не говоримо, а ако нам фашизам дише за вратом, често нисмо у стању да га препознамо.

Челестинијев свет је наш свет

Обраћање нацији нас позива у потрагу за новим смислом и системом вредности, а позориште је, подсећају нас, огледало односа у једном друштву, непосредна је рефлексија, има моћ суочавања људи са сопственим недостацима.

О представама *Међународног фестивала глумца из угла критике*

Свет могућности отвара низ питања које је важно постављати

• Представа **Свет могућности** копродуцирана је у партнерству **East West Центра** Сарајево, **Српског народног позоришта** Нови Сад, **Фестивала Град театра**, Будва, **Плесног центра ТАЛА**, Загреб и кофинансирана је од стране ЕУ путем програма *Креативна Европа*.

Пише: **Наташа Гвозденовић**

Представа **Свет могућности** у режији **Хариса Пашовића** бави се светом особа са тешкоћама у развоју. Тим представе конкретно се бавио особама са аутизмом и церебралном парализом, а настајала је како сазнајем од глумца око годину дана у току којих је тим представе разговарао како са породицама особа са аутизмом и церебралном парализом, тако са оним а који са њима непосредно сарађују са њима и покушавају им живот учинити што квалитетнијим као што су психолози, дефектолози, физиотерапеути... Редитељ Харис Пашовић открива нам један свет на сцени, који је настао из процеса, а подразумевала је посету и непосредан контакт са штићеницима центара у Новом Саду, Сарајеву, Будви... разговоре са штићеницима тих центара, њиховим породицама, са медицинским особљем са којима сарађују... тим представе истраживао је један сложен свет потреба и интерперсоналних односа особа са аутизмом и церебралном парализом.

Драмска структура текста је календоскопска уводи нас у низ прича, ситуација у којима пратимо судбине наших јунака и њихових ближњих како оних који су им блиска породица тако и медицинских радника, затим психологе, дефектологе који сарађују са њима. Пашовић врло спретно отвара свет пред нама кроз низ ситуација, као и односа које нам представља и у које нас уводи, пажљиво позива на истраживање тог света и модела по којима он функционише, једнако нас уводећи у динамику односа између родитеља и деце са аутизмом и церебралном парализом, односа система према њима, као и функционалности модела рада у различитим срединама. Глумци **Гордана Ђурђевић Димић, Лидија Стевановић, Сања Ристић Крајнов, Јелена Антонијевић, Мина Павлица, Марија Фелдеши, Милан Ковачевић, Марко Савковић, Вукашин Ранђеловић, Аљоша Ђидић, Александар Сарапа и Раде Перовић** играју деликатно, усклађено, са пуном пажњом отварајући пред нама свет могућности који јесте задат са јасним оквирима, али који пружа изборе.

Новинар Вања Ковачевић ће на округлом столу након представе парафразирати Борислава Михаљовића Михиза и рећи како човек у животу не бира између оног што хоће или неће, него оног што мора или не може. На половини представе пратимо суђење доктору који је за време Другог светског рата убијао по Хитлеровој наредби особе са сметњама у развоју. Фашизам је Пашовићева велика тема и овим пасажом позива нас да чујемо колико смо често веома близу фашизма, поговато ако говоримо у контексту односа заједнице према особама са инвалидитетом, колико смо у стању да игноришемо, дистанцирамо се. Пашовић са тимом представе испитује низ тема и позива нас да их и ми преиспитамо. Сценографија **Иване Јанчић** дотиче аспект чежње унутар постојања, док су видео пројекције **Дина Хујића**, пројекције жеља и осећаја комплексног света јунака. Представа све време ангажује публику која јаким доживљајем постаје саучесник/костваралац са актерима на сцени.

Пашовић са својим тимом отвара низ питања које је важно постављати како би их чули и бавити се њима, како каже глумац Бобан Алескоски, ког срећем након представе, јер су ово теме које немају крај.

Свет могућности бави се светом особа са тешкоћама у развоју

Представа све време ангажује публику

О представама *Међународног фестивала глумца* из угла критике

Едвард II представа пуна тензије и охоле борбе за моћи

• **Едвард II**, Сашо Димоски и Андриј Жолдак (по Кристифору Марлоу), **Театар Јордан Х. К. Цинот** из Велеса и **Театар Масалинитов** из Пловдива.

Пише: Наташа Гвозденовић

Едвард II, Саше Димоског и Андрија Жолдака је „римејк“ *Едварда II*, Кристофера Марлоуа, посвета је физичком театру наводи Жолдак у *Речи редитеља*. *Едвард II*, Кристофера Марлоуа је комад у чијем средишту је љубав између *Едварда* и његовог љубавника *Пирса Гејвстона*, бурна драма која говори о изнурујућој вољи за моћи, динамици те воље, комплексности људских односа, сексуалности. Едвардова жена краљица *Изабела* је фрустрирана због *Едвардове* везе са *Гејвстоном*, и она постаје део завере против *Едварда*. *Едвард* даје *Гејвстону* високе позиције на двору, то изазива гнев, а ситуација на двору је већ компликована... *Едвард* изазива непријатељства многих, кује се завера, он на крају бива свргнут и убијен.

Код Жолдака и Димовског пре свега када само читате драматизацију коју су они редуцирали, оголили до сржи, оно што је дефинише јесте динамика људских односа и образаца које они носе. У средишту представе је краљица *Изабела* (имам на уму да она долази из Француске и заправо не жели да се уда, а из Француске долази и *Гејвстон*, из средине где он самосвојно живи као хомосексуалац, слободно изражавајући своју сексуалност, док га на двору чекају

Психоза се изражава кроз покрет

завист, бес и мржња), односно систем са који се срећемо на двору којим владају само интереси, бескрупулозна борба за моћи, одсуство љубави (*Изабела* оптужује *Гејвстона* да јој је отео мужа ког никада није ни волела то је од самог почетка јасно). Жолдак редукује текст даје драми један строг, прецизан ритам, који нас води кроз стање апсурдних егзистенција на двору, преко бескрупулозног зла које тај исти систем доводи у врсту психозе. Психоза се изражава кроз покрет (асиоцијативни токови одвели су ме и до Саре Кејн), Жолдак је усмерен на тело глумца (глу-

мац Васил Зафирчев је на округлом столу говорећи о процесу који су имали са Жолдаком говорио о Хансу Тису Леману који говори да се у драмском позоришту радња догађа између тела, а у постдрамском у самом телу) и кроз креирање атмосфере на сцени која је до засићености пуна тензије и охолое борбе за моћи (*Изабела* не познаје љубав, она простор хрли у зло које и њу урушава). Он показује матрицу зла и истим интензитетом наново и наново указује на њу док се са њом не суочимо без могућности да се одбранимо од тог суочења. Читав глумачки тим у

су јунаци. Костим (**Симон Мачабели** и **Раде Васиљев**) веома је елегантан, савремен подсећа нас да је то време и у којем ми живимо, да влада матрица која укида човечност. *Изабела* је центар око којег се све дешава. Жолдак позива на темељно преипитивање свог места у свету у којем владају веома стари конфликти. Жолдак овом представом указује на то колико је важно имати смелости и освестити да је потребно изаћи из канона, напустити га или деконструисати, заборавити оно што знаш да би мога да видиш Друго.

Драматизацију дефинишу јасни односи

којем су: **Борис Крстев, Илин Јовановски, Јована Миладинова, Васил Зафирчев, Јордан Витанов, Бранко Михајлоски, Кире Ацевски, Никола Петковик, Сандра Танчева, Марија Баркова, Леонида Гулевска, Бобан Алексоски и Тодор Стојковски** игра изузетно усаглашено и веома заносно матрицу зла, свет којим руководи лична несрећа и борба за моћи која је сама себи сврха. Краљица *Изабела* (Јована Миладинова) из инфантилности прелази у стање избезумљености злом које је избличава. Покрет је прецизан он најпре говори о психози у којој

Двор је једно влажно и запуштено место (сценографија **Андриј Жолдак** и **Даниел Жолдак**) а таква је и унутрашњост оних на двору (што је споља то је и унутра). Музика **Сашка Костова** одлично наглашава атмосферу представе, музичка матрица представе је сложена, она као да излази из игре и сценографије истовремено их подржавајући.

Жолдак вас не пита да ли хоћете да се инвестирате у представу он вас у њу укључује. Укључује тело и емоцију и ум гледаоца да са тимом представе креира заједнички доживљај.

О представама *Међународног фестивала глумца* из угла критике

Ја сам она која нисам у контексту породичног система и односа

• *Ја сам она која нисам*, Мате Матишић, режија Вито Тауфер, Црногорско народно позориште.

Пише: Наташа Гвозденовић

Јубиларни - XX Међународни фестивал глумца у Никшићу одвија се под мотом *Живот за по(д)нијети*. Селекторка глумица и продуценткиња Јелена Стајковац селектирала је пет представа за такмичарску селекцију у овом немилосрдном времену, стоји у њеном образложењу, морамо погледати дубоко унутар себе, а театар нам тај вид самосуочења омогућава. Свих пет селектираних представа (*Гард*, Театра ИТД, *Обраћање нацији*, Атељеа 212, *Свет могућности* на стала у копродукцији Српског народног позоришта, East West Центра, Плесног центра Тала и Град театра из Будве, представа *Едвард II*, Театра Јордан Х.К. Џинот из Велеса и Драмског театра Масалитинов из Пловдива и представа *Ја сам она која нисам*, Црногорског народног позоришта, баве се апсурдом егзистенције, наднасурдом који живимо, позицијом човеком који је далеко од целовитости и питање колико свесно за њом трага.

Ја сам она која нисам бави се позицијом жене као оне која није

Ја сам онај који јесам, проговорио је Бог, Мојсију из пламтећег грма и на тај начин саопштио: *Ја постојим*. Представа *Ја сам она која нисам*, Мате Матишића у режији Вито Тауфера бави се позицијом жене као оне која није. Преиспитује позицију жену, а и улоге које су нам задатке контекстом у ком смо и породичним и друштвеним системима чији смо део. Ова представа интегрише три једночинке *Црногорска Лолита*, *Порно филм* и *Жена девојчица* при чему

су наративне линије, тематски мотиви спојени кроз перспективу главних женских ликова. Драматург Стефан Бошковић промишљено прати ритам Матишићеве драме која говори о породичним системима и односима унутар њих, о односу средине у креирању слика којем имамо о себи, интерперсоналним односима. Тауферова режија наглашава структуру наратива која вас стално позива на суочавање са светом ком припадате и преиспитивање позиције унутар тог света. Ритмом језика вас позива на суочавање са оним што (можда) не желите освестити.

Матишић упорно поставља питања и тражи одговоре, зна да је одустајање од питања једнако препуштању самозаборава. Глумачка игра је зрела. Глумачки тим у ком су: Анђела Маруновић, Никола Васиљевић, Горана Драгашевић, Срђан Граховац, Жаклина Оштир, Јелена Ненезић, Дејан Ђоновић, Ана Вучковић, Зоран Вујовић, Лазар Драгојевић, Давор Драгојевић, Варја Ђукић, Изудин Бајровић, Лазар Ђурђевић успева да створи осећај заједнице на сцени. Свако свој лик игра заокружено и у тачној релацији са осталима. Костим Лине Лековић прати карактере актера и ток приче. Музика (Мате Матишић) подражава атмосферу представе, даје оквир наративу, док сценографија Лазара Бодрже обликује простор у складу с драматургијом.

Тауферова режија позива на суочавање са светом ком припадате

Како је ово међународни фестивал у чијем је средишту глумац и његова игра парафразирају речи глумца Зијаха Соколовића на отварању Фестивала да се *глумачка игра дешава између истине и стварности*. Фестивал је место сусрета, али и место другачијег протока времена. Фестивал глумца у Никшићу у простору који ствара за време његовог трајања чини од публике активне учеснике у стварању Фестивала.

Ускоро у Црној Гори: Фестивал режије Јагош Марковић

Репрезент врхунског умјетничког стварања

Јелена Ђурђић Томовић: **Фестивал ће постати репрезент врхунског умјетничког стварања и неусисрпне љубави према позоришту.**

Фестивал режије Јагош Марковић, крајем следеће године ће бити реализован у продукцији **Градског позоришта**, саопштено је 26. децембра из овог Театра.

Гајећи културу сјећања на знаменитог Подгоричанина **Јагоша Марковића**, једног од најеминентнијих редитеља у региону с краја прошлог и почетка овог вијека, **Фестивал** ће се одржавати у **Подгорици**, у периоду од 1. до 6. децембра, сваке године.

Сам концепт Фестивала подразумеје селекцију представа из реда оних које су настале у региону у току претходне и актуелне позоришне сезоне, без обзира на врсту, жанр, подврсту или поджанр позоришног израза. О наградама ће одлучивати стручни жири. Идеја је да Фестивал траје пет дана, а представе ће бити праћене трибинама критике, састављене од најугледнијих критичара и театролога региона. Стручни жири ће додијелити двије награде - **Награду за најбољу режију**

и **Најбољу представу у цјелини** – појаснила је в.д. директорице **Градског позоришта** Подгорица, **Ивона Човић Јаћимовић**. Она је наглашавајући значај покретања овог пројекта, појаснила да ће **Фестивал значајно допринијети унапређењу културног профила не само Подгорице, него и Црне Горе, посебно имајући у виду да ће, као театарска смотра која вреднује редитељско умијеће, имати другачије одреднице у односу на регионалне позоришне манифестације. Јер, ниједна од њих не ставља главни и искључиви фокус на позоришну режију као**

кровну дјелатност у позоришном стваралаштву, нагласила је Човић Јаћимовић.

Умјетничка замисао је да током пет дана, колико је и трајање самог Фестивала, Подгорица живи од умјетности. На дневном нивоу ће се организовати панел дискусије за младе, тематски увезане са Фестивалом. Важна подршка Фестивалу је и добијање сагласности од породице Јагоша Марковића, као и од Оснивача и Скупштине Главног града.

Потпаролка **Јелена Ђурђић Томовић**, Секретаријата за културу Главног града, такође је указала на значај покретања овог Фестивала, не само за Подгорицу и Црну Гору, већ и за регион.

Подгорица, као родни град Јагоша Марковића, на овај начин одаје признање човјеку чији су таленат, визија и посвећеност уздигли позориште на ниво магије и умјетничког савршенства. „Фестивал позоришне режије Јагош Марковић“ значајно ће допринијети умјетности и култури Подгорице и Црне Горе, јер замишљен је да буде више од манифестације. Циљ је да постане симбол Подгорице као града који препознаје, поштује и његује врхунске умјетничке вриједности, а истовремено шири и јача везе између локалне и

међународне театарске сцене. Уз то, Фестивал ће бити прилика за окупљање најважнијих редитељских имена, размјену идеја и промишљање будућности савременог позоришта. Уз захвалност свима који ће својим радом и идејама допринијети реализацији ове иницијативе, вјерујемо да ће „Фестивал Јагош Марковић“ постати репрезент врхунског умјетничког стварања и неусисрпне љубави према позоришту, казала је Ђурђић Томовић.

Извор: **Градско позориште**

Нови пројекти: *Господа Глембајеви* (Црногорско народно позориште)

Крлежа у дешифрованом коду садашњице

• Данило Маруновић: *Крлежа је писао у праскозорје капитализма, а данас живимо у времену посткапитализма, тако да све оне тематске адресе којима се он обраћао тада, данас егзистирају као много атрактивније и много потентније за умјетничку интерпретацију и за адресу коју бираш да ти буде тематска.*

Представа *Господа Глембајеви*, коју је по тексту Мирослава Крлеже, режирао **Данило Маруновић** премијерно је изведена 17. децембра пред препуним гледалиштем *Црногорског народног позоришта*, уз громогласан и дуготрајан аплауз и овације.

Драматург је **Божо Копривица**, адаптацију потписују **Бојана Мијовић** и **Данило Маруновић**, који је задужен и за избор музике, костимографиња је **Вања Цирај Џуца**, сценограф **Валентин Светозарев**, сценски покрет је радила **Тамара Вујошевић Мандић**, сценски говор **Дубравка Дракић**. Улоге тумаче: **Светозар Цветковић**, **Кристина Обрадовић**, **Мишо Обрадовић**, **Уна Лучић**, **Данило Челебић**, **Лазар Драгојевић**, **Стеван Вуковић**, **Емир Ћатовић**, **Кристина Мркић** и **Предраг Павићевић**.

Након премијере, редитељ **Данило Маруновић** је изразио велико задовољство што је добио прилику да ово култно дјело хрватске књижевности постави на сцену *Црногорског народног позоришта*.

Први пут сам Крлежин комад „Господа Глембајеви“ прочитао као гимназијалац и заљубио се у њега. Јурим прилику да радим то дјело већ више од деценију и сада када се десила та шанса, тек тада сам разумио колико је заправо, осим неке основне позоришне и умјетничке одговорности, присутна и додатна одговорност да Крлежу реализујем у дешифрованом коду садашњице, а да не одем предалеко од њега, навео је он.

Господа Глембајеви у поставци Данила Маруновића

Маруновић напомиње да је комад данас још актуелнији него онда када је написан, те је у њега успјешно уткао актуелни друштвено-политички контекст.

Крлежа је писао у праскозорје капитализма, а данас живимо у времену посткапитализма, тако да све оне тематске адресе којима се он обраћао тада, данас егзистирају као много атрактивније и много потентније за умјетничку интерпретацију и за адресу коју бираш да ти буде тематска. Вјерујем да је и политички контекст који је уписан у нашу инсценацију врло важан. Представа детаљно истражује питање колико имамо шансу да побјегнемо од генетског материјала који нас је успоставио и да ли образовање, култура, друштво и било које друге околности које су важне за формирање личности имају било какву шансу у односу на оно што је предодређење које доноси преци, казао је редитељ Маруновић.

Велику борбу **Леонеа Глембаја** да побјегне од породичног проклетства и одупре се *глембајевштини*, маестрално на сцену националног Театра доноси глумец **Мишо Обрадовић**.

То је један стравичан обрачун са самим собом, једна мука и патња кроз цјелокупан његов живот. Постоје свакако тренуци у животу када човјек мора да се сусретне с тим Глембајем у себи и питање је да ли може да однесе побједу или пораз и

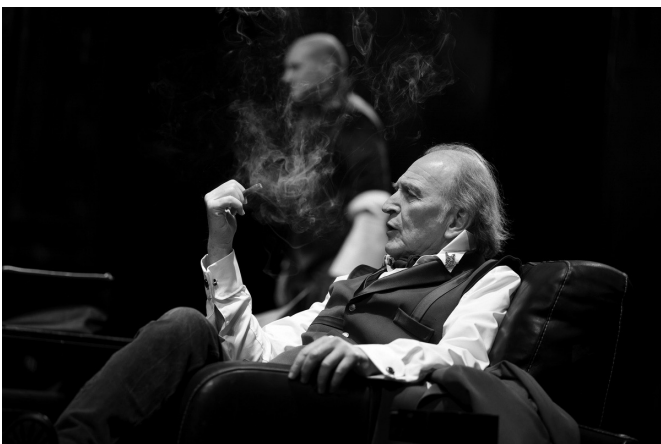

Мишо Обрадовић и Светозар Цветковић на премијери

шта из тога може да научи, те може ли да преживи. Имао сам срећу да су ме од старта и редитељ и колеге пустили да брзо истрчим то што ја мислим да је Леоне, без задршке, без неких окова, стега и превеликих индикација, а у тренутку када ми је требала помоћ почели су да ми помажу свесрдно, казао је Обрадовић.

Игњата Глембаја изванредно је одиграо глумац **Светозар Цветковић** који је већ три пута имао прилику да игра у адаптацијама Крлежених комада, а два пута је играо и у инсценацијама Глембајевих.

Увијек ме испочетка везивао један и литерар-

Светозар Цветковић као Игњат Глембај

ни, а и драмски квалитет онога што се изговара и та реченица која је на једном јединственом језику, а која садржи једну дубоку мисао. У том дубоком узбуђењу и емотивности, у тој драми расплета, Крлежа карактерише те све ликове које је тако давно, а тако актуелно написао. Ова представа добро кореспондира с једном новом генерацијом глумаца, редитеља и публике, те мислим да налази значајан и чврст генерацијски спој са људима који једноставно у данашње вријеме не читају књиге. Те ријечи, по ономе што смо видјели на претпремијери и премијери, у публици налазе

добар feedback и публика се управо добро везује за Крлежине ријечи које су сигурно врхунац наше литературе и наше драматургије, рекао је Цветковић.

Нови приступ тумачењу лика барунице Кастели на сцену је донијела маестрална **Кристина Обрадовић**.

Покушала сам да уклоним све те слојеве који воде у неку епiku, који ме одвлаче од суштине и самог задатка. У тој самој суштини налази се жена на прву много далека од мене, а заправо мени врло блиска, зато што има став и тај став је кадра да брани. Чини ми се да је баруница Кастели веома брзо, игром невјероватних животних околности, схватила како стоје ствари – постоји могућност да будеш ловац или ловина. Она је одлучила да ће, кад јој је већ живот додијелио такве карте, постати најскупља и најинтелигентнија ловина, која ће у једном тренутку појести ловца и наћи се на његовом мјесту. Жељела сам да моју Шарлоту градим тако да је са Леом заиста била љубав, истакла је Обрадовић.

Међу многобројном публиком био је и велики број

Детаљ из публике са премијере Глембајевих

званица из јавног и културног живота Црне Горе и региона, представници дипломатског кора и медија.

Директор Интернационалног театраског фестивала MESS из Сарајева **Нихад Кршевљаковић** изразио је велико одушевљење овом значајном премијером Црногорског народног позоришта.

Очигледно је да имамо прилику гледати изузетне глумце, да су сви продукциони аспекти представе урађени на високом нивоу, те су моји утисци веома позитивни, изјавио је Кршевљаковић.

Премијера Госпode Глембајева у Црногорском народном позоришту памтиће се и по томе што је након скоро шест деценија изведена представа по тексту Мирослава Крлеже.

Извор: **Црногорско народно позориште**

Нови пројекти: *Драга професорице* (Зетски дом, Центар за културу Тиват и Театар младих)

Прича о суровости и кризи морала

• Горан Божовић: *...како смо дошли овако дубоко до кризе система вриједности и кризе морала? Да ли су бескрупулозност, подлост, безобзирност, корупција, манипулативност на првом мјесту пожељнији од морала, части, образа, племенитости, доброт, вриједног рада?*

Бранко Илић: *Имали излаза? Ако га уопште има, он је далеко, у деценијама дугом моралном, етичком и културном уздизању.*

Драга професорице – други је пројекат из копродукције Краљевског позоришта Зетски дом и Центра за културу Тиват, реализован у првом дијелу сезоне 2024/2025. Театар младих, такође је копродуцент овог драмског наслова који је премијеру имао у Тивту, 16. децембра, а два дана касније на Цетињу. Језичку адаптацију текста Драга Јелена Сергејевна, Људмиле Разумовске потписује Бранко Илић, професор ФДУ са Цетиња, који је урадио и режију. Сценографија је дјело Иванке Ване Прелевић, а костими Тијане Тодоровић. У глумачкој подјели су: Бранка Фемић Шћекић, Милош Кашћелан, Павле Богојевић, Маша Лабудовић и Мило Перовић.

Ова театарска прича никада не може оставити равнодушним. Намијењена је, на први утисак младима, али и те како се тиче и старије публике. *Театар младих*, према изјави редитеља Илића, одабрао је овај комад зато што их се много тицао и имали су у плану да ову представу ураде већ неколико година.

Комад је настао у руском транзиционом периоду и то нас се у процесу највише тицало, јер смо и ми у тој фази. А у сваком транзиционом периоду прво је на удару морал, вриједности, васпитање. Као родитељ сам искусио многе проблеме школског система и схватио да је то један зачарани круг у коме родитељи криве професоре, државу, систем. Професори опет криве родитеље

због васпитања и понашања њихове дјеце, а онда држава констатује да ништа није како треба и да нам је будућност врло упитна са таквим образовно-васпитним системом. И куда онда даље у таквој држави ако нам будућност полази из таквог система, питамо се кроз комад и тражимо одговоре, истиче редитељ Илић.

Прича о сукобу генерација и два система вриједности

Ауторски тим и глумачки ансамбл ове драме потрудио се да у центар ове приче постави сукоб генерација и два система вриједности и у томе је успио. Они отварају читаву лепезу питања о систему поремећених вриједности и кризи морала.

Редитељски концепт ослања се на наратив о четири црногорска ђака, матуранта, који покушавају да пронађу излаз из ситуације у којој су се нашли, примјењујући све „вјештине“ које су их научили родитељи и професори. Професорица покушава да пронађе излаз из њихове замке.

Ми као гледаоци и саучесници очекујемо да неко нађе излаз из ситуације у којој нам је школски васпитно-образовни систем. Има ли излаза? Ако га уопште има, он је далеко, у деценијама дугом моралном, етичком и културном уздизању, наводи редитељ Илић.

Представа отвара бројна питања

Глумица **Бранка Фемић Шћекић** наглашава да је представа пуна страсти, драмских обрта, можда близу и неком трагичном крају и подсећа на мале претенциозне форме британских представа.

Простор је јединствен, све се дешава у стану професорице, у који долазе њени ученици... Представа је емотивно јако набијена и мислим да је то, осим теме, што истиче и публика, највећа вриједност, појаснила је Фемић Шћекић.

А, позориште које нас се тиче и дотиче је оно право позориште. То потврђују и изјаве глумице Фемић Шћекић, након премијерних извођења у Тивту и Цетињу.

Искључивост и суровост младих је оно што је доминантно у причи, а ситуација се може измјестити и у реалан живот, јер по сазнању од младих људи, такво искуство, насиља над професорима, није ријеткост. У представи је занимљиво што ученици кажу да поштују и воле професорицу, али, све што раде не раде на личној основи, него да остваре циљ. У причи је испливала та суровост... Тај људски, тај педагошки план, потпуно се потиरे, само да би дјеца остварила циљ који су себи зацртала. У представи је циљ - добре оцјене. Формално оцјењивање, односно петице, које им условљавају даље школовање, појаснила је глумица Фемић Шћекић.

Директор Центра за културу Тиват, **Горан Божовић** наглашава такође важност овог пројекта са продуцентског, али и поучног карактера.

Радујемо се сарадњи са црногорским позориштима и са црногорским умјетницима. Комплетан ауторски тим пројекта и глумачку подјелу у представи чине црногорски умјетници. Такође, подржавамо младе глумце, а оно што је најважније је да ова представа таргетира су адолесцените, публику која је можда најзапостављенија у позоришној продукцији у Црној Гори, нагласио је Божовић. Према његовој оцјени, ово дјело се бави врло озбиљном темом која третира сукоб генерација и два система вриједности између којих је непремостиви јаз.

Постављају се бројна питања: како смо дошли овако дубоко до кризе система вриједности и кризе морала; како нам одрастају дјеца; какав нам је образовно-васпитни систем; у што су све дјеца спремна да се претворе у моменту када треба да искораче из безбрижног школског живота у свијет одраслих? Које су то вриједности које су пожељне, које преферирају, које вјештине развијају? Дали су бескрупулозност подлост, безобзирност, корупција, манипулативност на првом мјесту и пожељнији од морала, части, образа, племенитости, доброте, вриједног рада, пита се Божовић.

Оваквих и сличних тема никада није на одмет, јер позориште нас и едукује, прозива и опозива, да будемо бољи, хуманији, праведнији... Да будемо људи!

С. Маројевић

Нови пројекти: *Помело, мали ружичасти слон* (Градско позориште Подгорица)

Позоришна сликовница малог Помела

Градско позориште Подгорица 22. новембра обрадовало је најмлађу публику новим премијерним комадом - *Помело, мали ружичасти слон*, који је по мотивима књига **Рамоне Бадеску** и **Бењамина Чауда**, режирала **Госиа Дебска**. У глумачком тиму представе су: **Дијана Драгојевић**, **Давор Драгојевић**, **Алекса Балевић** и **Јелена Лабан/Смиљана Мартиновић**.

Директорка Градског позоришта, **Ивона Човић Јаћимовић** истакла је да се нова представа може посматрати као позоришна сликовница малог Помела.

Најмлађима, кроз позоришни садржај пласирамо слике живота, како би се без страха суочили са свим изазовима које одрастање носи са собом. По угледу на сва европска позоришта лутака, наша гостујућа редитељка Госиа Дебска, доноси нам пуно љубави и професионализма и чињеницу да најмлађи заслужују најбоље, поручила је директорка Човић Јаћимовић.

Прича по мотивима књига Рамоне Бадеску и Бењамина Чауда

Пољска редитељка **Госиа Дебска** након премијере није крила задовољство.

Срећна сам када сам видјела реакције дјеце. Знала сам да смо урадили добар посао. Увијек преиспитујем хоће ли и на који начин начин публика реаговати на оно што смо спремили. Смијали су се када је било потребно, мало забринутости показали у моментима који су помало страшни, тако да је ово прво појављивање пред публиком прошло одлично, казала је Дебска.

Глумци **Давор Драгојевић** и **Дијана Драгојевић** дијеле сличне утиске као и редитељка Дебска.

Много је лијеп осјећај за све нас глумце који радимо представе за дјецу кад након представе, од те наше публике добијемо искрене аплаузе и кад видимо њихова насмијана лица. Управо то смо ми доживјели након премијере „Помела“. То нам је и највећа награда

за труд који смо уложили на спремању ове представе, изјавио је глумац **Давор Драгојевић**.

Када сам чула прве реакције дјеце било је фантастично. Њихов смијех ми је дао крила јер увијек када изађем на сцену имам трему, све до момента када чујем смијех дјеце. Морам да нагласим да никада лакши и љепши процес нисам имала. Редитељка је од самог почетка знала шта хоће и ту је већ пола посла завршено. Она је и луткар и заиста има диван приступ раду, казала је глумица **Дијана Драгојевић**.

Глумица **Јелена Лабан** која је и ауторка музике истиче

Најмлађима кроз позоришни садржај пласирамо слике живота

да су јој инспирације биле лутке:

Нисам до сада радила представе за најмлађу публику и ово ми је био велики изазов. Учила сам доста... Музику сам морала да прилагодим дјеци са пуно пажње и мјере. Инспирација су ми биле лутке и то како их глумци воде, затим сам звукове стилски прилагодила жанру, узрасту и причи, казала је Лабан.

Да млади глумце желе да раде луткарске представе потврђује **Алекса Балевић**.

У периоду прије премијере вјеровао сам да је представа на којој радимо значајна за најмлађу публику и да ће им бити привлачна. Жељели смо да дјецу заинтересујемо и пробудимо им жељу за поновним доласком у позориште. Сада након премијере и након што сам чуо толико очаравајућег дјечијег смијеха и кикота, добио сам нову врсту вјетра у леђа, велику мотивацију и жељу да овом представом, уз колеге и заједничком радошћу игре, допремо до још дјечијих срца, измамо им још много осмјеха, наведемо их да се у позоришту осјећају сигурно и пријатно, да уче, запиткују, враћају се, разумију и не разумију, забављају се. И тако, из представе у представу да расту, рекао је Балевић.

Извор: *Градско позориште*

Из угла критике: *Помело, мали ружичасти слон* (Градско позориште Подгорица)

Невербална и снажна метафора

Пише: **проф. др Драган Копривица**

• Позоришна магија, цјелокупан сценски говор, мизансцен, драмска атмосфера, костими, сценографија у цјелини, сценски реквизити, посебно лутке, свјетлосни и тонски ефекти уз музичке пасаже са мјером и сврхом...

Говорећи о новим пројектима *Градског позоришта* из Подгорице, не би било коректно прећутати огромне напоре претходног директора, писца, Стевана Копривице, да читавим спектром представа за дјецу и одрасле издигне ову кућу у сами врх позоришних институција у Црној Гори. Али исто тако не треба занемарити ни чињеницу да Ивона Човић Јаћимовић, наша афирмисана глумица и продуценткиња, сада на функцији в.д. директора, чини све са својим тимом да се у наставку рада *Градског*, додају и неки нови позоришни тонови и садржаји. А један од таквих засигурно је и нова представа ***Помело, мали ружичасти слон*** (3+), комад за дјецу, чија премијера је успјешно одржана 22. новембра на *Малој сцени у Додесту*, у КИЦ-у Будо Томовић.

Одмах треба истаћи да је за сваку похвалу искорак и храбар експеримент управе *Градског* да се старосна граница младих гледалаца спусти чак на три и више година, чији ефекат је препознат и у раздраганом смијеху и аплаузима најмлађих. Дјечаци и дјевојчице, уз пратњу својих родитеља, нетремице су пратили сценска збивања, што је и највећи комплимент за све учеснике овог пројекта, и доказ да су направили до-

бар искорак. Тако је својеврсни експеримент показао да и дјечица у узрасту 3+ могу бити и те како захвална публика, па је фидбек, као повратна спрега, очигледно постојао, а представа, гледана очима најмлађих, имала посебну драж. О овоме је на претходно одржаном пресу *Градског* говорила Ивона Човић Јаћимовић истичући императив снижавања старосне границе за најмлађе гледаоце, а организаторка Бранка Кнежевић истакла да ће публика по први пут у овом Театру видјети представу за досад најнижу старосну циљну групу 3+.

Језичке поруке преточене у сценске

Тако је овим позоришним пројектом у цјелини још једном избила на видјело и чињеница да раније позориште за дјецу има у *Градском* свој трајан печат и ехо вриједан пажње, уз традицију *Међународног луткарског фестивала*.

И из неких техничких детаља могло се видјети како се води рачуна о најмлађој публици: представа, заказана за 18 часова, траје до четрдесет минута, управо онолико колико дјечја пажња може бити фокусирана, без замора, уз пуни ефекат и доживљај.

Гостујућа редитељка **Госја Дебска** из Пољске такође је направила успјешан помак: по мотивима **књига Рамоне Бадеску**, румунске списатељице, и француског писца **Бењамина Чауда**, из представе је избацила језик, који се свео на функционалан немушти говор и симпатично мрмљање ликова. Тиме је представа за најмлађе поједностављена, језичке поруке преточене у сценске,

невербалне, и снажну метафору да су се и свијет и позоришна публика заморили од ријечи. И да су времена нијемих Чаплинових филмова вјечна, враћајући се и на позоришне сцене кад год то буде императив и знак једног друштвеног тренутка, презасићеног језиком и говорима. Стога су у овом случају дошли до изражаја позоришна магија, цјелокупан сценски говор, мизансцен, драмска атмосфера, костими, сценографија у цјелини, сценски реквизити, посебно лутке, свјетлосни и тонски ефекти уз музичке пасаже са мјером и сврхом...

Од значаја је навести и улогу Јелене Лабан, (у алтернатици је игра Смиљана Мартиновић), која је као ауторица музике и тонских ефеката означила нови искорак пољске редитељке бивајући у улози мајстора тона и музике на самој сцени! Тиме је још једном исказана луцидна намјера Дебске да се, по систему порука текста Мајкла Фрејна „Иза кулиса“, разоткрију и збивања иза сцене, у овом случају из тонске кабине, што публика, по правилу, нема прилику да види.

Дјеци би и стисак руке глумаца током представе значао много

Представа, намијењена за најмлађу популацију (3+), имала је и јак едукативни карактер, уносећи у психу дјеце позоришне поруке и свијест о театру уопште као појави, а то представља посебну вриједност пројекта у цјелини. Та граница се с пуним разлогом спушта, и то треба имати у виду, па не би чудило да за неколико година буде урађен и комад за циљну групу 2+.

Но, у овом објективном приказу било би коректно указати и на неке мале недоследности концептуалног типа, које је могуће лако дорадити да представа пружи још више могућности за емпатију најмлађих и њихов пунији дојам. Као прво, поставља се питање различитих погледа пољске редитељке у односу на савремена позоришна кретања у нас и однос глумачког ансамбла према гледалишту.

Стога је превазиђен редитељски поступак да драмски ликови у највећој мјери бивају усмјерени једни на друге, а да погледима и гестовима не комуницирају с публиком кад је ријеч о најмлађем узрасту! Тај контакт

је неопходан управо због фидбека и жеље дјеце да се глумци њој и конкретно обраћају. Дакле, треба више, позоришним жаргоном речено, „играти на публику“, овог пута „на дјецу“ и „на смијех“. То јест, правити што чешће непосредне контакте с најмлађима, упућивати погледе, гестове и поруке ка њима, а не играти одвојено од гледалишта, уз често спуштену рампу. Уз потребне корекције би се остварила много већа сугестивност комплетног ансамбла, који је често играо више за себе, као да публике и нема у сали, а дјеци би и стисак руке глумаца током представе значао много остајући за незаборав.

Но, треба истаћи да су дјеца фино реаговала и у постојећој сценској атмосфери, али се намеће питање – како би тек да су глумци били у већем сценском контакту са њом. Ово тим прије што је читава сцена, на штету укупног сценског угођаја, била помјерена уназад више него што је пожељно, па се осјећао и непотребни јаз између мјеста радње и првог реда најмлађих гледалаца.

Стога би и сцене махања сурлом младог слонића требало приближити дјецу, приносити сурлу дјечацама и дјевојчицама из првих редова да је дотакну, јер дјеца воле све својом руком да опипају, као активнији судионици драмског чина, а фасцинација комадом била би упечатљивија, што је и крајњи циљ оваквих представа за најмлађе, па сценски угођаји не смију бити исувише сведени.

Зато, све у свему, треба појачати сценски императив кад је најмлађа публика у питању: „ближе, конкретније, непосредније“. Јер ова лијепа представа садржи и пуно неискоришћених могућности, које је лако у ходу дорадити, а самим тим направити комад бољим, непосреднијим, ефектнијим, уз већу емпатију најмлађих. На томе би, након одласка гостујуће редитељке из Пољске, могао још конкретније порадити асистент режије Давор Драгојевић, јер се представе дорађују и током бројних извођења.

Дизајнер свјетла **Емил Липски** одлично је урадио свој дио посла, а такође и дизајнерка **Анита Пјотровска**, њена асистенткиња **Јулија Хених**, сарадница на сценографији **Смиљка Шепаровић** и ауторица музике **Јелена Лабан**.

Млади глумац **Алекса Балевић** лијепо се уклопио у слику ансамбла, а представу у главним улогама посебно обиљежили **Дијана Драгојевић** и **Давор Драгојевић**. Рецимо и да је током 2024. Градско досад урадило четири представе: прву, **Надпоп Којовић**, а након избора Ивоне Човић Јаћимовић још три: **Случај сломљене вазе**, **Дулсијеја и Сервантес** и **Помело, мали ружичасти слон** (3+).

На крају, свим актерима нове представе све честитке, уз сугестије за неке потребне дораде у корист емпатије најмлађих гледалаца и укупног дојма и нивоа позоришног комада.

Нови пројекти: *Магареће године* (Градско позориште)

Мјесец се хвата голим рукама

• Андрија Рашовић: *Ова представа не говори само о дјечијој побуни против неправде, већ о њиховом праву да буду збуњени свијетом који смо им оставили и о њиховом праву да тај свијет пригрле с љубављу, искрено и без страха.*

Градско позориште из Подгорице у новембру кренуло је у припрему још једног премијерног пројекта *Магареће године* (представе за дјецу). Премијера је била заказана за половину децембра, али из техничких разлога одложена је за јануар, 2025. године. Драматизацију познатог дјела **Бранка Ћопића** је урадио **Вук Драганић**, а режија је повјерена **Андрији Рашовићу**. Сценографију потписује **Смиљка Шепаровић**, а костиме **Миа Ђуровић**. У глумачком ансамблу су: **Лука Станковић**, **Невена Пенава**, **Дејан Ђонових**, **Зоран Драгићевић**, **Марија Ђурић**, **Жељко Радуновић** и **Божидар Зубер**.

У најави овог комада, из *Градског позоришта* су истакли значај дјела **Бранка Ћопића**, у којем *проговарају мали, свакодневни људи, мјештани његових родних Хашана, његов дјед, другови из интерната у Бихаћу, али и јунаци НОБ-а. У нашој адаптацији овај комад смјештен је у дому за ђаке, негдје међу сунцокретима који шапућу и мјесечином која пише стихове, између првих љубави и суза.*

Редитељ Рашовић је најавио да ће овај комад, дјеци понудити причу, у којој свијет чине мердевине које се претварају у снове.

Пењемо се њима не само да бисмо се дошуњали до другара, већ и да бисмо покушали дохватити Мјесец. А онда схватимо: Мјесец се хвата голим рукама, појаснио је свој концепт, редитељ Андрија Рашовић и додао:

Будућа представа ослобађа се ратног контекста из којег креће роман. Фокусирана је на централни догађај побуне дјеце против управе интерната због избацивања једног од другара. Међутим, кроз представу се прати и индивидуално сазријевање главног јунака Пјесника, који поред моралног сазријевања, управо кроз побуну, тек сазри и схвата да одраста када се због љубави расплаче. Бранко Ћопић те године назива магарећим годинама - годинама немира, побуне и љубави. Ова представа не говори само о дјечијој побуни против неправде, већ о њиховом праву да буду збуњени свијетом који смо им оставили и о њиховом праву да тај свијет пригрле с љубављу, искрено и без страха.

Кроз причу о великој побуни малих људи и тихој снази љубави, представа нас подсећа да одрастање није у бројању година, већ у учењу како да волимо упркос свему. Јер да бисмо дохватили Мјесец, прво морамо научити како да будемо мали – мали пред љубављу, пријатељством и свијетом који нас покушава сломити.

Из *Градског позоришта* истичу да је ово је њихова прва сарадња са младим редитељем Андријом Рашовићем, који је Основне студије Филмске и ТВ режије завршио на Факултету драмских умјетности на Цетињу, а тренутно завршава мастер студије *Позоришне режије*.

Имао сам десет година кад сам у Градском позоришту гледао „Тома Сојера“, прву представу у животно. Данас радим „Магареће године“, свој први професионални пројекат у истом Позоришту, с неким од глумаца које сам тад гледао на сцени. Све што сам као дјечак доживио као гледалац и чиме желим да се бавим као редитељ, сада се природно наставља кроз ову сарадњу с Градским позориштем, казао је Рашовић, подсећајући на омиљени цитат из овог Ћопићевог дјела: „Видим дјецо, учили сте, али нешто нисте при себи. Ја то видим, и знам добро шта је то – магареће године: тринаеста, четрнаеста, петнаеста година кад се дјеца узнемире, непокорна су, својеглава, пишу прве пјесме, буне се, а загледа се и дјечак у дјевојчицу.“

Представу *Магареће године*, финансијски је подржало Министарство културе и медија.

С. Маројевић

Нови пројекти: *Наличје* (ЦНП)

Бог је постао новац, а молитва – стицање

• Борис Лијешевић: *„Наличје“ је прича о времену које је изгубило лице и које више не разликује лице од наличја. Наличје је прича о времену чији је Бог постао новац, а молитва – стицање. О времену које не бира средста...*

Представа *Наличје*, ранијег радног назива *Д(р)угови*, ауторски пројекат редитеља **Бориса Лијешевића**, премијерно је изведена 6. новембра на Великој сцени **Црногорског народног позоришта**. Но, иако се ради о ауторском пројекту Лијешевића, он је глумцима дао слободу да сами граде повјерене ликове и да буду аутори минијатура. Драматургију потписују **Степа Мишковић** и **Стефан Бошковић**, костимографију **Лејла Хоџић**, сценографију **Андреја Рондовић**, композиторка је **Нина Перовић**, а кореографију је урадила **Тамара Вујошевић Мандић**. Улоге су повјерене: **Јадранки Мамић**, **Данилу Челебићу**, **Зорану Вујовићу**, **Ани Вујошевић**, **Нади Вукчевић**, **Горани Драгашевић**, **Тихани Ћулафић**, **Јелени Минић**, **Јелени Ненезић**, **Жани Гардашевић Булатовић**, **Кристини Обрадовић**, **Бранки Оташевић**, **Славку Калезићу**, **Александру Радуловићу**, **Јулији Милачић Петровић**, **Његош**, **Радмили Божовић**, **Јовану Дабовићу**, **Лазару Ћурђевићу**, **Јовани Брновић** и **Анђели Маруновић**.

Ријеч је о дјелу које на сцени износи велики број проблема са којима се човек и савремено друштво суочава.

„Наличје“ је прича о времену које је изгубило лице и које више не разликује лице од наличја. „Наличје“ је прича о времену чији је Бог постао новац, а молитва – стицање. О времену које не бира средста. О исцрпљивању дужника до посљедњег цента. О човеку који више не види човека. О човеку који заборавља на постојање.

Наличје, ауторски пројекат Бориса Лијешевића

Ова представа се посебно бави човеком средње класе у Црној Гори. Постављамо питање гдје смо данас након свега што се десило посљедних десет, петнаест или двадесет година. Многи људи су у дужничком ропству, или банкама, или зеленашима. Постављамо питања: Како човек себи дозволи да се нађе у недозвољеној ситуацији и како се повећава праг толеранције на преступ као и граница дозвољеног? Како се умирује и уљуљукује савјест и увјерава да ће све бити добро, а не види да проблем расте и расте? Како и зашто се улази у дуг? Како се после с тиме човек носи, појаснио је концепт свог дјела аутор и редитељ **Борис Лијешевић**.

Представа нема за циљ да пружи бијег од реалности, већ динамичним темпом и изузетном игром свих глумаца публику суочава са мрачном страном реалности, те представља наличје живота у савременој Црној Гори.

Глумац **Александар Радуловић** који игра улогу Вука - човека моћи спремног на све да би одржао своју позицију и статус у друштву, истиче да у актуел-

ном времену, позориште као мало острво улива дозу оптимизма, која припада умјетницима и публици.

Врло мали број људи на свијету егзистира тако што ради оно што жели и воли. Остали сви таворе у нечијим канџама. Ово је представа управо о томе. Мораш да радиш оно што ти се каже, хтио, не хтио. Заправо људи који ни на какав начин не учествују у криминалу, досад су имали пуно среће да су показали антитаљент за то, те их мајстори за криминал онда и не дирају. За обичне људе нема никакве шансе осим да се повлаче у своје свјетове, да читају, слушају добру музику, да воле своју породицу, да воле комшију, да не ба-

ном мјесту суочи са свим оним што не функционише у савременом свијету. Оно што јесте погубно свих ових година јесте да ми живимо, али се правимо да не живимо, јер ништа не покушавамо да промијенимо и на све пристајемо. Ти компромиси су дошли до неба и зато смо ту гдје смо – у амбису... Ова представа је све оно што ми живимо и са чим се суочавамо сваког дана, ово су текстови са портала, новина, али кад дође публика и све то види требало би да се стварно нешто деси. Да се запитам да ли ми стварно ово живимо и јесмо ли на ово пристали, шта су наши критерији и шта је наш морални корпус, пита се Вујошевић.

Фото: ЦНП

Наличје је прича о времену које је изгубило лице

цају смеће гдје им падне на памет, него гдје му је мјесто и да када им се укаже прилика, очисте још нешто осим смећа. ... Глумци су велики свједоци онога што се дешава. Само се разликујемо по томе кад је неко бољи или гори, колико је прошло кроз тебе и колико ти је дотакло нутрину. Без дотицања нутрине, живот је досадан, а досада је опасна, јер се у њој рађа зло, закључује Радуловић.

Глумица **Ана Вујошевић**, тумачи жену која такође, зарад моћи не преза ни од чега.

Ова представа нема за амбицију да понуди неки нови одговор на питања свакодневних проблема који муче друштво, већ да публику на јед-

Њихов млађи колегаа **Лазар Ђурђевић** тумачи лик Луке, поштеног младог човјека који под притиском окружења и околности пристаје да буде дио корумпираних и искварених система.

Ова представа отвара питања: Шта је то нама, у једном обичном човјеку и у том корумпираним свијету и зашто неко улази у тај свијет? Који су то механизми људске природе и шта је то у нашем менталитету што нас тјера на то? Има нешто у нашем менталитетском коду, те се то баш овдје дешава, сагледава Ђурђевић.

С. Маројевић

Смрт и дјевојка након двије године паузе поново пред публиком

Естетика Горана Булајића живи

• Јулија Милачић Петровић Његош: *..Веома је значајно то што је Црногорско народно позориште одлучило да дјело једног сјајног редитеља, драматурга, а прије свега човјека, Горана Булајића, живи.*

Представу *Смрт и дјевојка*, Ариела Дорфмана у режији Горана Булајића, публика је након више од двије године паузе, поново била у прилици да погледа 15. и 18. новембра на Сцени *Студио, Црногорског народног позоришта*. Изузетну глумачку игру Јулије Милачић Петровић Његош, Александра Радуловића и Милоша Пејовића, публика је поздравила дуготрајним аплаузом.

Ову представу, *Црногорско народно позориште* је обновило у знак поштовања према раду ствараоца великог талента, посебне умјетничке снаге и визије, Горана Булајића.

Смрт и дјевојка, умјетнички подухват високог квалитета

Наш колега и пријатељ, напустио нас је 18. новембра прошле године. Црногорско народно позориште поново изводи представу *Смрт и дјевојка*, умјетнички подухват високог квалитета, који ће, уз изузетну глумачку игру обогатити ову позоришну сезону и у будућности засигурно освајати публику широм Црне Горе и региона, рекао је директор ЦНП-а, Илија Суботић, након извођења обновљене представе.

Глумица Јулија Милачић Петровић Његош казала да ће од сада, па убудуће свако играње ове представе посветити редитељу Горану Булајићу.

Поред тога што је за мене лично улога у овој представи нешто чиме заиста могу да се похвалим као глумица, мислим да је веома значајно то што је Црногорско народно позориште одлучило да дјело једног сјајног редитеља, драматурга, а прије свега човјека Горана Булајића живи, и то је мени посебна радост, казала је Милачић Петровић Његош.

Глумац Милош Пејовић је истакао да су играња представе била велика одговорност, а бреме још веће јер нас је напустио редитељ Горан Булајић, један од стубова наше позоришне сцене.

Након паузе од преко двије године, ми смо за јако кратко вријеме успјели да се вратимо у колосијек. То је знак на колико чврстим темељима је постављена ова представа. Мислим да је врло значајно то што смо обновили представу након оволико времена, јер заслужује да се игра још дуго. Будући да продукционо није много захтјевна, представа је захвална за гостовања и одлазак на фестивале, рекао је Пејовић.

Глумац Александар Радуловић је истакао да је истовремено тужан и срећан што ће на овај начин наставити да живи дјело Горана Булајића.

У публици је била и Горанова породица

Тамара Булајић, кћерка Горана Булајића, у име присутних чланова породице истакла је да је било веома значајно то што су присуствовали извођењу и из неког другог угла гледали представу.

У питању је повратак представе која је тати била изузетно битна, јер је била његов редитељски повратак у Црногорско народно позориште након вишедеценијске паузе. Било је емотивно, са хиљаду помијешаних емоција, али доминантно лијепо, казала је Тамара Булајић, кћерка почившег редитеља Булајића.

У ауторском тиму представе су: сценографкиња **Анка Гардашевић**, костимографкиња **Јелена Ђукановић**, извршна продуценткиња **Јања Ражнатовић**, уз глас из off-а глумице **Јадранке Мамић**.

Горан Булајић, истакнути црногорски позоришни редитељ, стални драматург *Црногорског народног позоришта* и носилац статуса доживотног члана националног Театра, преминуо је 18. новембра 2023. године.

Извор: *Црногорско народно позориште*

Плућа на сарајевском Фестивалу малих сцена

Маји Стојановић и Стевану Вуковићу Специјална диплома за глумачки дуо

Глумачки пар дуодраме **Плућа**, Маја Стојановић и Стеван Вуковић, на **29. Међународном фестивалу малих сцена и монодраме** (Источно Ново Сарајево) добили су **Специјалну диплому за глумачки дуо**. Ту Одлуку донио је Жири у саставу: редитељи **Драган Елчић**, **Витомир Митрић** и **Данило Бећковић**. Жири је у Образложењу Одлуке навео да су Маја Стојановић и Стеван Вуковић награђени **за психолошки увјерљив приказ развоја односа двоје људи у улогама које се савршено надопуњују**.

Плућа: Маја Стојановић и Стеван Вуковић

Сарајевка публика је одлично прихватила естетику никшићке инсценације дјела енглеског драмског писца и редитеља **Данкана Мекмилена**. Гледаоци су глумце наградили дуготрајним аплаузом за увјерљиву савремену театарску причу о двоје младих људи који су пред испитом рјешавања исконских људских потреба, док их питања каријере, екологије, технологије и самореализације збуњују и заустављају да живе *пуним плућима* и онако како им срце говори. **Никшићко позориште** је дуодраму **Плућа** у реитељској постаавци **Андреја Носова** премијерно извело 30. новембра 2023. године и са овим дјелом учествовало на неколико фестивала у земљама региона, одакле су сценски двојац Стојановић и Вуковић добили престижне награде и признања. Ово двоје младих глумаца који су чланови ансамбла **Никшићког позоришта**, након низа успјешних гостовања ван матичне сцене, цијене да су за сезону и по, колико се представа изводи, реакције публике биле скоро

идентичне. То говори да публику без обзира одакле она долази, ова прича и те како *тиче и дотиче*, јер у себи носи све страхове младих људи који покушавају да граде један квалитетан партнерски однос.

Међународни фестивал малих сцена и монодраме убраја се међу водеће театарске смотре ове врсте у Републици Српској, али и у окружењу. Такмичарског је карактера и, у његовом програму редовно учествује пет камерних представа и четири монодраме. Трочлани **Стручни жири** додјељује награде за најбољу камерну представу, монодраму, као и награде за најбољу глумицу и глумца.

На Фестивалу у Источном Сарајеву, ове године **Награда за најбољу представу**, по Одлуци Жирија припала је остварењу **Комедија ометена у развоју** (Градско позориште **Семберија**; Бијељина), док је то престижно признање, публика додијелила представи **Не дај се генерацију** (Позориште младих Сарајево и **Моје позориште**). Титула **Најбоље монодраме** припала је дјелу **На Дрини ћуприја** (Југоарт; Београд) коју је маестрално извео **Тихомир Тика Станић**, који је освојио и **Награду за најбољег глумца. Награда за најбољу глумицу** додијељена је **Николини Вујевић** за глумачку бравуру у монодрами **Нина?** (ауторски пројекат глумице Вујевић). **Специјална диплома** додијељена је **Марију Дрмаћу** за изузетну глумачку трансформацију у представи **Не дај се генерацију** (Моје позориште и Позориште младих Сарајево).

С. Маројевић

Ибзен машина ЦНП-а награђена у Ужицу

Представа снажних сценских слика

Награда Ардалион, 29. Југословенског позоришног фестивала *Без превода* у Ужицу, припала је **Вањи Магићу** сценографу представе *Ибзен машина*, *Црногорског народног позоришта*. У образложењу Одлуке Жирија наводи се да *ауторско рјешење гради сложену композицију која се уз помоћ свјетла (реализованог у сарадњи с редитељком Аном Вукотић) претвара у снажне сценске слике, а на којима се у великој мјери представа и заснива.*

Стручни жири ужићког Фестивала ове године радио је у саставу: проф. др **Ксенија Радуловић**, театролошкиња (предсједница) и чланови: **Влатко Илић**, редитељ и теоретичар умјетности и медија, проф. др **Миа Давид**, архитектиња и сценографиња, **Дадо Ћосић**, глумац и проф. др **Хазим Бегагић**, глумац и културолог.

Ужички Фестивал ове године одржао се од 1. до 7. новембра под слоганом *Где живе истина и правда*, а представе је одабрала проф. др. **Марина Миливојевић Мађарев**. Програм је конципиран тако да на њему учествује седам представа које нијесу ограничене театарским жанром и поријеклом аутора већ су, према оцјени селекторке, најбоља остварења у про- теклој позоришној сезони у региону. Ужичка публика одгледала је пет представа: *Михел Колхас* (Југословенско драмско позориште), *Нестајање* (Атеље 212),

Смрт на допусту (сатирично казалиште Керемпук), *Људи од воска* (Народно позориште Сомбор) и *Протекција* (Народно позориште Сомбор и Град Театар).

Представа *Ибзен машина* премијерно је изведена 28. априла ове године, а учешће на овом Фестивалу у Ужицу је и њено прво извођење ван матичне сцене. Са овим дјелом, након успјешног фестивалског учешћа, ЦНП-е представило се почетком децембра сарајевској публици, на сцени тамошњег *Народног позоришта*.

Три Ибзенове драме у једној

Реакције ужичке и сарајевске публике потврдиле су да *Ибзен машина*, осим на матичној сцени, остварује изузетну комуникацију и у другим срединама, чиме је оправдана актуелност тема које третирају драме **Хенрика Ибзена**: *Стубови друштва*, *Непријатељ народа*, *Нора* и *Хеда Габлер*, према којима је настала ова представа из најновије продукције националног Театра. Режију потписује **Ана Вукотић** која је, са драматуршкињом **Жељком Удовичић Плештина**, у овом дјелу објединила наведене Ибзенова наслове. За кореографију и сценски покрет задужена је **Соња Вукићевић**. У представи улоге тумаче: **Симо Требјешанин**, **Јелена Минић**, **Жана Гардашевић Булатовић**, **Милош Пејовић**, **Ана Вујошевић**, **Дејан Иванић**, **Лука Станковић**, **Радмила Шкулетић**, **Лазар Ђурђевић**, **Јован Дабовић** и **Ана Вучковић**.

Награда Ардалион, Вањи Магићу за сценографију

С. М.

Обиљежен Дан Градског позоришта - 27. децембар

Младену Нелевићу – Награда Василије Шћућкин

Дан Градског позоришта - 27. децембар, обиљежен је додјелом Награде Василије Иванич Шћућкин и уручењем годишњих признања запосленима, за посебан умјетнички допринос, као и за високе резултате остварене у техничком и административном сектору у 2024. години. Добитник тог значајног признања ове године је глумац **Младен Нелевић**.

У образложењу Награде наводи се: **Младен Нелевић припада самом врху црногорског и регионалног глумишта о чему свједоче бројне улоге у позориштима, филму и ТВ серијама. Нелевић је посебан глумац који је на свој аутентичан и непоновљив начин обиљежио црногорски театар, оставио неизбрисив траг, те својим укупним умјетничким дјеловањем, наградама у матичној и другим кућама остварио врхунске домете. Кроз своју богату каријеру тумачио је комплексне улоге, како у комедијама, тако и у драмским улогама са креативношћу која га чини непоновљивим глумцем широм региона. Његов умјетнички израз превазилази конвенционалне театарске домете и његово стваралаштво чини непролазним. Велика је част и привилегија што смо глумца попут Младена Нелевића имали у нашем колективу. Младен је прије свега умјетник од којег смо учили како се воли свој посао и на који начин се опходимо према истом.**

Добитници Годишње награде за остварене радне резултате у протеклој години су: **Јелена Вучинић, Бранислав Лазовић, Радица Илић, Владимир Милић, Вања Јовићевић и Златко Шебек.**

На пригодној свечаности сумирани су утисци из минуле пословне – продуцентске године, који су забиљежени на кратком филмском запису који је приказан на биоскопском платну. **Ивона Човић Јаћимовић**, в.д. директорица Градског позоришта осврнула се на резултате у 2024. години, истичући да је то био вриједан период, пун изазова.

Детаљ са уручења награда

За нама су четири успјешне премијере и представе пред којима је дуг и успјешан живот. Оснивањем међународног „Фестивала режије Јагош Марковић“, наш Театар, Главни град и наша Црна Гора уписују се у најрелевантније позоришне адресе у региону. Ради се о утемељењу јединственог Фестивала у региону, који сав фокус усмјерава на позоришну режију, као кровну дјелатност позоришног стваралаштва. Радујем се што ће позоришна публика у Подгорици имати могућност увида у неке од најбољих редитељских остварења у региону. Радујем се што ће Градско позориште трајно чувати име и дјело нашег славног Подгоричанина, Јагоша Марковића. Радујем се што ћемо, већ поред доказаног гостопримства бити у прилици да покажемо да смо способни да самостално управљамо позоришним процесима, да знамо да његујемо сопствени Фестивал. Надам се да ћемо у ово доба идуће године брати дивне умјетничке плодове након првог „Фестивала режије Јагош Марковић“, казала је Човић Јаћимовић.

С. Маројевић

Обиљежен Дан ЦНП – 1. новембар

Граховац, Вујошевић и Вукчевић – прваци драме

• **Срђан Граховац је харизматичан глумац специфичне експресивности...**

• **Ана Вујошевић је умјетница невиђене енергије, глумачке снаге и широке лепезе глумачких средстава...**

• **Нада Вукчевић је глумица која је дала посебан допринос новој естетици црногорског театра**

Дан Црногорског народног позоришта – 1. новембар, обиљежен је годишњом додјелом награда и признања запосленима, статуса почасних чланова, стипендије Велибор Буцко Радоњић, као и захвалница заслужним субјектима и појединцима који су сарадничким ангажманом допринијели угледу, реномеу и афирмацији националног Театра.

На Великој сцени изведена је опера *L'altro Giacomo – Човјек и Умјетник*, у режији Рената Раима. Извођењем овог дјела национални Театар укључио се у глобално обиљежавање стогодишњице смрти Ђакома Пучинија, једног од највећих оперских композитора у историји. Продуценти су *Green Teatar* из Пизе, Фондација Фестивала *Puccini* и *Giacomo Puccini*.

Награђени са руководством Позоришта

Чланови глумачког ансамбла Црногорског народног позоришта: Срђан Граховац, Ана Вујошевић и Нада Вукчевић, стекли су звање првака драме на основу Одлуке Министарства културе и медија. У образложењу Комисије се наводи да су Граховац, Вујошевић и Вукчевић остварили резултате највиших умјетничких домета и вриједности, стекавши велики углед у театарском животу Црне Горе.

Срђан Граховац је харизматичан глумац специфичне експресивности, који је својом преданошћу и ауторитетом носио и носи репертоар националног театра. Ана Вујошевић је умјетница са невиђеном енергијом, глумачком снагом и широком лепезом глумач-

ких средстава, због чега је већ више од двије деценије актер у најзначајнијим и најуспјешнијим пројектима. Нада Вукчевић је глумица свестраног талента оличеног у бројним улогама, те се може оквалификовати као драмска умјетница која је дала посебан допринос новој естетици црногорског театра, наводи се, између осталог, у образложењу Комисије. Ово престижно звање у садашњем ансамблу Црногорског народног позоришта имају глумци Варја Ђукић и Мирко Влаховић.

Статус почасног члана стекли су глумац Стеван Радусиновић (постхумно) и Жељка Удовичић Плештина, драматуршкиња из Хрватске.

Годишњу награде за 2024. годину добили су запослени у ЦНП: Игор Дамјановић, Биљана Радуновић, Раде Лазаревић, Дејан Ђурковић, Срђан Павићевић, Зорана Краљ, Ђани Милачић, Срећко Милачић, Лука Докнић, Милица Радуловић, Сафет Шаћири и Јован Драгојевић. Ове године Захвалница Црногорског народног позоришта за допринос афирмацији националног Театра, додијељена је Амбасади Републике Италије у Црној Гори за континуирану сарадњу и пријатељску подршку програмима ЦНП-а, те запосленима Милошу Новаковићу и Милени Пајовић.

Стипендија Велибор – Буцко Радоњић, која се додјељује појединцу за изузетне резултате из области позоришне сценографије, костимографије и ликовне умјетности, у 2024. години припала је Јелени Иванчевић, сценографкињи из Подгорице.

У бесједи на свечаности, умјетничка директорка ЦНП, Весна Вујошевић Лабовић истакла је да је позориште живи организам који пулсира захваљујући енергији и посвећености сваког појединца.

Велико хвала свима испред сцене, иза сцене и на сцени, који својим немјерљивим залагањем, креативношћу и трудом чините да национални Театар буде и остане репрезент црногорске културе, њен чувар, њен глас. Претходна сезона протекла је у знаку обиљежавања јубилеја – 70 година постојања и рада Црногорског народног позоришта, током које је на Великој и Сцени Студио реализовано чак шест премијера, док је национални Театар развијао и унапређивао регионалну и међународну сарадњу, у првом реду обезбјеђујући статус члана у Европској театарској конвенцији – ИТС, уз учешће на фестивалима, награде, као и реализацију бројних других програма и пројеката које је видјело готово 30 хиљада посјетилаца, нагласила је Вујошевић.

С. Маројевић

Црногорско народно позориште и Европска театарска конвенција

Форум посвећен умјетности, науци, технологији

Црногорско народно позориште од 1. до 6. новембра, у белгијском граду Лијеж, учествовало је на јесењој конференцији **Европске театарске конвенције (ETC)**, највеће и најутицајније мреже водећих јавних позоришта у Европи. Конференција је окупила око 150 учесника из више од 35 земаља. Осим Генералне скупштине ETC, изузетно садржајан програм Конференције обухватио је представе, предавања и панел дискусије на теме дигиталног театра, културне сарадње с азијским фестивалима и еколошких изазова у дигиталној ери.

европским позоришним посленицима и подстицања културне сарадње.

Конференција ETC одвијала се паралелно с Impact Форумом под називом *Be.Welcome Wallonia*, у организацији Театра у Лијежу. Форум посвећен умјетности, науци, технологији и друштву, окупио је међународне умјетнике, професионалце сценских умјетности, као и јавност заинтересовану за нове форме театра, плеса и перформанса.

Црногорско народно позориште прошле године постало је члан ETC, а најновије учешће у активности-

Фото: ЦНП

Међу учесницима Конференција ETC и представници ЦНП-а

У оквиру програма конференције посебно важна сесија одржана је под радним насловом *Asia Meets Europe – Festival Connections*, која је окупила представнике азијских фестивала ради размјене искустава с

ма ове мреже је значајно због јачања веза и размјене искустава о важним питањима развоја савременог европског театра.

С. М.

Петровићи и развој позоришта у Црној Гори

Легитимација до данас

Његошев дан у Црногорском народном позоришту (ЦНП) обиљежен је предавањима обједињеним под називом **Петровићи Његоши и развој позоришта у Црној Гори – легитимација до данас**. Театролог Лука И. Милуновић говорио је о **Улози династије Петровић Његош у институционализацији и професионализацији позоришне умјетности у Црној Гори**, а професор Факултета драмских умјетности, **Јанко Љумовић о Црногорском метаисторијском драмском пејзажу**.

Отварајући ову сесију, **Илија Суботић**, директор ЦНП истакао је да предавања на ову тему обавезују да се релација Петровићи и театар сагледа као двосмјерни процес, односно, да је треба посматрати кроз свијест Петровића о значају позоришта у процесу културне еманципације Црне Горе, и о томе како су биографије представника те династије, временом постајале тема драмских текстова и представа. У историјском контексту, Суботић је посебно истакао улогу и значај који су театру придавали Петар II Петровић Његош и краљ Никола I. Директор ЦНП осврнуо се и на инсценације Његошевих дјела у том Театру током протеклих седам деценија, као и на представе рађене по тексту Николе Петровића.

Театролог Милуновић у наративу о историји театра у Црној Гори, истакао је посебно улогу Његоша и краља Николе за црногорску књижевност уопште, а као аутори значајних драмских дјела и њихов утицај на развој позоришта.

Петровићи су били инспирација другим умјетницима. Трагати за сазнањима о збивањима везаним за позориште током 19. стољећа у Црној Гори уствари значи помно пратити улагање великих напора једне мале, сиромашне и ратним напорима измучене земље у настојању да у годинама мира премости прохујала стољећа како би се што прије приближила актуелним разинама дешавања у глумиштима и културном животу уопште широм развијене Европе - рекао је, између осталог, Милуновић, подсећајући и на недаће почетком 20. вијека.

Професор Љумовић указао је на насљеђе у драм-

ској књижевности, која је од деведесетих година минулог вијека до данас, инспирисана ликовима чланова династије Петровић Његош, било да је ријеч о драмској класици или пак савременим драмским текстовима, у којима су главни јунаци управо владари и жене из ове династије: Даринка, Ксенија, Зорка и Јелена.

Занимљиво је да је највећи број тих савремених драма, дјело ауторки из Црне Горе. Ова врста репертоара је означитељ идентитета сваког театра. Јер се театри посебно препознају по на-

Са разговора о историји театра у Црној Гори

словима који улазе у историјске наративе и личности. Ту долазимо до појма културе сјећања, али и теме заборавља, као посебног аспекта који се пропитује, а који условљава и јаку емотивну повезаност која је елемент за идентификацију културног идентитета који почива на значајним личностима. Неизбежан је онда и социјални и политички контекст како времена када су настали, тако и у односу на полемику аутора тих драма и представа - оцијенио је Љумовић.

С. Маројевић

ИМПРЕСУМ

Позоришни савјет:

Миомир Бели Ковачевић (предсједник),
Миодраг Бато Самарџић,
Ратко Раичевић,
Зоран Маловић
Вељко Дендић

Директор

Радинко Крулановић

Умјетнички директор

Јанко Јелић

Уредница

Славојка Маројевић

Дизајн и графички прелом

Никола Кадовић

Техничка припрема текстова

Весна Вукићевић и Анка Томић

Фотографија насловница

Здравко Бели Делибашић

Штампа:

RAS PRESS

Часопис „Позориште“ суфинансира Министарство културе и медија као пројекат од значаја за остваривање јавног интереса у области културно – умјетничког стваралаштва у 2024. години.

03.12

УТОРАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Данкан Мекмилан

„ПЛУЋА“

Режија Андреј Носов

Играју Маја Стојановић и Стеван Вуковић

ЈУ Никшићко позориште

Цијена улазнице: 5,00 €

За једну кулпелу улазнице, другаgratis.

05.12

ЧЕТВРТАК

Никшићко позориште,
10.00 ч.

Манифестација „Мјесец европског филма“

Анимирани филм

„ЦВРЧАК И МРАВИЦА“

Режија Лука Рукавина и Дино Крпан

Мрежа киноприказивача Црне Горе,
Црногорска кинотека, Филмски центар
Црне Горе, Европска филмска академија
и ЈУ Никшићко позориште**Улаз бесплатан**

05.12

ЧЕТВРТАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Манифестација „Мјесец европског филма“

Играни филм

„ПОРОДИЧНА ТЕРАПИЈА“

Режија Соња Просенц

Улоге: Марко Мандић, Катарина Стегнар,
Aljoša Schneider, Мила Безјак, Ана Ђурић,
Kristoffer Jone, Матија ВастМрежа киноприказивача Црне Горе,
Црногорска кинотека, Филмски центар
Црне Горе, Европска филмска академија
и ЈУ Никшићко позориште**Улаз бесплатан**

06.12

ПЕТАК

Гостовање, Културни центар
Источно Ново Сарајево, 20.00 ч.29. Међународни фестивал
малих сцена и монодраме
Данкан Мекмилан**„ПЛУЋА“**

Режија Андреј Носов

ЈУ Никшићко позориште

12.12

ЧЕТВРТАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Хуманитарни солистички концерт

ТИЈАНА ВУЧЕТИЋ

и оркестар Богића Кецојевића

Гости: Бранка Зечевић
и Хор мати АнгелинеОпштина Никшић
и ЈУ Никшићко позориште**Цијена улазнице: 5,00 €**

13.12

ПЕТАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Играни филм

„ПОНТОНОВО СРЦЕ“

Режија Сенад Шахмановић

Улоге: Марија Лабудовић, Марко Јанкетић,
Раде Шербеџија, Стеван Вуковић,
Омар Бајрамспахић, Мишо Обрадовић,
Павле Поповић, Јадранка Мамић
и Александар Радловић**Цијена улазнице: 3,00 €**

16.12

ПОНЕДЈЕЛАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Тена Штивичић

„СЕДАМ ДАНА“

Режија Бранко Илић

Играју: Радмила Шкулетић, Марија Влаовић,
Андреа Драшковић, Давуд Баховић
и Вук ВучинићИспитна представа студената глуме
Факултета драмских уметности Цетиње**Улаз бесплатан**

17.12

УТОРАК

Никшићко позориште,
10.00 и 12.00 ч.

Представа за дјецу

Мила Машовић Николић

**„НОВОГОДИШЊИ ИЗАЗОВ
– УХВАТИ ДЕДА МРАЗА“**

Режија Душан Ковачевић

Играју Анђела Маруновић/Мина Мићовић
и Јован Дабовић

„Natenane production“ Podgorica

Цијена улазнице: 3,00 €

18.12

СРИЈЕДА

Никшићко позориште,
19.00 ч.

Изложба радова

„ОБЛИЦИ ЖИВОТА И ТИШИНЕ“

ауторке Зденке Томановић

Улаз је слободан

21.12

СУБОТА

Никшићко позориште,
20.00 ч.По мотивима Карла Голдонија
и Петра Туринија**„МИРАНДОЛИНА“**

Режија и адаптација Татјана Мандић Ригонат

Играју: Катарина Марковић, Вучић Перовић,
Горан Вујовић, Лазар Драгојевић,
Горан Славић, Јулија Милачић Петровић
Његош и Лара Драговић

ЈУ Центар за културу Тиват

Цијена улазнице: 7,00 €ДЕЦЕМБАР
2024

22.12

НЕДЈЕЛА

Никшићко позориште,
19.00 ч.

Концерт

**„ОМЛАДИНО,
АЈД' У КОЛО ОМЛАДИНО!“**

Фолклорног ансамбла „Захумље“

ЈУ „Захумље“ и ЈУ Никшићко позориште

23.12

ПОНЕДЈЕЛАК

Никшићко позориште,
18.00 ч.**РЕАНИМАЦИЈА:
Европски фестивал
анимираног филма и илустрације**Канцеларија Никшић 2030
Европска престоница културе
и НВО Реанимација**Цијена улазнице: 5,00 €**

25.12

СРИЈЕДА

Никшићко позориште,
19.00 ч.**НОВОГОДИШЊИ КОНЦЕРТ
ДЈЕЧИЈИХ АНСАМБАЛА КУД-А
„ЧИГРА“**Гости ФС „Бисер“ Подгорица
и КУД „Владимир Гађиновић“ Билећа
КУД „Чигра“ и ЈУ Никшићко позориште**Цијена улазнице: 3,00 €**

26.12

ЧЕТВРТАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Хуманитарни концерт КУД-а Жупа

**„ЗА ОПАНАК ВИШЕ,
ЗА ТРАДИЦИЈУ ДАЉЕ“**

КУД Жупа и ЈУ Никшићко позориште

Цијена улазнице: 3,00 €

27.12

ПЕТАК

Никшићко позориште,
20.00 ч.

Предновогодишњи концерт

**„ЗБОГ ТЕБЕ, ЗБОГ СЕБЕ,
ЗБОГ ДРУГИХ“
РАДЕ ШЕРБЕЏИЈА
& ЗАПАДНИ КОЛОДВОР**Општина Никшић
и ЈУ Никшићко позориште**Цијена улазнице: 10,00 €**